

O'zbekiston kasaba uyushmalari Federatsiyasi nashri

Ishonch

Gazeta 1991-yil 21-martdan chiqarib boshlagan

2010-yil 8-aprel № 43 (2768) payshanba

...Буюк боболаримизнинг маънавий олами хусусида фикр юритганда, Соҳибқирон Амир Темури ҳақида алоҳида тўхталишимиз табиийдир. Чунки тенгсиз азму шижоат, мардлик ва донишмандлик рамзи бўлган бу мумтоз сиймо буюк салтанат барпо этиб, давлатчилик борасида ўзидан ҳам амалий, ҳам назарий мерос қолдирди, илму фан, маданият, бунёдкорлик, дин ва маънавият ривожига кенг йўл очди.

Ислом КАРИМОВ

САҲИФАЛАРДА

«Ўн саккиз ёшга тўлмаган шахслар кўтаришлари ва ташишлари мумкин бўлган оғир юк нормаларининг чегарасини белгилаш тўғрисида»ги Низомда ўн саккиз ёшга тўлмаган шахслар учун юкларни кўтариш ва ташиш нормалари белгилаб берилган. Иш вақтининг учдан бир қисми юкларни кўтариш ва ташиш билан боғлиқ ўн олти ёшдан ўн саккиз ёшгача бўлган шахсларнинг юк кўтариш ва ташиш нормалари белгиланган.

7-бет

Биродарлар, кўпқарининг оҳанрабои деймизми, меҳриғиёи деймизми, ҳуллас бир шоҳиди бўлганни умр бўйи ўзига асир этадиган нимасидир бор.

Бўлмаса неча минг йиллардирки, авлоддан авлодга ўтиб, қондалари сайқал топиб, муҳлислари от, чавандозлари зот, тарафкашлар ор, чекка-чечардан кўз қирини ташлаган сулув қизлар ёр талашувчи бу удум яшармиди?

Кейинги юз йилликда кўпқарининг бошига не-не кунларни солишмади.

12-бет

Академик Мамажон Раҳмонов

Мамлакатимиз илм-фани оғир жудоликка учради.

Атоқли театршунос олим, Ўзбекистон Фанлар академияси академиги Мамажон Раҳмонов шу йил 6 апрел куни 96 ёшида вафот этди.

Мамажон Раҳмонов 1914 йил 21 декабрда Қўқон шаҳрида туғилди. Меҳнат фаолиятини мактабда ўқитувчи сифатида бошлади. Кейинчалик Тошкент театр ва рассомлик санъати институтини тугатиб, Москва давлат театр институтини қошидаги аспирантурада таҳсил олди. У 1958 йилда санъатшунослик соҳасида номзодлик, 1969 йилда эса докторлик диссертациясини ҳимоя қилди. 1979 йилда Ўзбекистон Фанлар академияси аъзоси этиб сайланди.

Муқимий номидаги Ўзбек давлат мусикали драма те-

атри, Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон давлат академик катта театри директори лавозимларидаги самарали фаолияти давомида М.Раҳмоновнинг раҳбарлик қобилияти, театр соҳасининг жонкуяр билимдони сифатидаги фазилатлари ёрқин намойён бўлди. У кейинчалик Тошкент давлат консерваторияси ҳамда Тошкент давлат театр ва рассомлик санъати институтининг ректори каби масъул вазифаларда фаолият юритиб, юртимизда маданият ва санъат соҳасида кадрларни тайёрлаш ишига муносиб ҳисса қўшди.

Ташкилотчиликни илмий фаолият билан биргаликда олиб борган М.Раҳмонов сўнгги йилларда Санъатшунослик илмий-тадқиқот институтида ишлади.

Заҳматкаш олим ўзбек

миллий театр санъатининг қадимий тарихи ва тараққиёти, унинг долзарб муаммоларига доир кўплаб рисоалар, илмий-тадқиқот ишлари, мақола ва тўпламлар муаллифидир. Айниқса, унинг «Ўзбек театри» ва «Ўзбек театри тарихи» номли салмоқли илмий монографиялари мамлакатимиз театршунослик фани ҳамда ўзбек миллий театр танқидчилигининг ривожига катта ҳисса бўлиб қўшилди.

Тажрибали олим моҳир педагог сифатида ҳам самарали фаолият олиб бориб, ўнлаб истеъдодли шогирдлар тайёрлади.

М.Раҳмоновнинг илм-фан ва маданият соҳасидаги кўп йиллик хизматлари давлатимиз томонидан муносиб тақдирланди. У «Ўзбекистон Республикаси

фан арбоби» фахрий унвони, «Эл-юрт ҳурмати» ва «Буюк хизматлари учун» орденлари билан мукофотланган эди.

Таниқли олим, меҳрибон устоз, камтарин инсон Мамажон Раҳмоновнинг ёрқин хотираси қалбимизда доимо сақланиб қолади.

И.Каримов, И.Собиров, Д.Тошмухамедова, Ш.Мирзиёев, Х.Султонов, А.Арипов, А.Жабборов, Ш.Солиҳов

Тадбир

Яқинда Фавқуллодда вазиятлар вазирлигида бўлиб ўтган йиғилишда табиий офатларнинг олдини олиш ва уни бартараф этиш ҳамда бу борада фуқаролар муҳофазаси бўйича олиб борилаётган ишлар ҳақида фикр алмашилди.

Аҳоли муҳофазаси йўлида

«2010 йилда Ўзбекистон Республикаси аҳолиси ва ҳудудларини сел, тошқин ва кўчки ҳодисалари билан боғлиқ фавқуллодда вазиятлардан муҳофаза қилиш бўйича қўшимча чора тадбирлар тўғрисида»ги Президент қарорининг бажарилиши бўйича бир қанча ишлар амалга оширилмоқда. Жумладан, 8 вилоятда гидрометеорологик хавфли ҳудудлардан аҳоли кўчирилди.

Сел ва сув тошқини, кўчки ҳодисасидан талофат кўрган йўллар, кўприк ва сойлар, зовурлар, канал ва ариқларни тозалаш ҳамда қирғоқларни мустаҳкамлаш ишлари олиб борилди. Аҳолини кутилмаган табиий офатлардан муҳофаза қилишга тайёрлаш бўйича 18 та ўқув ва услубий қўлланмалар ишлаб чиқиқилиб, тарқатилди. Шунингдек, аҳоли яшаш ҳудудларидан ўтувчи суғориш тизимларини тозалаш ва таъмирлаш мақсадида ҳашарлар, тактик-ўқув машқлари, профилактик тадбирларни ташкил этиш давом этмоқда.

Ўз мухбиримиз

Қарор ва ижро

Президентимизнинг «Шахсий ёрдамчи, деҳқон ва фермер хўжаликларида чорва молларини кўпайтиришни рағбатлантиришни кучайтириш ҳамда чорвачилик маҳсулотлари ишлаб чиқаришни кенгайтириш борасидаги қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги қарори ижросини таъминлаш борасида Андижон вилоятида қатор ишлар амалга оширилмоқда. Барча туманларда омухта ем, шелуха, кунжара сотишга ихтисослашган бирлашмалар ташкил этилган. Улар аҳоли ва фермер хўжаликларида керакли маҳсулотларни арзон нархда етказиб бераётир.

Чорвадорга — мададкор

Марҳамат тумани чорва-озуқа бирлашмасида 12 та шохобча ташкил этилган бўлиб, мавжуд 55 мингдан зиёд шартли қорамолларга озуқа-ем маҳсулотлари етказиб берилади. Жами 28 та чорва-фермер хўжалиги билан шартномалар тузилиб, шунга кўра парваришланаётган 2200 дан зиёд шартли қорамол зарур бўлган озуқа билан таъминланмоқда. Янги ташкил этилган 4 та паррандачилик ва 4 та балиқчилик фермер хўжаликлари ҳам ўз улушларига эга бўлмоқда. Бирлашма раҳбари Неъматхон Сайдалиевнинг таъкидлашича, ўтган йил ҳар ойда нақд пул тушуми бўйича 100-110 миллион сўмдан зиёд маблағ топширилди. Етказиб берилаётган маҳсулотларнинг арзонлиги, чорва боқадган аҳолининг мушкуллини осон қилмоқда.

— Ушбу қарор туфайли қишлоқларда чорвачилик билан шуғулланаётган аҳоли сони ошди, — дейди 80-

Ўқув-семинар

Таклиф ва муаммолар ўрганилади

Меҳнаткаш манфаатларини муҳофазалаш асосий омил ҳисобланган жамоа шартномалари қанчалик мукаммал тузилиши ва албатта, унинг ижросига боғлиқ. Бунда ташкилот, муассаса ёки корхонанинг молиявий имкониятлари ҳам инобатга олиниб, иш берувчи ва касабакўм билан келишилган ҳолда иш юритиш ҳам фойдадан холи эмас.

Яқинда таълим ва фан ходимлари касабаси уюшмаси Сергели тумани бирлашган қўмитаси ташаббуси билан 21-сонли мусика мактабида «Жамоа шартномасини тузиш ва иш ҳужжатларини тўғри юритиш бўйича» ўқув-семинар ташкил этилди.

Тошкент шаҳар касабаси уюшма ташкилотлари бирлашмаси кенгаши мутахассислари Л. Ҳасанова ҳамда Б. Ҳамидов

йиғилиш иштирокчиларига ушбу мавзуларда кенг тушунча бердилар. Ўқув-семинарда иштирок этган мактаб директорлари, иш бошқарувчилар, боғча мудирлари ва бошланғич касабаси уюшма ташкилоти етакчилари меҳнат дафтарчаларини юритиш, сақлаш, қайтариш ҳамда ходимни ишга қабул қилиш ва меҳнат шартномасини бекор қилиш тартиблари бўйича кўплаб саволларга жавоб олдилар.

— Бугунги кунда ходимлардан келаётган кўплаб шикоят ва аризаларни ўрганиб чиқиб, шу масалалар бўйича ўқув-семинар ўтказишга қарор қилдик, — дейди таълим ва фан ходимлари касабаси уюшмаси Сергели тумани бирлашган қўмитаси раиси Феруза Ражапова. — Ўйлаيمانки, бундай тадбирлар барча учун бирдай самарали бўлади.

Дилором АЛЛАҚУЛОВА, «Ishonch» мухбири

Қулайлик

Инқирозга қарши чоралар дастури доирасида ишчиларни ижтимоий ҳимоя қилиш ва қулай меҳнат шaroити яратишга катта эътибор қаратилмоқда.

Байрам тухфаси

— «GM-Ўзбекистон» қўшма корхонасининг асосий диллерларидан «Наманган — Автотехизмат» акционерлик жамияти касабаси уюшма қўмитаси ишчиларга қулай меҳнат шaroити, меҳнат муҳофазаси, тиббий санитар ёрдами кўрсатишга ва иш ҳақларини ўз вақтида берилишига катта аҳамият бермоқда, — деди қўмита раиси Саиддин Юсупов. — Яқинда корхона ишчиларига барча қулайликларга эга бўлган 100 ўринли ошхона тухфа қилинди.

Бунинг учун 155 млн. сўм маблағ сарфланди. Наврўз байрами муносабати билан корхонада узок вақт ишлаган фахрийлардан 35 нафари таклиф этилиб, бир пиёла чой билан суҳбат ташкил қилинди ва эсдалик совғалари топширилди.

А.МАХМУДОВ, «Ўзметмашсаноат» тармоқ ходимлари касабаси уюшмаси Марказий кенгашининг Наманган вилояти раислар кенгаши раиси

Хабар

Кўчма семинар

Курилиш ва курилиш ашёлари саноати ходимлари касабаси уюшмаси Марказий кенгашининг Фарғона вилоят вакиллигида кўчма ўқув семинар бўлиб ўтди. Иштирокчилар ҳозир касабаси уюшма фаоллари олдида турган вазифалар, бухгалтерия ҳисоботлари ва касабакўм тафтиш комиссиялари фаолияти ҳақидаги маърузаларни тинглашди.

Марказий кенгаш раиси Ўктам Турғунов Ўзбекистон Президенти Ислам Каримовнинг 2009 йилнинг асосий йўналишлари ва 2010 йилда Ўзбекистонни ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришнинг энг муҳим йўналишларига бағишланган Вазирлар Маҳкамасининг мажлисидаги маърузасидан келиб чиқадиган вазифаларни тўғрисида сўзлади.

Қатнашчилар ўзларини қизиқтирган саволларга батафсил жавоб олишди.

А.БАҲРОМОВ, Марказий кенгашнинг Фарғона вилоят вакиллиги мутахассиси

★ 9 апрел — Амир Тему́р таваллуд топган кун

Соҳибқирон сиймоси рассом талқинида

Тарихдан маълумки, улуг бобомиз Амир Тему́р ҳаётини эл-юрт фаровонлиги, Ватан озодлиги ва тараққиётига бағишлаган.

Ўзбекистон халқ рассоми, академик, «Буюк хизматлари учун» ордени соҳиби Малик Набиев (1916—2008) Соҳибқироннинг ҳақиқий қиёфасини яратиш, ул зотнинг эзгу ишларини мўйқаламда акс эттириш учун олти йил умрини сарфлади. Герасимов томонидан яратилган портретда бобомиз қиёфаси бирёқлама тасвирланган бўлиб, Малик Набиев бу ҳақда ҳамиша қуйинчаклик билан сўзлар, биз шогирдларини ишонтириш учун тарихий манбалардан мисоллар келтирар эди.

— Ҳадисларда яхшиликни юзи иссиқ, чехраси очик одамлардан кутинлар, дейилган. Амир Тему́р эса бир умр халқ ғам-ташвиши билан яшаган. Умрини элга яхшилик қилиш билан ўтказган, — деган эдилар устоз бир гал. — Тарихий манбаларда ул зотни «барлос» беклари уругидан дейилади. «Барлос» дегани, қўқмас, довюрак, ҳеч нарсадан қайтмас, забардаст, деган маъноларини беради. Барлос асл ўзбек-турк уругидир. Шунинг учун бобомиз ҳам барлосларга монанд кенг елкали, азамат ва чехраси очик киши бўлган. Қани эди унинг асл қиёфасини яратсам.

Устоз шундай кунларнинг бирида гапларининг исботи сифатида Соҳибқирон қиёфаси акс этган хомаки расмларни менга кўрсатган эди. Уларни ҳайрат билан кўздан кечирарканман, тезроқ бу асар устида иш бошлашни ўтириб сўраганим ҳали-ҳамон эсимда. Шунда устоз

«нодон»лигимдан бош силкиб қўя қолган эди. Негаки, замон, сиёсат жуда нозик эди.

Академик мусаввир орзуларига Мустақиллик қанот бағишлади, десам сўзимнинг муболағаси йўқ. Малик Набиев яратган Амир Тему́р қиёфаси илгаригиларидан тамоман бошқача, Герасимов тасвиридаги камчиликлардан бутунлай холи эди. Шу боис ўттизга яқин мусаввирлар яратган «Амир Тему́р» портретлари орасида устоз яратган Соҳибқирон қиёфаси давлат танлов комиссияси томонидан энг яхши намуна сифатида қабул қилинди. Саркардалиқ либосидаги портрет асосида эса тақвим, плакат, турли маркалар ишлаб чиқарилди.

Улар кенг жамоатчилик томонидан илиқ кутиб олиниб, ўзбекона, ҳақиқий Тему́р бобомиз қиёфаси яратилганидан халқ қувонди.

...Тасвирда Тему́р бобомиз саркардалиқ кийимида намо-

ён бўлади. Тахтда ўйчан ўтирган Соҳибқирон (кучга тўлишган пайтлари акс этган) қиличга қўлларини қўйиб, давлат осойишталиги ва фаровонлиги, халқлар инқилиғини ўйламоқда. Тарихчи Арабшоҳ таърифлаганидек, унинг бошига кийган тожи барваста қоматида жуда ярашган. Портрет ҳаворанг, зарҳал, жигарранг, қирмизи ва оппоқ мойбўёқда ниҳоятда нозик дид билан ишланган. Тахтнинг бир тарафида қуёшдек нур сочаётган жилвадор, қадимий Мароқанд меъморчилиги кўриниши акс этган. Бобомиз гўёки «Агар бизнинг куч-қудратимизни билмоқчи бўлсангиз, қурган биноларимизга боқинг», дегандай бўлади.

Иккинчи портрет зарҳал, шохона парча-зардўз тўн, саллада тасвирланган. Бунда Амир Тему́р донишмандона қиёфада, боқишлари ҳам самимий, юзидан нур ёғилади. Соҳибқирон диний эътиқодга садоқати, ислом динига итоат-

гўйлик туйғулари оқ, сариқ, кўкимтир ва тўқ жигарранг бўёқларда ишонарли даражада гавдаланади. Композиция тузилиши жиҳатидан биридан фарқ қилса-да, ҳар иккала портрет тасвирида шижоатли, куч-қудратга тўлиқ инсон акс эттирилган. Рассом тасвири тарихчи Арабшоҳ таърифлаган даражага олиб чиққан. Соҳибқирон қиёфасини ишонарли ва самимий тасвирлашга эришган.

Малик Набиев «Амир Тему́р» портретини 77 ёшида, яъни 1993 йилда яратди. Академик 92 ёшигача «Тему́рнинг ёшлиги», «Соҳибқирон қурилишда», «Амир Тему́рнинг Тўхтамышхон устидан

галабаси», «Амир Тему́р Испания қиролининг элчиси Рюи Гонзалес де Клавихони қабул этиши», «Амир Тему́р ва Мирзо Улуғбекнинг болалиги», «Тушдаги Тему́р» каби кўплаб рангтавир асарларини ижод қилиб, «Соҳибқироннома» туркумига асос солди. Охириги учрашувимизда устоз Амир Тему́рнинг Ўтрорда кечган сўнгги кунлари акс этган асар устида иш бошлагани ҳақида сўзлаган эди. Афсуски, орадан ўн беш кун ўтиб академик рассомни сўнгги йўлга кузатдик...

Махмуд АХМЕДОВ,
санъатшунос

Даврлар ва тақдирлар

Икки дўстнинг муносиб фарзандлари

Воҳид Файзиев билан Мамат Ботировнинг болалик йиллари Бойсуннинг Тўзбозор маҳалласида ўтган. Улар элнинг эътирофига сазовор бўлган ширинсўз, хушмуомала, меҳнатсевар кишилар эди. Маҳалладошлари уларнинг инқилиғи, кадрдон дўстбироқлигини бошқаларга ибрат қилиб кўрсатишарди. Воҳид ака қассоб, Мамат ака эса қосиблик касбини эгаллаган кўли гул хунарманд бўлган. Иккинчи жаҳон уруши бошланганда икки дўст ҳам кўплар каторида жангу жадалга отланиб, Берлингача бўлган оғир ва сермашаққат йўлни босиб ўтган. Уруш тугаб, орадан йил ўтгач, Воҳид қассоб қизли бўлди. Унга Ҳалима деб исм қўйишди. Мамат қосиб эса ўғилли бўлди. Чақалокка Бўрибой деб исм беришди. Ҳалима-хон ва Бўрибой вояга етгач, ёшларнинг майли билан икки дўст қудра бўлишди.

Ҳозирда Бўрибой билан Ҳалимахон бахтли ҳаёт кечиришаяпти. Иккаласи ҳам ўқитувчи. Узоқ йиллар тумандаги 2-умумтаълим мактабда ёшларга таълим-тарбия беришди. Саккиз нафар ўғил-қизни тарбиялаб, вояга етказишди. Ўғли Баҳриддин иқтисодчилик касбини эгаллади. Ишни тумандаги «Истеъдод» жамғармасидан бошлади. Мустақиллик йилларида тадбиркорликка кенг йўл очилиб, тижорат дўконини очди. Аралаш моллари савдосини йўлга қўйди. Мижозлари кўпайди. Лекин у тижоратчилик билан чегараланиб қолмай, фаолиятини янада кенгайтириш чораларини кўрди. Оғанилари Камолддин, Фахриддин, Хусниддин, Зайниддин ва Муҳиддин билан янги фирма ташкил этди. Уни «Жило-Файз» деб номлашди. Корхона уй жиҳозлари ҳамда мебел маҳсулотлари ишлаб чиқаришга ихтисослаштирилган эди. Ўн нафар дурадгор уста ишлайдиган корхона жиҳозлари тезда қўлма-қўл бўлиб кетди. 2003 йилда 20 млн. сўмлик уй жиҳозлари билан савдо қилинган бўлса, орадан бир йил ўтгач, бу рақам 100 млн. сўмга етди.

Оғанилар фирмани кенгайтириб, чет эл дастгоҳлари, асбоб-ускуналари билан жиҳозлашга бел боғлашди. Лойиҳани АТ «Агробанк»нинг Сурхондарё вилоят филиали молиялаштирди. Ана шу мақсадда Баҳриддин чет элга сафарга отланди. Хитойнинг Урумчи провинциясида фаолият кўрсатётган Хитой-Корея қўшма корхонасидан

75 минг АҚШ доллари қийматидаги янги линия олиб келди. Бу корхонада иш самарадорлигини ҳам, сифатини ҳам оширди. Маҳсулот тури 50 тадан 130 тага етказилди. 37 нафар хунарманд усталар ўзларининг доимий иш жойларига эга бўлди. Корхонанинг йиллик маҳсулот ишлаб чиқариш миқдори 1 млрд. 200 млн. сўмни ташкил этди.

Фирма жамоаси умумий ўрта таълим мактаблари ва касб-хунар коллежларини ўқув жиҳозлари билан таъминлабгина қолмай, спорт анжомларини ишлаб чиқаришни ҳам йўлга қўйди. Эндиликда улар умумтаълим мактаблари ва касб-хунар коллежларида таълим-тарбия олаётган, хунар ўрганаётган баркамол авлоднинг жисмоний бақувват бўлиб ўсишларига хизмат қилмоқда. Ўтган йили Сурхон воҳасидаги мактабгача таълим муассасаларининг жамоалари ҳам «Жило-Файз» корхонасидан мебел буюмлари олишди. Тиббиёт муассасаларига ҳам 15 турдаги анжомлар етказиб берилди.

2008 йилда ҳукуматимиз томонидан Сурхондарё вилоятини ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш дастури қабул қилинди. Унда иморатбон маҳсулотлар ишлаб чиқариш алоҳида ўрин эгаллайди. «Жило-Файз» корхонаси меҳнаткашлари дастурнинг бажарилишига амалий ҳисса қўшдилар. Баҳриддин яна Хитой сафарига отланиб, қиймати 250 млн. сўм турадиган линия бўйича шартнома имзолаб қайтди. Янги техно-

логияга асосланган лойиҳа ишга туширилди. У соатида 8-12 минг дона юқори сифатли гиштни қолиглаш қувватига эга. Бу ерда 20 нафарга яқин киши доимий иш билан банд.

Бойсун туманининг Мирқоракўз участкасида хўжалик ҳисобидаги агроқурилиш корхонаси ташландиқ аҳволда эди. Унинг қиймати 44 млн. сўмни ташкил қиларди. Туман ҳокимлиги сармоя киритиш шарти билан иморатни нол қийматда «Жило-Файз» корхонаси ихтиёрига беришга қарор қилди. Баҳриддин бу имкониятдан омилкорлик билан фойдаланиб, фирма ҳузурида фермер хўжалиги ташкил этди. Бугунги кунда унда 250 бош ҳисори қўй парвариш қилинмоқда.

Фермер хўжалигида гўштни қайта ишлаш линияси ўрнатилмоқда. Лойиҳа қиймати 90 минг АҚШ долларида ошади. Шунинг баробарида 18 минг АҚШ доллари хариб қилинган қандолатчилик маҳсулотлари тайёрланадиган лойиҳа устида ҳам иш олиб борилмоқда. Туман меҳнаткашларининг дастурхони озиқ-овқат маҳсулотлари ҳамда турли хил ширинликлар билан янада тўкин, баракали бўлади.

Ким билсин, икки дўст — Мамат қосиб билан Воҳид қассобнинг руҳлари зурриёдлари муносиб авлодлар бўлиб эл қорига яраётганлигидан шодланса ажаб эмас.

Рустам ДАВЛАТ,
«Ishonch» мухбири

Етакчи қайта сайланди

Янгийўл шаҳридаги «Биокимё» очик акциядорлик жамияти касаба уюшма кўмитасининг ҳисобот-сайлов конференцияси бўлиб ўтди.

Йиғилишда сўзга чиққан жамият директори Собир Шамшиев корхонанинг иқтисодий ривожланиш кўрсаткичлари ҳақида гапириб, ишлаб чиқариш соҳасида эришилган муваффақиятларда 470 нафар касаба уюшма аъзосининг муносиб улуши борлигини таъкидлади.

— Ташкилотимизга қўшилган касаба уюшма кўмиталари билан биргаликда жами 518 нафар аъзони атрофимизда жипслаштирганмиз, — деди касабақўм раиси Баҳодир Ишматов ҳисобот бераркан. — Уларнинг манфаатини ҳимоялаш борасида маъмурият билан изчил ҳамкорлик йўлга қўйилган. Жамоа шартномаси бандларига ишловчилар учун кўпгина қулайликлар киритилган бўлиб, хусусан, ходимларнинг меҳнат муҳофазасини таъминлашга алоҳида эътибор қаратилмоқда. Ҳимоя воситалари, сут маҳсулотлари, кийим-бош ва шу кабилар билан таъминлаш масалалари раҳбарият томонидан ҳал этилган. Қолаверса, 3 босқичли Низом ишлаб чиқилиб, шу асосда цехларда меҳнат муҳофазаси назорати олиб борилмоқда.

Корхонада ишчи-хизматчиларнинг ижтимоий ҳимояси яхши йўлга қўйилган. Ҳар бир ходимга соғлиғини тиклаши учун энг кам иш ҳақининг 10 баравари миқдорида моддий ёрдам кўрсатилади. Яқин кишилари вафот этганда эса 15 баравари миқдорида кўмак берилади. Ёшларни моддий қўллаб-қувватлаш мақсадида биринчи бор оила курганларга моддий ёрдам кўрсатиш миқдори 7 баравар минимал иш ҳақи этиб белгиланган. 2007-2008 йилларда корхона томонидан 10 та оилага бир бошдан қорамол берилди.

Ишловчилар ҳар йили тиббий кўрикдан ўтказилиб, давоталаб ишчиларга санаторийларга йўлланмалар берилаёпти. Шунингдек, жамоа аъзолари дам олиш уйларига юборилаёпти. Меҳнаткашларни соғломлаштириш борасида Тошкентдаги марказий шифохоналар билан шартнома тузилиб, касалликка чалинганларни даволаш йўлга қўйилган. 2004-2005 йилларда ишчи-ходимларнинг фарзандлари «Аммофос» болалар оромгоҳида дам олдирилган бўлса, 2006 йилдан Чорвоқ сув омбори бўйидаги «Пирамида» оромгоҳида оилавий ҳордиқ чиқариш ташкил этилди.

Музокараларда Бўғ қуввати ишлаб чиқариш цехи смена устаси Шоир Муҳамедов, Техник спирт цехи аппаратчиси Турсуноӣ Ҳасанбоева, корхона лобараторияси лобаранти Елена Ермакова ва бошқалар сўзга чиқиб, касаба уюшмаси кўмитасининг фаолиятини қониқарли деб баҳолашди. Шундан сўнг касаба уюшмаси кўмитасининг янги таркиби сайланиб, Б.Ишматовга етакчи сифатида қайта ишонч билдирилди.

Бундан ташқари, йиғилиш қатнашчилари томонидан янгидан тузилган жамоа шартномаси қабул қилинди.

Тўлқин ШЕРНАЕВ,
«Ishonch» мухбири

Янгийер шаҳридаги тиббиёт коллежи ўрни аввал юлғун босган ташландиқ майдон эди. Эндикда «Саломатлик» ва Япониянинг «JICA» лойиҳалари асосида обод бўлиб, бодом ва ўрик ниҳоллари қийғос гуллаган масканга айланган. Ўтказилган атиргуллар ифор таратса, манзарали дарахтлар ўқув даргоҳига кўрк бағишлаб турибди.

Айниқса, коллеждаги ўлкашунослик музейи кишида унутилмас таассурот қолдиради. Кўза, хум, лаганлар, мато тўқишда фойдаланиладиган чархлар, шунингдек, чўмич-у мойчиқроқлар ва бошқа кўплаб қадимий уй-рўзгор буюмлари мозийдан сўзлайди. Коллеж раҳбари, тиббиёт фанлари номзоди Сурайё Нарзикулова изоҳ беради:

— Ҳаммасини талабаларнинг ўзлари ташкил қилишди, маъму-

рият билан касабақўм фақат йўл-йўриқ кўрсатиб турди, холос.

— Ўқув масканининг энг аълочи, энг фаол талабаларидан бири тармоқ касаба уюшмаси таъсис этган стипендияни олаёпти, яна бири яқинда бўлиб ўтган «Энг ёш истеъмолчи» кўрик-танловининг вилоят босқичида қатнашди ва фахрли ўринни эгаллади, — деди тиббиёт ходимлари касаба уюшмаси вилоят кенгаши раиси Раъноҳон Абдуолимова биз билан суҳбатда.

Булар билим маскани ҳақида шунчаки кириш сўзи. Асосий гапни ҳисобот-сайлов йиғилишида эшитдик.

— Ҳисобот даврининг боши-

да, — деди ўз маърузасида касаба уюшма кўмитаси раиси Алишер Муродов, — 85 нафар киши касаба уюшма аъзолигига жалб этилган бўлса, бугунги кунда уларнинг сони 105 нафарга етди.

Айниқса, бўлғуси нажот фаришталарини мустақил ҳаётга тайёрлаётган устозлар касаба уюшма ғамхўрлигидан миннатдор. Бунинг сабаби бор, албатта. Ҳисобот йилларида ўнлаб ходимлар Ўзбекистон касаба уюшмалари тасарруфидаги «Ботаника», «Чимён» ва бошқа сихатохларда ўз саломатликларини тиклаб қайтишди.

Ўқитувчиларнинг фарзандлари ҳам эътибордан четда қолаётгани йўқ. Ёзги таътил

чекланган, ногирон талабаларнинг интеллектual салоҳиятини қўллаб-қувватлаш, уларнинг қобилият ва истеъдодларини намойён этиш учун ўтказиб келинаётган турли тадбирлар ҳам тилга олинди. 2007 йилда ташкил этилган «Ноёб талант соҳиблари» танлови шулар жумласидандир.

Шунингдек, талаба ёшларнинг соғлиқларини тиклаш борасида олиб борилаётган фаолият ҳам таҳсинга лойиқ. Хусусан, беш йил мобайнида 21 нафар талаба, магистр ва аспирант республикамиздаги «Ботаника», «Бўстон», Абу Али ибн Сино, «Ситораи Моҳи-Хоса», «Чинобод», «Зомин», «Мироқи», «Умид гулшани», «Чимён», «Хонқа» каби турли сихатгоҳларда ўз соғлиқларини бепул тикладилар. Санаторий-профилакторийларга ажратилган имтиёзли йўлланмалар эса ундан-да кўп.

Сўнгги йилларда университетда талаба ёшларнинг ёзги таътиллари мазмунли ўтказиш, уларни фойдали меҳнатга йўналтиришни кўзлаб «Бунёдкор» курилиши ва ободонлаштириш гуруҳлари ташкил этилди...

«22-Меҳрибонлик уйи»да меҳр-муруват тадбирларини амалга ошириш ва маънавий-маърифий ишлар бўйича кўмаклашиш мақсадида турли учрашув ва бадий кечалар ташкил этиш, шунингдек, имконият даражасида моддий жиҳатдан қўллаб-қувватлашга университет барча бўғинлари жалб этиб келинмоқда...

Ҳар йили иқтидорли ва жамоатчи қизлар ўртасида анъанавий тарзда ўтказиб келинаётган «Латофат», Талабалар турар жойлари ўртасида «Кувноқлар ва зукколар» кўрик-танловлари, шунингдек, «Заковат» интеллектual ўйинлари... Қолаверса, талаба қизларга пазандалик маҳоратини намойён қилишга имкон берилиши...

Бугунги кунда корхона ва ташкилотлардан университет бити-

рувчиларига 2000дан ортиқ буюртма тушган. Бу жами битирувчилар сонига нисбатан 130 фоизни ташкил этади. Яъни, бугунги талабаларда нафақат тўлиқ иш билан таъминланиш, балки улар учун ўз мутахассисликлари бўйича иш ўринларини ихтиёрий равишда мустақил ҳолда танлаш имконияти мавжуд.

Конференция ишида қатнашган университет ректори вазифасини бажарувчи профессор Носир Маҳмудов бирлашган касаба уюшма кўмитаси фаолиятига баҳо берар экан, бундан буён ҳам масаланинг маънавий жиҳатига кўпроқ эътибор қаратишга даъват этгани бежиз эмас. Зеро, маънавияти бутун инсонгагина ҳар қандай буюк ишларни ишониб топшириш мумкин.

Шу жиҳатдан олиб қараганда, 600 дан зиёд профессор-ўқитувчилар зиммасига замири яқин ва олис истиқболга туташ гоёт масъулиятли вазифалар юклатилган бўлиб, касаба уюшма кўмитаси томонидан уларнинг ижтимоий-иқтисодий ва ҳуқуқий эҳтиёжлари ҳам кўнгилдагидек ҳимоя қилиб келинмоқда.

Ҳисобот юзасидан сўзга чиққан сиёсатшунослик ва ҳуқуқ кафедраси мудири Бекдавлат Алиев, педагогика ва психология кафедраси профессори Икромжон Иномов, жисмоний тарбия ва спорт кафедраси мудири, Ўзбекистон спорт федерацияси аъзоси Александр Истомин ва бошқалар бирлашган касаба уюшмаси фаолиятини маъқуллаб, ечимини кўраётган муҳим масалаларга эътиборни қаратдилар.

Шундан сўнг кўмита ва тафтиш комиссияси таркиби ва уларнинг раислари, шунингдек, Таълим ва фан ходимлари касаба уюшмаси Тошкент шаҳар кенгаши конференциясига делегатлар учун яқдиллик билан овоз берилди. Қаҳрамон Алимов яна университет бирлашган касаба уюшма кўмитаси раиси этиб сайланди.

З.РИХСИЕВ

Эътироф — энг муносиб баҳо

Тошкент давлат иқтисодийёт университети бирлашган касаба уюшма кўмитаси ҳисобот-сайлов конференциясида жуда кўплаб фикрлар билдирилди. Аммо, мана буниси... Аниқ фанларга ихтисослашган умумий мактаб директори Фаридон Усмонов сўнгги беш йиллик фаолиятга баҳо берар экан, шундай деди:

— Кўмитамиз раиси турли байрам ва саналар муносабати билан мактабимизга тез-тез ташриф буюргани учунми, ўқувчиларимиз «бизнинг Қорбобо» дея ҳурматлайдиган бўлиб қолишган...

Таъкидлаб ўтиш жоизки, маъмурият билан бирлашган касаба уюшма кўмитаси ўртасида тенг шерикчилик муносабатлари шаклланган бўлиб, унга кўра профессор-ўқитувчи ва ходимларнинг ижтимоий-иқтисодий ва ҳуқуқий манфаатларини ҳимоя қилиш ҳамда талаба-ёшларнинг ўқиши, ўқишдан бўш вақтда мазмунли дам олиши, шунингдек, жисмоний ва маънавий жиҳатдан соғлом бўлиши учун барча шароитларни яратиб бериш каби вазифалар оғишмай амалга оширилмоқда.

Хусусан, ҳисобот даврида «Ахборот ресурслари» маркази, университет музейи очилди, «Учқудук» кафеси ишга туширилди, маъруза заллари замон талаблари даражасида шакллантирилди, замонавий типдаги спорт мажмуаси қурилди... Буларнинг барчаси касаба уюшмаларининг бош мақсади — ижтимоий адолат ва инсонпарварлик мезонлари асосида фаолият олиб бориш, ишлар самарадорлигини янада ошириш йўлидаги саъй-ҳаракатлар самарадорлиги учун муҳим омил бўлиб хизмат қилади, албатта.

— Доимий равишда кам таъминланган, ижтимоий ҳимояга муҳтож касаба уюшма аъзолари учун факултет касаба уюшма кўмитаси тавсияси ва раёсат қарорига биноан моддий ёрдам ажратиб келинмоқда, — деди ўз ҳисоботида бирлашган касаба уюшма кўмитаси раиси Қаҳрамон Алимов. — Боз устига 2008-2009 ўқув йилида 2 нафар талабанинг шартнома тўловлари таълим ва фан ходимлари касаба уюшмаси Марказий кенгаши томонидан тўлаб берилишига эришилди. Бу ҳол 2009-2010 йилда ҳам такрорланиб, анъана тусини олаётгани эътиборга моликдир.

Маърузада жисмоний имконияти

мавсумида 13 та кам таъминланган оилаларнинг ўғил-қизлари «Қибрай» ва «Зомин» оромгоҳларида кўнгилли ҳордиқ чиқаришди.

Баркамол авлод йилида ёрдамга муҳтож талаба ёшларга кўрсатилаётган ғамхўрлик алоҳида эътиборга сазовордир. Коллеж ўқувчиларидан 94 нафари касаба уюшма кўмитасининг махсус рўйхатида турибди. Барчаси ётоқхона ва тегишли дарсликлар ҳамда ўқув қуроллари билан таъминланган.

Ўқувчи ёшларнинг маънавий дунёқарашини шакллантириш, уларни жисмонан чиниқтириш коллеж маъмурияти ва касаба

уюшма кўмитасининг доимий эътиборида. Ҳисобот даврида «Балли, йигитлар!», «Энг фаол китобхон», «Соғлом она — соғлом бола», «Репродуктив саломатлик», «Оила қуришга тайёрмисиз?» каби мавзуларда турли тадбирлар ўтказиб турилди.

Коллеж касаба уюшма кўмитасининг мажлисида ўтган 5 йил давомида ибратли тадбирларга бош-қош бўлган ва жамоа обрў-эътиборини қозонган Алишер Муродов яқдиллик билан коллеж касаба уюшма ташкилотининг етакчиси этиб сайланди.

Пиримқул ДЎСТМАМАНОВ

Эътиборга лойиқ ғамхўрлик

Мунозарага бой бўлди

«Қизилқумцемент» очик ҳиссдорлик жамиятида маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми йил сайин ошиб бормоқда. Бултур 3.145.111 тонна цемент тайёрланиб, йиллик режа 112,3 фоизга бажарилди. 77.236 миллион сўмлик соф фойда олинди. Айни вақтда корхона касба уюшма ташкилотидан 2927 нафар аъзо бўлиб, улар 47 та цех кўмиталарига бирлашган ҳолда фаолият юритмоқда.

— Ҳисобот даврида аъзолар сони 504 нафарга кўпайди, — деди касба уюшма кўмитаси раиси Валерий Фокеев, жумладан, ўз ҳисоботида. — Аввалги ҳисобот-сайлов конференциясида делегатлар томонидан 9 та танқидий фикр ҳамда тақлифлар билдирилган. Шаҳар ташқарисида ёзги болалар оромгоҳини ташкил этиш, меҳнат қонунчилигига қандай рияз этилаётганлиги усти-

дан текширув ўтказиш, жамоа шартномаси бажарилиши, корхона ишчи-хизматчиларини соғломлаштириш ва дам олдириш учун шароитларни яхшилаш шулар жумласидандир. Касба уюшма кўмитасининг ўз вақтида кўрган чора-тадбирлари натижасида барча камчиликлар бартараф этилди.

Айни вақтда касба уюшма ташкилоти қошида ташкилий, меҳнат муҳофазаси, ижтимоий-иқтисодий ва ҳуқуқий ҳимоя, спорт-соғломлаштириш ҳамда маънавий-маърифий ишлар бўйича доимий комиссиялар фаолият кўрсатиб келаяпти. 5 йил давомида кўмитанинг 55 та мажлиси ўтказилиб, унда 75 га яқин долзарб масалалар кўриб чиқилди. Шундан 12 таси меҳнат қонунчилигига, 16 таси меҳнат муҳофазасига, 18 таси эса маданий-оммавий, спорт-соғломлаштириш масалаларига бағишланди. Кўриб чи-

қилган барча масалалар юзасидан қарорлар қабул қилиниб, ижроси назоратга олинди.

Меҳнаткашларни ижтимоий-иқтисодий ҳамда ҳуқуқий ҳимоялашни янада яхшилаш мақсадида касба уюшма кўмитаси қошида очилган жамоатчилик асосидаги «Ҳуқуқий маслаҳатхона»га ўтган вақт мобайнида турли масалалар юзасидан 126 киши мурожаат этди. Мурожаатларнинг аксарияти иш ҳақи, меҳнат муҳофазаси, меҳнат қонунчилиги, уй-жой масалаларига оид бўлиб, уларнинг барчасига тегишли жавоблар берилди.

Касба уюшма кўмитаси ижтимоий ҳамкорлик таъминлини амалга ошириб, жамоа шартномасида қайд этилган бандлардан келиб чиққан ҳолда энг кам иш ҳақи республикада белгиланганидан 1,6 марта оширилишига эришди. Корхонадаги

меҳнат стажига қараб 1-7 кунгача қўшимча таътил белгиланди. Йиллик меҳнат таътилга чиқишда 1-1,5 ойлик маош миқдорида моддий ёрдам кўрсатилса, ишчи-хизматчилар пенсияга кузатилишидан олдин 4 ойлик маош миқдорида пул тўлаш жорий этилди. Юбилейларда эса 2 ойлик маош миқдорида моддий рағбатлантирилди.

2009 йилнинг ўзида жамоа шартномасидаги бандларнинг бажарилиши учун 36 миллиард сўмдан зиёд маблағ сафланди. 5330 нафар меҳнаткашлар ҳамда уларнинг оила аъзолари корхона қошидаги санаторий-профилакторийда соғломлаштирилди. Уруш ва меҳнат фахрийлари, байналмилалчи жангчиларни дам олдириш ҳам эътибордан четда қолдирилмади.

Касбақўм раиси жисмоний-тарбия ва спорт, меҳнаткашларнинг маънавияти-

ни юксалтириш борасида амалга оширилаётган ишлар тўғрисида ҳам тўхталиб ўтди.

Маъруза юзасидан сўзга чиққан етакчи муҳандис Галина Семёнова, электр монтер Шокир Қораев, чилангар Абдусаммад Чўлиев, ҳайдовчи Олим Абдуллаев, республика Қурилиш ва қурилиш ашёлари саноати ходимлари касба уюшмаси Марказий кенгашининг раиси Уктам Турғунов ва бошқалар касба уюшма ташкилоти фаолиятини янада яхшилаш юзасидан ўз фикр-мулоҳазаларини билдиришди. Шундан сўнг делегатлар 11 нафар кишидан иборат касба уюшма кўмитасининг аъзоларини бир овоздан маъқуллашди.

Конференция иштирокчилари Валерий Фокеевга яна ишонч билдириб, уни «Қизилқумцемент» очик акциядорлик жамияти касба уюшма кўмитасининг раиси этиб сайлашди.

Неъмат РАФИҚОВ,
«Ishonch» мухбири

Жамоа ишончини қозониб

Бугун мамлакатимизда олиб борилаётган тўб ўзгаришлар, демократик ислохотлар ёш авлодга эркин ва фаровон турмуш тарзини яратиб бериш, уларнинг жисмонан соғлом, интеллектуал юксак шахс бўлиб етишишлари учун катта имкониятлар эшигини очмоқда.

Юрт тараққиёти пойдевори бўлган ёш авлодни муносиб тарбиялашда мураббий ва педагог-ўқитувчиларнинг алоҳида ўрни бор, албатта.

Таълим ва фан ходимлари Шайхонтохур туман бирлашган касба уюшма кўмитасининг намунавий тарзда ташкил этилган ҳисобот-сайлов конференцияси бундан яна бир қарра тасдиқдан ўтказди.

— Ҳозирги кунда туманда 3553 нафар педагог-ҳодим, 2471 нафар ишчи-ҳодим меҳнат қилмоқда, — деди кўмита раиси Дилнора Улмасова ҳисобот маърузасида. — Касба уюшмаси таркибида 88 та бошланғич ташкилот ва 5 та доимий фаолият кўрсатувчи комиссия мавжуд. ТХТБ ва бирлашган касба уюшма кўмитаси ўртасида тузилган жамоа келишувидан ўз аксини топаган жамоа аъзоларининг ижтимоий-иқтисодий ҳуқуқ ва эркинликлари ҳимоясига қаратилган бандлар тўла бажарилмоқда.

Маърузачи меҳнат қонунчилигига амал қилиш, иш жойларида меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, санитария қоидалари талабларига риоя этилиши ҳамда ижтимоий муҳофазасига муҳтож, кам таъминланган ходимларни моддий ва маънавий қўллаб-қувватлаш, иқтидорли ўқитувчиларни рағбатлантириш борасида бажарилган ишлар ҳақида ахборот берар экан, жумладан шундай деди:

— Устама ҳақларини белгилашга касба уюшма етакчилари ҳам киритилганини мамнуният билан айтиш мумкин. Улар, табиийки, малакали, тарбиявий ишларни тўғри йўлга қўйган ўз ҳамкасбларини яхши билдилар. Моддий томондан рағбатлантириш кишини ўз устида ишлашга, изланишга мажбур этади. Бироқ бу борадаги камчиликлардан ҳам кўз юмиб бўлмайд. Махсус комиссия таркибидаги ишчи гуруҳи ўтказиладиган назорат ишларини ўқитувчиларнинг ўзларига қолдирган. Натижада, баҳолаш мезонлари бузилмоқда, бу борада жойлардаги касба уюшма раисларининг фаоллиги,

дадиллигини кўрмаймиз.

Шунингдек, конференцияда тафтиш комиссиясининг ахбороти тингланди. Комиссия аъзоси Дилфуза Дадамұхамедова касба уюшмаси маблағи белгиланган режа асосида ишлатилганлиги, маданий ва спорт тадбирлари, иш ҳақи, моддий ёрдам ва бошқа харажатлар билан молиявий жараёнлар таҳлил қилингандан камчиликлар деярли кўзга ташланмаганини таъкидлади.

— Ҳисобот даврида касба уюшмаси томонидан кам таъминланган, ногирон фарзанди бор аёлларга 14.008.500 сўм ёки умумий харажатнинг 8,8 фоизи миқдорида моддий ёрдам кўрсатилган, — деди Д.Дадамұхамедова. — Касба уюшма фаолларини рағбатлантиришга 12 миллион 377 минг 200 сўм ёки умумий харажатларнинг 7,8 фоизи сарфланган.

Конференцияда сўзга чиққан 324-мактаб ўқитувчиси Ф. Рахматуллаева, 82-мактаб раҳбари Н.Абдурахмонова ва бошқалар ўтган даврда ёшларни миллий истиқлол ғоясига садоқат руҳида тарбиялаш, улар қалбида ватанга муҳаббат ҳиссини шакллантириш, меҳнаткашлар ҳақ-ҳуқуқини ҳимоялашда касба уюшма томонидан амалга оширилган ишлар ҳақида тўхталиб ўтди.

Бирлашган касба уюшма кўмитаси фаолияти қоникарли деб топилди. Д.Улмасова кейинги муддатга кўмита раислигига сайланди.

— Намунавий ҳисобот-сайлов конференцияларини ўтказиш анъанага айланиб бораётгани бежиз эмас, — дейди Таълим ва фан ходимлари касба уюшмаси Тошкент шаҳар кенгаши раиси Тоибхон Ақромова. — Бундан кўзланган мақсад, касба уюшма раислари ўртасида ўзаро фикр ва тажриба алмашишларга янада кенгроқ имконият яратишдир.

Шерзод АБДУСАМАДОВ,
«Ishonch» мухбири
Икром ҲАСАНОВ
олган суратлар

Хайрли ишларнинг адоғи бўқ

Мамлакатимизнинг илм даргоҳлари орасида Ўзбекистон миллий университети алоҳида нуфузга эга. Унинг тараққиётга қўшаётган ҳиссаси замирида жамоанинг аҳиллиги ётади десак, муболага бўлмас. Бу яқдиллик эса маъмурият ва касба уюшмасининг ҳамфикрлиги самарасидир. Қуни кеча ЎЗМУ маданият саройида бўлиб ўтган ходимлар касба уюшма кўмитасининг 4-ҳисобот-сайлов конференциясида ҳам бу яна бир бор эътироф этилди.

Университет касба уюшма кўмитаси ўқитувчи ва ходимларнинг ижтимоий-иқтисодий ҳуқуқ ва эркинликларини ҳимоя қилиш, илмий салоҳиятини юксалтириш, маънавий ва жисмоний баркамоллиги учун имконият яратиб бериш каби вазифаларни муваффақиятли амалга ошириб келмоқда. Шунинг учун бўлса керак, ҳар бир ходимнинг қувонч-ташвиши, орзу-умидларидан касбақўм хабардор. Бу университет касба уюшма кўмитаси раиси А.Холмирзаевнинг маърузасида ҳам ўз ифодасини топди.

— 2004 йилда бўлиб ўтган 3-конференциядан бугунги кунга қадар фаолиятимизни сарҳисоб қилар эканмиз, авваламбор таъкидлаш жоизки, касба уюшмаси ўзини тўлақонли мустақил жамоат ташкилоти сифатида тиклади ва ривожланмоқда. Иккинчидан, ташкилот янги демократик тамойилларни ўз ичига олган ижтимоий адолат, ҳаққонийлик, инсонпарварлик мезонлари асосида фаолият олиб бормоқда. Касба уюшмаси бадалларининг узлуксизлиги механизми ишлаб чиқилди ва у самарали ишламоқда. Ташкилотнинг шундай анъаналари таркиб топдики, улар бугунги кунда республикаимиздаги бошқа олий ўқув юртлари учун намуна бўлиб хизмат қилмоқда.

Ҳисобот маърузасида, шунингдек, ҳар бир йўналишда амалга оширилган ишларга алоҳида тўхталиниб, мултимедиа воситасида кенг таҳлил қилиб берилди. Жумладан, ходимлар соғлигини тиклаш борасида касба уюшмаси олиб борган фаолият таҳсинга лойиқ. 2005-2010 йиллари 152 нафар ўқитувчи ва ходим республикаимизнинг «Ботаника», «Бўстон», «Ибн Сино», «Турон», «Чинобод», «Зомин» каби сифатгоҳларида соғлигини тиклаб қайтиши учун шароит яратилди. Ҳозир эса Таълим ва фан ходимлари касба уюшмаси Тошкент шаҳар кенгаши ажратган йўлланмалардан ташқари «Навбахор» ва «Темирйўлчи» санаторийларига имтиёзли йўлланмалар берилиши йўлга қўйилди. 2008 йили 10 нафар, 2009 йилда эса 21 нафар ходим шундай имкониятдан фойдаланди. «Яхши дам — меҳнатга ҳамдам» деган нақлга амал қилган ҳолда саломатлигини тиклаш ва кўнгилли дам олишни ташкил этиш мақсадида «Қизилсой», «Сўқоқ», «Хўжакент», «Чимён» оромгоҳларига имтиёзли йўлланмалар ажратилмоқда.

Касба уюшмасининг кам таъминланган, ижтимоий ҳимояга муҳтож аъзолари тўғрисида маълумотлар тўпланган бўлиб, факультет касба уюшма кўмитаси тавсияси ва раёсат қарорига асосан ёрдам пули ажратилмоқда. Шунингдек, кам таъминланган, фарзандларини ёлғиз тарбиялаётган ота-оналарнинг ижтимоий ҳимоясини кучайтириш мақсадида уларнинг фарзандларига шартнома пулини университетда ташкил этилган махсус фонд орқали тўлаб бериш йўлга қўйилди. 2008-2009 ўқув йилида 7 нафар, 2009-2010 йилида эса 4 нафар талабага бу борада ёрдам берилди.

Санаганларимиз жамоа ишончини қозонган ташкилотнинг хайрли ишларидан бир шингил холос.

Муҳокамада сўзга чиққанлар ташкилот фаолиятини янада яхшилаш юзасидан мулоҳазаларини баён этишди.

Тафтиш комиссиясининг ҳисоботи тинглангач, касба уюшма кўмитаси, тафтиш комиссияси аъзолари сайлови ўтказилди. Шунингдек, таълим ва фан ходимлари касба уюшмаси Тошкент шаҳар кенгаши конференциясида делегатлар сайланди.

Конференция иштирокчилари Аҳмаджон Холмирзаевга ишонч билдириб, яна касба уюшмасига раис этиб сайлашди.

Дилдора РАҲМОНОВА,
«Ishonch» мухбири

Сўраган эдингиз...

Фойдаланилмаган меҳнат таътили учун пулли компенсация қачон тўланади?

Қаҳрамон ДАДАБОВ,
Хатирчи тумани

Меҳнат кодексининг 151-моддасига кўра, меҳнат шартномаси бекор қилинганда ходимга фойдаланилмаган барча йиллик асосий ва қўшимча таътиллари учун пулли компенсация тўланади.

Ходимларга иш даврида, уларнинг хоҳишига кўра, йиллик таътилни МКнинг 134-моддасида белгиланган энг оз муддатидан (ўн беш иш кунидан) ортиқча қисми учун пулли компенсация тўланиши мумкин.

Ижтимоий таътиллarning барча турларидан, шунингдек, МКнинг 137 ва 138-моддаларида назарда тутилган қўшимча таътиллardan асл ҳолида фойдаланилади ва уларни пулли компенсация билан алмаштиришга йўл қўйилмайди.

Ходимнинг розилигисиз меҳнат таътилидан чақириб олиш мумкинми?

Мўминжон БОЙЖИГИТОВ, Олтинсой тумани

Ходимнинг розилигисиз иш ҳақи сақланмаган ҳолда таътилга чиқариш мумкинми?

Лола ЮНУСОВА,
Олот тумани

Мумкин эмас. Ходимнинг аризасига биноан иш ҳақи сақланмаган ҳолда таътил берилиши қонунда мустаҳкамланган.

Меҳнат кодексининг 147-моддасига мувофиқ таътилдан чақириб олишга фақат ходимнинг розилиги билан йўл қўйилади. Шу муносабат билан таътилни фойдаланилмай қолган қисми ходимга мажбур иш йили давомида бошқа вақтда берилиши ёки кодекснинг 143-моддаси бешинчи, олтинчи ва еттинчи қисмларида назарда тутилган талабларга риоя қилган ҳолда кейинги иш йилининг таътиliga қўшиб қўйилиши керак.

Туман кенгашига депутатлигим, партия органларига сайланганлигим пенсияга чиқишимда имтиёз берадими?

М. НЕЪМАТОВ, Булунғур тумани

«Фуқароларнинг давлат пенсия таъминоти тўғрисида»-ги қонуннинг 9-моддасига кўра, Ўзбекистон Вазирлар Маҳкамаси тасдиқлайдиган рўйхатларга мувофиқ фуқароларнинг айрим тоифалари имтиёзли шартларда пенсия олиш ҳуқуқига эга бўлади. Булар:

ёшдан қатъи назар пенсия олиш ҳуқуқини берадиган ишлаб чиқаришлар, муассасалар, ишлар, касблар ва лавозимларнинг 1- рўйхати; умумий белгиланган ёш 10 йилга қисқартирилган ҳолда пенсия олиш ҳуқуқини берадиган ишлаб чиқаришлар, муассасалар, ишлар, касблар, лавозимлар ва кўрсаткичларнинг 2-рўйхати; умумий белгиланган ёш 5 йилга қисқартирилган ҳолда пенсия олиш ҳуқуқини берадиган ишлаб чиқаришлар, муассасалар, ишлар, касблар, вазифалар ва кўрсаткичларнинг 3-рўйхати.

Имтиёзли шартларда пенсия олиш ҳуқуқига, шунингдек, уруш ногиронлари, болаликдан ногирон фарзандларнинг оналари, лилипутлар, паканалар ва экология фалокати минтақасида ишлаган фуқаролар эгадирлар. Рўйхатларда келтирилган соҳалардан ташқари бошқа имтиёз кўзда тутилмаган. Сиз айтган вазифалар учун имтиёз белгиланмаган.

Ҳуқуқ ва халқаро ҳаёт бўлими

96 нафар
тадбиркор

ҳуқуқи тикланди

Бугун юртимизда қонунлар адолат ва ҳақиқат учун хизмат қилмоқда. Улар асосида тадбиркорликнинг муҳим бўғини бўлмиш кичик бизнесни ривожлантириш, соҳани қўллаб-қувватлаш чоралари кўрилатганлиги ютуқлар салмоғини ошираяпти.

Жорий йилнинг 1 январига Самарқанд вилоятида 39989 та кичик ва хусусий тадбиркорлик субъекти рўйхатга олинган бўлиб, шундан 36834 таси самарали фаолият кўрсатмоқда. Уларнинг 2504 таси кичик корхона, 34330 таси микрофирмадир. Шунинг ҳисобига ўтган йили 90075 та янги иш ўрни яратилди.

Тадбиркорларнинг самарали фаолият юритиши учун уларнинг ҳуқуқий ҳимояланганлиги муҳим аҳамият касб этади. Шу боис буйруқбозлик ва шу каби тўсиқларни қатъиян бартараф этишга киришганмиз. Хусусан, 2009 йили вилоят прокуратураси аралашуви билан 96 нафар тадбиркорнинг бузилган ҳуқуқи тикланди ва уларни қийнаб келатган муаммолар ижобий ҳал этилди.

Мисол ўрнида Иштихон туманидаги «Турғунбой Эгамбердиевич» номи деҳқон ҳўжалиги билан боғлиқ ҳолатни олайлик. Ҳўжалик раҳбари парранда сотиб олиш учун «Микрокредитбанк»нинг Каттакўрғон шаҳар филиалига 9 млн. 800 минг сўм кредит сўраб мурожаат қилган. Филиал бошқарувчиси Ш.Мўминов 900 минг сўмни пора сифатида талаб қилган. У хизмат ҳонасида 300 минг сўмни пора тариқасида олаётганда қўлга олинди ва жиноий жавобгарликка тортилди.

Юқоридагилардан кўриниб турибдики, одамлар қонунни ўз таянчи сифатида тан олиш билан бирга, унга қатъий риоя этиши лозим. Тараққиётимиз пойдевори ҳисобланмиш қонунлар устуворлиги учун барчамиз масъулимиз.

Облоқул АЗИМОВ,
Самарқанд вилоят прокурорининг
биринчи ўринбосари

Кассир алдамаса... Терминал алдамайди

«Ишонч телефони»га кўнғирок қилган отахон Қарши шаҳридаги «Ёзнинг ёқимли ифори» корхонаси-га қарашли шохобчаларда, хусусан, унга қарашли «Ёғду» чойхонасида кўп ҳолларда савдо-сотиқ қонунлари четлаб ўтилатганлиги, бу харидорлар норозилигига сабаб бўлаётганлигидан воқиф этакди. Навбатчи қисм ходими бу ҳолатни дарҳол қайд қилиш китобига тушириб, Давлат солиқ хизмати органи раҳбарига етказди.

Отахоннинг куйинганича бор экан. «Ёғду» чойхонасида текшириш ўтказилганда, чойхона сотувчиси харидорга 7400 сўмга чек бермаганлиги, 23400 сўм нақд савдо пуллари назорат касса машинасига кирим қилинмаганлиги ҳамда фаолият даврида амалга оширган савдо пуллари банк айланмалари асосида солиштириб кўрилганда, 422912 сўм нақд пул назорат касса машинасига кирим қилинмасдан банк муассасасига топширилганлиги аниқланди.

Яна бир мисол. Шаҳардаги 3-мит-титуманда жойлашган «Саид ота» ХФ супермаркетинда савдо қойдаси бузилиши ҳолати юзасидан «Ишонч телефони»га келиб тушган мурожаат юзасидан тегишли тартибда текшириш ўтказилганда, фирма сотувчиси томонидан харидорга 3200 сўмга харид чеки берилмаганлиги ва 110000 сўм назорат касса машинасига кирим қилинмаган нақд савдо пуллари мавжудлиги аниқланган. Ушбу фирмага нисбатан Солиқ Кодексининг 119-моддасига асосан

белгиланган тартибда молиявий жарима жазо чораси қўлланилди.

Кейинги пайтларда одамларда фуқаролик позицияси мустаҳкамланиб бораётгани кишини қувонтиради. Ўтган йил давомида вилоят Давлат солиқ бошқармасида ўрнатилган «Ишонч телефони»га 22 та ҳолат бўйича шикоят келиб тушган бўлса, жорий йилнинг дастлабки 2 ойида бу рақам 19 тани, шаҳар ва туманларни қўшиб ҳисоблаганда эса 32 тани ташкил этди.

Фуқаролардан келиб тушган аризаларнинг аксарияти ҳўжалик юритувчи субъектлар томонидан назорат касса машиналаридан тўлиқ фойдаланмаслик, пластик карточкага терминаллар орқали сотиладиган маҳсулотларга нақд пулдагига қараганда ошқича баҳо қўйилиши ёхуд пластик карточкаларга терминаллар орқали тўловларни қабул қилишдан бўйин товлаш каби ҳолатлар ҳақида эканлиги кишини ўйга толдиради.

Чироқчи туманида фаолият кўрса-

таётган «Қулябов Маҳмудхожи» хусусий фирмасига қарашли АЁҚШ оператори томонидан терминал орқали пластик карточкага ёқилги беришдан бош тортилганлиги тўғрисидаги мурожаат юзасидан фирмада текшириш ўтказилганда, АЁҚШ тақсимловчиси томонидан 5 литр АИ 80 маркали бензин учун харидорга 5400 сўмлик харид чеки берилмаганлиги ва хазинада мавжуд 921200 сўм нақд пул назорат касса машинасига кирим қилинмаганлиги ҳамда 10 литр АИ 80 маркали бензин пластик карточкага терминал орқали нақд пулга сотиладиган кўра ошқича нархда сотилганлиги, оқибатда Ўзбекистон Республикаси Президентининг тегишли қарори талаблари бузилганлиги аниқланди.

Худди шундай пластик карточкага терминал орқали савдо талаб қилингандан ортиқча маблағ олиб қолиш ҳолати Косон туманидаги «Саховат» МЧЖга қарашли умумий овқатланиш корхонасида ҳам содир этилган. Бунинг устига 37500 сўм нақд пул НКМга кирим қилинмаган.

— Бизни ўйлантирадигани ва яна аниқроқ қилиб айтганда, қийнайди-гани шундаки, — дейди вилоят Давлат солиқ бошқармаси навбатчи қисм бошлиғи Эшқувват Мирзақобиров, — баъзи фуқаролар «Ишонч телефони» орқали сохта маълумотлар беришдан уялмайдилар. Табиийки, зудлик билан шикоят мазмунига кўра тузилган гуруҳ мурожаатда кўрсатилган манзилга жўнайди. Афсуски, кўп ҳолларда кўрсатилган далиллар сохта бўлиб чиқади. Йил-

нинг дастлабки икки ойида «Ишонч телефони»га келиб тушган 32 мурожаатнинг фақат 10 таси ўз тасдиғини топганига нима дейсиз? Ўйлаб кўринг, бу юзакли маълумотлар натижасида текширувчи ходимларнинг, озмунча вақти ва давлат маблағи сарфландими? Биз бундай тўхмат ҳамда ҳақорат, сохта маълумотлардан иборат мурожаат берган фуқароларга нисбатан чора кўриш учун тегишли ҳужжатларни суд органларига юборишга мажбур бўлаяпмиз.

Кейинги пайтлардаги мурожаат, шикоятларнинг асосий қисми пластик карточкалардан фойдаланиш қоидаларига риоя этмаслик ҳақида. Тўғри, ҳозирги пайтда терминаллардан фойдаланишда кўпгина қоидабузарлик ҳолатлари учраб турибди. Бироқ бу ҳақда аҳоли ҳали тўлиқ маълумотга эга эмаслиги ҳам равшан. Фуқароларнинг бу ҳақдаги кўпгина важдари солиқ ташкилотларига эмас, банк ва бошқа муассасаларга тегишли бўлиб, бунинг фуқароларга тушунтириш анчагина қийинчиликлар келтириб чиқармоқда.

Шунга қарамай, аҳолининг «Ишонч телефони»га бўлган ишончи, умиди ортаётгани ижобий бир ҳолдир. Чунки улар Давлат солиқ хизматида оид вазифалар ижросини тўлиқ таъминлаш, солиқ қонунчилиги бузилиши ҳолатлари, фуқароларнинг манфаатлари ҳамда қонун билан қўриқланадиган ҳуқуқлари бузилишининг олдини олишда муҳим аҳамият касб этмоқда.

Қурбон ЭГАМБЕРДИЕВ,
Қашқадарё вилоят Давлат
солиқ бошқармаси «Ахборот
хизмати» бошлиғи

«...Болалар ёнида кўпинча мени болалик тўғриси камраб олади. Гарчи у олис бўлса-да, жуда танишдек туюлади. Шу яхшими? Ҳа, бизнинг вазифамиз — йўқолган (тўғрироғи — йўқотилган) болаликни қайтаришдир. Йўқолган болалик деганда мен сиздаги покликни, сиздаги кўзни, сиздаги хайрат ҳиссини назарда тутаман. Сиз ҳеч нимани билмас-дингиз, ҳеч нимангиз йўқ эди, аммо ўзингизни оламнинг чўққисида деб фахмлардингиз. Хаяжонлар ва кечинмалардан фориғ бўлган ўша хайрату шодликларнинг олтин лаҳзаларини қайтариш, тиклаш зарур».

ларнинг юк кўтариш ва ташиш нормалари белгиланган. (Жадвалга қаранг).

«...Лекин биз бир-биримизни тушунмаймиз. Хатто бир хил тилда гапирсак-да, бир-биримизни ҳамма вақт ҳам англай-вермаймиз. Одамлар барчадан ва барча нарсадан ўзини муҳофаза қилиб, ўз болалигини, бегуноҳлигини яширадilar. Акс ҳолда биз атрофда нуқул шодлик бўстонида қувнаётган, хандон ота-

да. Балки бу меъёрга амал қилганликдан, тинни, ақлни, зехни зўриқтирмаганликдандир.

Хунармандчилик соҳаларига эса болалар ёшлиқдан жалб этилади. Бу зинҳор ёшларнинг меҳнатга мажбурлан жалб этилиши эмас. Хунар ҳам шундай зехни талаб этадики, у ёшлиқдан эгаллаб борилмаса, кейин кеч бўлиши мумкин. Бироқ бунда ҳам меъёр бор.

Вазирлар Маҳкамаси 2009 йил 29 июлда қабул қилган «Оилавий тадбиркорликни ҳамда хунармандчилик фаолиятини амалга ошириш тартиби тўғрисида»ги Низомда ўн саккиз ёшга тўлмаганларнинг оилавий тадбиркорлик ва хунармандчилик фаолиятида қатнашиш меъёрлари белгиланган берилди.

Қонун тили билан айтганда, хунарманднинг шогирди 15 ёшдан ошган, хунарманд-

динлик киритиб ўтишга эҳтиёж сезилади.

«Болалар меҳнатининг энг ёмон шакллари тўғрисида»ги 182-Конвенциянинг 3-моддасида шундай дейилади: «Мазкур конвенцияда «болалар меҳнатининг энг ёмон шакллари» атамаси қуйидагиларни камраб олади:

а) қулликнинг барча шакллари ёки қулликка ўхшаш амалиёт, масалан, болаларни сотиш ва уларнинг траффики, қарз асосидаги қарамлик ва крепостной тобелик, шунингдек зўраки ёки мажбурий меҳнат, шу жумладан, болалардан қуроли можаорларда фойдаланиш учун уларни зўрлаб ёки мажбурлаб жалб қилиш;

б) фоҳишабозлик билан шуғулланиш, порнография маҳсулотлари тайёрлаш ёки порнографик томошаларда

Болаларни асранг, Болаликни ҳам...

Болани ёшлигидан меҳнатга ўргатиб бориш тарбия беришнинг энг мақбул йўлларида бири ҳисобланади. Лекин бу ишда ҳам олтин ўрталикни қўлдан бериш ёмон оқибатга олиб келиши мумкин.

Қонунларимизда ёшларнинг меҳнат қилиш ҳуқуқи мустақамлаб қўйилган: неча ёшдан ишлаш мумкин, таълим билан меҳнат қандай ҳолларда қўшиб олиб борилади, уларга бериладиган таътил, иш ҳақи масалаларига қандай ёндашиш лозимлигига алоҳида тўхталанади.

Меҳнат кодексининг 77-моддасида ишга қабул қилишга ўн олти ёшдан йўл қўйилади, дейилади. Ўн беш ёшга тўлган шахслар эса ота-онасидан бирининг ёки улар ўрнини босувчи шахснинг ёзма равишдаги розилиги билан ишга қабул қилиниши мумкин. «Ёшларни меҳнатга тайёрлаш мақсадида умумтаълим мактаблари, хунар-техника билим юртлари ва ўрта махсус ўқув юртларининг ўқувчиларини ўн тўрт ёшга тўлганларидан кейин ота-онасидан бирининг ёки улар ўрнини босувчи шахснинг розилиги билан болаларнинг соғлиги ва камол топишига зиён етказмайдиган, таълим олиш жараёнини бузмайдиган енгил ишларни ўқишдан бўш вақтларида бажариш учун ишга қабул қилишга йўл қўйилади». Эътибор беринг, бола бажарадиган иш унинг «соғлигига ва камол топишига зиён етказмайдиган, таълим олиш жараёнини бузмайдиган» даражада бўлиши керак.

Мазкур кодекснинг 241-моддасида «ўн саккиз ёшга тўлмаган шахслар меҳнатидан шу тоифа ходимларининг соғлиғи, хавфсизлиги ёки ахлоқ-одобига зиён етказиши мумкин бўлган меҳнат шароити ноқулай ишларда, ер ости ишларида ва бошқа ишларда фойдаланиш таъқиқланади. Ўн саккиз ёшга тўлмаган шахсларнинг белгилаб қўйилган нормадан ортиқ оғир юк кўтаришлари ва ташишларига йўл қўйилмайди» деб қатъий белгилаб қўйилган.

Айрим мамлакатларда болаларга асосий ишчи кучи сифатида қараш хануз сақланиб келаётган шароитда бизнинг юртимизда бунга аниқ меъёр ва чегаралар белгилаб қўйилди. Бу болаларга бўлган ғамхўрлик учунгинами ёхуд бошқа мақсадлар ҳам кўзда тутилганми?

Бизнингча, эртасини ўйлаган ҳар бир халқ шундай йўл тутиши аниқ. Ахир эртага миллатнинг юқини елкага оладиган, шу халқ учун куйиб-пишадиган болаларни ҳам маънан, ҳам жисмонан эзиб қўйиш на одамгарчилик меъёрлари ва на миллийлигимизга тўғри келади.

Ўтган асрда болалигини пахта эгатларига сочганлар тақдири ўтмиш бўлган рост бўлсин!

Қанча юк кўтарасиз?

Болангиз-чи? Бу ҳақда ҳеч ўйлаганмисиз? Унинг жисмонан бениқсон ривожланишига ҳалал бериб қўймайсизми? Боламга юк кўтартириб, томоша қилиб ўтирадиганлар хилидан эмасман демоқчимисиз? Барака топинг. Энди шу бараканинг янада тўқироқ бўлиши учун атрофга бир қараб қўйсангиз зарар қилмас. Балки кўл остингизда ўн саккиз ёшга тўлмаган ходим бордир ёхуд сиз меҳнат қилаётган ташкилотда болангиз қатори ўсмир сиз билан тенгма-тенг ишлашга мажбур этилаётгандир. Бу ҳақда тўлиқроқ билиб олишни истасангиз, бир ҳужжат билан батафсилроқ танишиб чиқайлик.

«Ўн саккиз ёшга тўлмаган шахслар кўтаришлари ва ташишлари мумкин бўлган оғир юк нормаларининг чегарасини белгилаш тўғрисида»ги Низомда ўн саккиз ёшга тўлмаган шахслар учун юкларни кўтариш ва ташиш нормалари белгилаб берилган. Иш вақтининг учдан бир қисми юкларни кўтариш ва ташиш билан боғлиқ ўн олти ёшдан ўн саккиз ёшгача бўлган шахс-

ётган, қикирлаб кулаётган ёшу кексадан иборат болаларни кўрардик. Аслида жиддийликнинг ўзи не керак? Жиддийлик инсонга мутлақо ҳеч нима келтирмади; аксинча, у инсонни ҳамма нарсадан маҳрум қилди, аммо у ҳамон жиддийлик бўлиб қолишда давом этмоқда. Мен бир маъно касб этган ҳар қандай жиддийликка қаршиман».

дан хунармандчилик фаолияти буюмлари ёки товарлари (ишлар, хизматлар)ни ишлаб чиқариш бўйича фаолиятни ўрганаётган жисмоний шахсдир. Шундай экан, оила аъзоси ҳам 15 ёшга тўлган тақдирда оилавий тадбиркорликда қатнашиши мумкин.

18 ёшгача бўлган шахс оилавий тадбиркорликда,

Кўтариш ва ташиш турлари	Юк нормасининг чегараси		Кўтариш ва ташиш шартлари
	ўн болалар учун	қизлар учун	
Қўлда	13 кг. гача	7 кг. гача	қиялик баландлиги 0,01 дан юқори бўлмаганда рухсат этилади
Бир гилдиракли аравада	39 кг. гача	қизларга рухсат этилмайди	қиялик баландлиги 0,02 дан юқори бўлмаган «лаҳат тахталли йўлакда ҳаракатланганда» рухсат этилади
Икки гилдиракли аравада	47 кг. гача	қизларга рухсат этилмайди	қиялик баландлиги 0,01 дан юқори бўлмаган истежис йўлда ва кўнрақларда ҳаракатланганда рухсат этилади қиялик баландлиги 0,02 дан юқори бўлмаган текис йўлда ҳаракатланганда рухсат этилади
Уч ва тўрт гилдиракли аравада	67 кг. гача	52 кг. гача	қиялик баландлиги 0,02 дан юқори бўлмаган текис йўлда ҳаракатланганда рухсат этилади
Вагонеткаларда	405 кг. гача	224 кг. гача	қиялик баландлиги 0,01 дан юқори бўлмаган темир йўлларда ҳаракатланганда рухсат этилади

«Хунарни асрабон нетгумдир охир?..»

«...Олиб туфроққа му кетгумдир охир?» дейди Фарҳод. Ҳадисда эса «Ёшлиқда олинган билим тошга ўйилган нақшдир» дея таъкидланади. Халқимиз мақолларда буни «Ўрганганинг ўзингга» дея талқин этади.

Шунинг учун бўлса керак, болаларининг эртасини ўзининг бугунидан устун қўйган халқимиз хунарни узоқ вақтлардан бери эъзозлаб келади. Бугун юртимизда кенг қулоч ёйган уста-шогирд анъанаси ҳам ана шу рағбат ўлароқ ривожланмоқда. Шу анъана туфайли авлоддан авлодга, устоздан шогирдга ўтиб келаётган миллий хунармандчилигимизнинг баъзи унутилган турлари тикланди. Бунда ёшларнинг шижоати, ғайрати сезилмоқ-

шунингдек, хунарманднинг шогирди сифатида ишлашга умумтаълим мактаби, касб-хунар коллежи ёки академик лицейда албатта ўқиш шартли билан қўйилади.

Оилавий тадбиркорликда ёки хунармандчилик фаолиятида қатнашаётган 16 ёшдан 18 ёшгача бўлган шахслар учун бир ҳафтада кўпи билан 36 соатлик, 15 ёшдан 16 ёшгача бўлган шахслар учун эса бир ҳафтада кўпи билан 24 соатлик иш вақти белгиланади.

Бу ҳужжатларнинг барчасида боланинг манфаат ва ҳуқуқлари ҳимоя қилиниши, бола меҳнатининг энг ёмон ва мажбурий шакллари йўл қўйилмаслиги алоҳида таъкидланади. Шу ўринда бола меҳнатининг энг ёмон шакллари тушунчасига ой-

иштирок этиш учун боладан фойдаланиш, уни ёллаш ёки уни таклиф қилиш;

в) қонунга хилоф фаолият билан шуғулланиш учун, хусусан, тегишли халқаро шартномаларда белгилангани каби, наркотиклар тайёрлаш ва сотиш учун боладан фойдаланиш, уни ёллаш ёки уни таклиф қилиш;

г) бажариш хусусиятлари ёки шароитига кўра болалар соғлиғи, хавфсизлиги ва маънавиятига зиён етказиши мумкин бўлган ишлар.

Булар бизнинг миллий қонунчилигимизда ўз аксини топган. Айниқса, Ўзбекистон Республикасининг «Бола ҳуқуқларининг кафолатлари тўғрисида»ги 2008 йил 7 январдаги қонунининг қабул қилиниши муҳим аҳамиятга эга бўлди. Жорий йилнинг Баркамол авлод йили деб аталиши ҳам бежиз эмас.

Болалар меҳнати билан боғлиқ муносабатлар хусусида айтмоқчи бўлганларимиз шулардан иборат. Балки ўқиганларингизни кунингизнинг лоақал бир сониясида ёдга олиб, қўлласангиз ҳам мақсади-мизга етган бўламиз.

«...Оқибатда тош доимо қояга бой беради. Чол доим гўдакка тан беради. Улим доимо ҳаётдан енгилари. Бунинг эса тутиб, доимо хушфайл, бардам, навқиронларга ёрдам бермоқ даркор.

Болалар билан дўстлашингиз ва ҳар қарерда изидан боринг. Улар нимага уринса, сиз ҳам шуни қилинг. Уларга бу ёқади. Болалар жуда таъсирчан ва ҳамиша тушунади. Улар, ёшингизга қарамай, сиз анча ёш эканингизни дарҳол пайқайди. Фақат болалар билан дўстлашинг ва катта амакилар ҳақида ўйламанг».

Дилдора РАҲМОНОВА,
«Ishonch» мухбири

* Иқтибослар Ошонинг «Оқ булутларга йўл» китобидан олинди.

Душанба

5.55 Кўрсатувлар дастури.
6.00, 12.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
7.00, 12.50, 22.35 «Иқлим».
7.05 «Олам ва одам» дастури: «Па-тагония-жануб ери».
7.50 «Тонгги наволар».
8.00 «Тахлилнома».
8.40, 11.10, 14.15, 17.10, 20.05, 21.35, 22.40 ТВ - анонс.
8.45 - 9.45 «Маънавият» дастури.
«Болалар сайёраси»:
9.45 «Болалар дунёси».
10.15 «Ёнғоқ новдаси». М/ф.
10.55 «Сизнинг адвокатингиз».
11.00, 14.00, 17.00, 21.00 «Ахборот».
11.15 «Саёҳатга мархабо!»
11.40 «Юртим бўйлаб» дастури: «Накшинкор кулолчилик».
12.55 «Изҳор».
13.00 «Муҳаббат фасли». Т/с (Якуловчи қисм)
14.20 «Ватанпарвар».
15.00 Жаҳон мусиқаси хазинасидан. Д. Пуччини. «Чио-Чио-Сан».
16.00 «Менинг оилам».
16.25 «Стандарт ва сифат».
16.40 «Ўзбекистон табиати».
17.15 «Ҳаёт ва қонун».
«Болалар сайёраси»:
17.35 «Эртақлар - яхшиликка етаклар».
17.55 «Сизнинг адвокатингиз».
18.00 «Олтин мерос».
18.10 Сериал: «Қайтар дунё».
18.50 «Ватан манзиллари».
19.15 «Ифтихор».
19.20 «ТВ - шифокор».
19.25, 20.00, 20.55 Ёлонлар.
19.30 «Ахборот». /рус/.
20.10 Сериал: «Умидингни сўндирма».
20.45 «Ватанимни қўлайман».
21.40 2010 йил - Баркамол авлод йили. «Мен ёшликман».
21.55 «Бетховен вируси». Т/с.
22.45 «Мари Лестер». Т/с.
23.35 - 23.45 «Очун».

Сешанба

5.55 Кўрсатувлар дастури.
6.00, 12.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
7.00, 12.50, 22.40 «Иқлим».
7.05 «Олам ва одам» дастури: «Па-тагония - жануб ери».
7.50 «Тонгги наволар».
8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 21.00 «Ахборот».
8.35, 16.25, 17.10, 20.05, 21.35 ТВ - анонс.
8.40 - 9.40 «Маънавият» дастури.
«Болалар сайёраси»:
9.40 «Бизнинг кутубхона».
10.00 Самарқанд вилояти телерадиокомпанияси намоиш этади:

Душанба

7.25 Кўрсатувлар тартиби.
7.30, 13.00 «Салом, Тошкент!»
8.30, 16.35, 17.50, 19.55 «Анонс».
8.35 «Нарния салтанати». Б/ф.
10.25 Мумтоз наволар.
10.30, 15.10 «Эсмеральда». Т/с
11.00, 17.20 «Карвонсарой».
11.10 «Саргузаштлар ороли».
11.30 «Прерия». Б/ф.
14.00 «Дунё» теледастури.
14.55, 17.55 «Ҳайларим».
15.00, 18.00, 20.00 «Пойтахт».
15.40 «Бу ҳам кино». Х/ф.
16.30 «Хуқуқшунос маслаҳати».
16.40 «Чангалзор афсонаси». М/ф.
1-қисм.
17.30 «Болаликка қайтиб».
18.20 Сериал: «Ўзи уйланмаган со-вчи».
18.45 «Тошкентнинг илм масканла-ри».
19.00 «Адолат тарозиси». Т/с 4-қисм.
20.20 Бизнес-Пойтахт».
20.25, 22.00 «Телекурьер-маркет».
20.35 «Аччиқ ёлгон». Т/с.
21.05 «Аёл қалби».
21.25 Мумтоз наволар.
21.30 «Пойтахт». /рус/.
21.50 «Будьте здоровы».
22.10 «Кино SMS со звёздами».
22.15 «Сокровища Амазонки». Х/ф.

Сешанба

7.25 Кўрсатувлар тартиби.
7.30, 13.00 «Салом, Тошкент!»
8.30, 9.25, 15.10, 16.35, 17.50, 18.20, 19.55, 21.25 «Анонс».
8.35, 17.20 «Карвонсарой».
8.45 Мумтоз наволар.
8.55, 15.15 «Эсмеральда». Т/с
9.30, 15.00, 18.00, 20.00 «Пойтахт».
9.40, 20.20 Бизнес-Пойтахт».
9.45, 18.25 Сериал: «Ўзи уйланма-ган совчи».
10.10 «Аёл қалби».
10.30 «Пойтахт». /рус/.
10.40 «Без семьи». Т/с 5-қисм.
11.10 «Будьте здоровы».
11.20 «Тошкентнинг илм масканла-ри».
11.35 «Афоня». Б/ф.
14.00 «Дунё» теледастури.
14.55, 17.55 «Ҳайларим».
15.45 «Бу ҳам кино». Х/ф.

«Самарқанд хунармандлари».
10.20 «Бетховен вируси». Т/с.
11.10, 18.05 Сериал: «Қайтар дунё».
11.50 «Ахборот». /инглиз/.
12.55 «Ифтихор».
13.00, 20.10 Сериал: «Умидингни сўндирма».
13.30 «Изҳор».
«Болалар сайёраси»:
13.35 «Флиппер ва Лопак». М/с.
14.15 «Ойдин ҳаёт». Ток-шоу.
15.00 Жаҳон мусиқаси хазинасидан. Д. Пуччини. «Чио-Чио-Сан».
16.00 «Тезкор хабарлар».
16.10 «Мен ёшликман».
16.30 «Қўлам шуқуҳи».
16.40 «Ўзбекистон табиати».
17.15 «Худудлар ҳаёти».
«Болалар сайёраси»:
17.35 «Эртақлар - яхшиликка етаклар».
17.55 «Олтин мерос».
18.50 «Кун мавзуси».
19.00 «Навоийни англаш».
19.20 «ТВ - шифокор».
19.25, 20.00, 20.55 Ёлонлар.
19.30 «Ахборот». /рус/.
20.45 «Ватанимни қўлайман».
21.40 «Қишлоқ ҳаёти».
22.00 «Бетховен вируси». Т/с.
22.45 «Мари Лестер». Т/с.
23.35 - 23.45 «Очун».

Чоршанба

5.55 Кўрсатувлар дастури.
6.00, 12.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
7.00, 12.50, 15.00, 22.35 «Иқлим».
7.05 «Олам ва одам» дастури: «Па-тагония-жануб ери».
7.50 «Тонгги наволар».
8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 21.00 «Ахборот».
8.35, 14.15, 15.55, 17.10, 20.05, 21.35 ТВ - анонс.
8.40 - 9.40 «Маънавият» дастури.
9.40 «Аждаҳо ва қуёш». М/ф.
9.55 «Ягона оилада».
10.15 «Бетховен вируси». Т/с.
10.55 «Сизнинг адвокатингиз».
11.10, 19.20 «ТВ - шифокор».
11.15, 18.15 Сериал: «Қайтар дунё».
12.55 «Кун мавзуси».
13.05, 20.10 Сериал: «Умидингни сўндирма».
«Болалар сайёраси»:
13.35 «Флиппер ва Лопак». М/с.
14.20 «Камолот оstonаси».
14.40 «Эркин иқтисодиёт».
15.00 «Иқлим».
15.05 «Олам ва одам» дастури: «За-мин гаройиботлари».
16.00 «Ҳайла, Изла, Топ!»
16.40 «Ўзбекистон табиати».
17.15 2010 йил - Баркамол авлод йили. «Таълимга эътибор - келажак-ка эътибор».
«Болалар сайёраси»:

16.40 «Чангалзор афсонаси». М/ф.
17.30 «Истеъдод».
18.25 Сериал: «Ўзи уйланмаган со-вчи».
18.50 «Химоя».
19.00 «Адолат тарозиси». Т/с 5 - қисм.
20.25, 22.00 «Телекурьер-маркет».
20.35 «Аччиқ ёлгон». Т/с.
21.05 «Менинг маҳаллам».
21.20 Мумтоз наволар.
21.30 «Пойтахт». /рус/.
21.50 «Репортаж». /рус/.
22.10 «Кино SMS со звёздами».
22.15 «Ограбление по- итальянски». Х/ф.
00.00 «Пойтахт». /рус/.

Чоршанба

7.25 Кўрсатувлар тартиби.
7.30, 13.00 «Салом, Тошкент!»
8.30, 9.25, 10.25, 10.40, 11.25, 15.10, 16.40, 17.35, 18.20, 19.55 «Анонс».
8.35, 16.55 «Карвонсарой».
8.45 Мумтоз наволар.
8.55, 15.15 «Эсмеральда». Т/с
9.30, 15.00, 18.00, 20.00 «Пойтахт».
9.40, 20.20 Бизнес-Пойтахт».
9.45, 18.25 Сериал: «Ўзи уйланма-ган совчи».
10.10 «Химоя».
10.30 «Пойтахт». /рус/.
10.45 «Без семьи». Т/с 6-қисм.
11.15 «Репортаж». /рус/.
11.30 «Лиззи МакГуайр». Б/ф.
14.00 «Дунё» теледастури.
14.55 «Ҳайларим».
15.45 «23, 5 даражали бурчак ос-тида». Х/ф.
16.35 «Хуқуқшунос маслаҳати».
16.45 «Сеними, шошмай тур!» М/ф.
17.05 «Камер оркестрининг концер-ти».
17.15 «Мафтун».
17.40 «Ислоҳот одимлари».
17.55 «Ҳайларим».
18.50 «Саломат бўлинг!»
19.00 «Адолат тарозиси». Т/с 6 - қисм.
20.25, 22.00 «Телекурьер-маркет».
20.35 «Аччиқ ёлгон». Т/с.
21.05 «Эко-Пойтахт».
21.15 «Дурдона».
21.25 Мумтоз наволар.
21.30 «Пойтахт». /рус/.

O'zbekiston

17.35 «Эртақлар - яхшиликка етаклар».
17.50 «Сизнинг адвокатингиз».
17.55 «Диёр».
18.55 2010 йил - Баркамол авлод йили. «Тараққиёт сари».
19.15 «Ифтихор».
19.25, 20.00, 20.55 Ёлонлар.
19.30 «Ахборот». /рус/.
20.45 «Ватанимни қўлайман».
21.40 2010 йил - Баркамол авлод йили. «Мен ёшликман».
21.55 «Бетховен вируси». Т/с.
22.40 «Мари Лестер». Т/с.
23.30 - 23.40 «Очун».

Пайшанба

5.55 Кўрсатувлар дастури.
6.00, 12.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
7.00, 12.50, 15.05, 17.55, 22.45 «Иқлим».
7.05 «Олам ва одам» дастури: «Тўқнашувга уч дақиқа қолганда».
7.50 «Тонгги наволар».
8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 21.00 «Ахборот».
8.35, 14.15, 15.00, 17.10, 20.05, 21.35 ТВ - анонс.
8.40 - 9.40 «Маънавият» дастури.
«Болалар сайёраси»:
9.40 «Цирк, цирк, цирк».
9.55 «Ҳамма гап шляпада». М/ф.
10.10 «Бетховен вируси». Т/с.
10.50 «Сизнинг адвокатингиз».
10.55 «ТВ - шифокор».
11.10, 18.10 Сериал: «Қайтар дунё».
11.50 «Ахборот». /инглиз/.
12.55 «Ифтихор».
13.00, 20.10 Сериал: «Умидингни сўндирма».
13.30 «Изҳор».

«Болалар сайёраси»:
13.35 «Флиппер ва Лопак». М/с.
14.20 «Дунё манзаралари».
14.40 «Тараққиёт ва фаровонлик сари».
15.10 «Олам ва одам» дастури: «За-мин гаройиботлари».
16.00 «Тезкор хабарлар».
16.10 «Қўлам шуқуҳи».
16.20 «Қонун химоясида».
16.40 «Ўзбекистон табиати».
17.15 «Юрт меҳри».
«Болалар сайёраси»:
17.35 «Эртақлар - яхшиликка етаклар».
18.00 «Олтин мерос».
19.00 «Радиога ташриф».
19.15 «Бизнес ва мен».
19.25, 20.00, 20.55 Ёлонлар.
19.30 «Ахборот». /рус/.
20.45 «Ватанимни қўлайман».
21.40 «Буюк аждодларимиз».

TOSHKENT

21.50 «Интервью». /рус/.
22.10 «Кино SMS со звёздами».
22.15 «27 свадеб». Х/ф.
00.00 «Пойтахт». /рус/.

Пайшанба

7.25 Кўрсатувлар тартиби.
7.30, 13.00 «Салом, Тошкент!»
8.30 «Эко-Пойтахт».
8.40, 16.55 «Карвонсарой».
8.50 Мумтоз наволар.
8.55, 15.15 «Эсмеральда». Т/с.
9.25, 10.25, 11.10, 15.10, 16.40, 17.50, 18.20, 19.55, 21.05 «Анонс».
9.30, 15.00, 18.00, 20.00 «Пойтахт».
9.40, 20.20 Бизнес-Пойтахт».
9.45, 18.25 Сериал: «Ўзи уйланма-ган совчи».
10.10 «Дурдона».
10.30 «Пойтахт». /рус/.
10.40 «Без семьи». Т/с 7-қисм.
11.15 «Ислоҳот одимлари».
11.30 «Омад ҳамиша келавермай-ди». Б/ф.
12.45 «Маърифат фидойилари».
14.00 «Дунё» теледастури.
14.55, 17.55 «Ҳайларим».
15.45 «Бу ҳам кино». Х/ф.
16.35 Жаҳон мусиқаси дурдонала-ри. Ф. Гайдн.
16.45 «Сеними, шошмай тур!» М/ф.
17.05 «Мулоҳаза учун мавзу».
17.35 «Менинг маҳаллам».
18.50 «Репортаж».
19.00 «Адолат тарозиси». Т/с 7-қисм.
20.25, 22.00 «Телекурьер-маркет».
20.35 «Аччиқ ёлгон». Т/с.
21.10 «Бизнинг футбол».
21.30 «Пойтахт». /рус/.
21.50 «Экономическое ревю».
22.10 «Кино SMS со звёздами».
22.15 «Флешка». Х/ф.
00.00 «Пойтахт». /рус/.

Жума

7.25 Кўрсатувлар тартиби.
7.30, 13.00 «Салом, Тошкент!»
8.30, 9.25, 10.25, 10.40, 15.10, 16.55, 18.20, 19.55 «Анонс».
8.35, 16.45 «Карвонсарой».
8.45 Мумтоз наволар.

22.05 «Бетховен вируси». Т/с.
22.50 «Мари Лестер». Т/с.
23.40 «Очун».

Жума

5.55 Кўрсатувлар дастури.
6.00, 12.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
7.00, 12.50, 22.40 «Иқлим».
7.05 «Олам ва одам» дастури: «Тўқнашувга уч дақиқа қолганда».
7.50 «Тонгги наволар».
8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 21.00 «Ахборот».
8.35, 11.10, 14.15, 17.10, 21.35 ТВ - анонс.
8.40 - 9.40 «Маънавият» дастури.
9.40 «Ёлғончилар қасри». М/ф.
9.55 2010 йил - Баркамол авлод йили. «Таълимга эътибор - келажакка эътибор».
10.15 «Бетховен вируси». Т/с.
10.55 19.20 «ТВ - шифокор».
11.15, 18.10 Сериал: «Қайтар дунё».
12.55, 20.10 Сериал: «Умидингни сўндирма».
13.25 «Бизнес ва мен».
«Болалар сайёраси»:
13.35 «Флиппер ва Лопак». М/с.
14.00 «Ахборот».
14.15 ТВ - анонс.
14.20 «Хонадон».
14.50 «Бир жиноят изидан».
15.10 «Олам ва одам» дастури: «За-мин гаройиботлари».
16.00 «Ўзбекистон - умумий уйи-миз».
16.30 «Қўлам шуқуҳи».
16.40 «Ўзбекистон табиати».
17.15 «Саломатлик дастури».
«Болалар сайёраси»:
17.35 «Эртақлар - яхшиликка етаклар».
17.50 «Сизнинг адвокатингиз».
17.55 «Олтин мерос».
18.50 «Минг бир ривоят».
18.55 «Зиё» студияси: «Эътиқод му-стаҳкамлиги йўлида».
19.15 «Ифтихор».
19.25, 20.00, 20.55 Ёлонлар.
19.30 «Ахборот». /рус/.
20.45 «Ватанимни қўлайман».
21.40 «Бир ўлка-ки...»
22.00 «Бетховен вируси». Т/с.
22.45 «Мари Лестер». Т/с.
23.35-23.45 «Очун».

Шанба

5.55 Кўрсатувлар дастури.
6.00, 12.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
7.00, 13.50, 15.10 «Иқлим».
7.05 Миллий кино: «Мурувват». 1-қисм.
7.50 «Тонгги наволар».
8.00, 14.00, 21.00 «Ахборот».
«Болалар сайёраси»:
8.35 «Бизнинг кутубхона».
8.55 «Асалари бўлган экан». М/ф.

8.55, 15.15 «Эсмеральда». Т/с
9.30, 15.00, 18.00, 20.00 «Пойтахт».
9.40, 20.20 Бизнес-Пойтахт».
9.45, 18.25 Сериал: «Ўзи уйланма-ган совчи».
10.10 «Репортаж».
10.20 Жаҳон мусиқаси дурдонала-ри. Ф. Гайдн.
10.30 «Пойтахт». /рус/.
10.45 «Таинственный остров». Т/с 1-қисм.
11.15 «Кинотакдим».
11.40 «Аловуддиннинг сеҳрли чи-роғи». Б/ф.
14.00 «Дунё» теледастури.
14.55, 17.55 «Ҳайларим».
15.45 «Бу ҳам кино». Х/ф.
16.35 «Сеними, шошмай тур!» М/ф.
17.00 «Нима учун?»
17.40 2010 йил-Баркамол авлод йили: «Эртамиз эгалари».
18.50 «Саломат бўлинг!»
19.00 «Адолат тарозиси». Т/с 8-қисм.
20.25, 22.00 «Телекурьер-маркет».
20.35 «Аччиқ ёлгон». Т/с.
21.05 «Имтиҳон».
21.25 Мумтоз наволар.
21.30 «Пойтахт». /рус/.
21.50 «Афиша». /рус/.
22.10 «Кино SMS со звёздами».
22.15 «Рокки Бальбао». Х/ф.

Шанба

7.25 Кўрсатувлар тартиби.
7.30, 13.00 «Салом, Тошкент!»
8.30, 9.25, 10.25, 10.40, 11.40, 15.30, 18.20, 19.55, 21.15 «Анонс».
8.35, 17.00 «Карвонсарой».
8.45 Мумтоз наволар.
8.55, 15.00 «Эсмеральда». Т/с
9.30, 20.00 «Пойтахт».
9.40, 20.20 Бизнес-Пойтахт».
9.45, 18.25 Сериал: «Ўзи уйланма-ган совчи».
10.10 2010 йил-Баркамол авлод йили: «Эртамиз эгалари».
10.30 «Пойтахт». /рус/.
10.45 «Мысли вслух».
10.50 «Афиша». /рус/.
11.00 «Все о туризме».
11.30 «Экономическое ревю».
11.45 «Имконият». Б/ф.
14.00 «Дунё» теледастури.
14.55, 17.55 «Ҳайларим».
15.35 «Саломат бўлинг!»

9.10 Сериал: «Қайтар дунё».
9.55 «Минг бир ривоят».
10.00 «Зиё» студияси: «Эътиқод му-стаҳкамлиги йўлида».
10.20 1.«Рангинкамон». 2. «Дидар».
11.00 «Оналар мактаби».
11.20 «Бетховен вируси». Т/с.
13.05 «Ифтихор».
13.10 Сериал: «Умидингни сўндир-ма».
13.40 «Бир ўлка-ки. »
14.15 16.45, 18.45, 20.05, 21.35 ТВ - анонс.
14.20 «Одил суд».
15.15 «Қизил гуллар». Б/ф.
16.25 «Минг бир маслаҳат».
«Болалар сайёраси»:
16.50 «Ҳайла, Изла, Топ!»
17.30 «Эртақлар - яхшиликка етаклар».
17.45 «Саломатлик сирлари».
18.05 «Ҳаёт гўзал!» Ток-шоу.
18.50 «Бахшиёна».
18.55 «Анъана».
19.20 «ТВ - шифокор».
19.25, 20.00, 20.55 Ёлонлар.
19.30 «Ахборот». /рус/.
20.10 Сериал: «Денгиздан томчи».
20.45 «Баҳор кўшиқлари».
21.40 «Малика ва жангчи». Б/ф.
23.45 - 23.55 «Очун».

Якшанба

5.55 Кўрсатувлар дастури.
6.00, 12.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
7.00, 13.00, 17.10 «Иқлим».
7.05 Миллий кино: «Мурувват». 2-қисм.
7.50 «Тонгги наволар».
8.00 «Ахборот».
8.35, 9.55, 16.15, 18.40, 20.05, 21.40 ТВ - анонс.
«Болалар сайёраси»:
8.40 «Ит ва мушук». М/ф.
9.00 «Табассум».
9.30 «Очиқ дастурхон».
10.00 «Минг бир хунар».
10.15 «Саломатлик сирлари».
10.35 «КиноТеатр».
11.00 «Ойдин ҳаёт». Ток-шоу.
11.45 «Аския».
13.05 «Бахшиёна».
13.10 «Анъана».
13.35 «Ақл ва туйғу». Б/ф.
15.45 «Азизим».
16.50 «Турон ботир». М/ф.
17.15 «Олис осмон». В/ф.
18.20 «Рангин дунё».
18.45 «Оҳанрабо».
19.25, 20.00, 20.55 Ёлонлар.
19.30 «Тахлилнома». /рус/.
20.10 Сериал: «Денгиздан томчи».
20.40 «Кўнгил кўшиқ истаиди».
21.00 «Тахлилнома».
21.45 «Заковат».
22.40 «Тасаввур қил». Б/ф.
00.25 - 00.30 «Очун».

15.45 «Бу ҳам кино». Х/ф.
16.35 «Қонун доирасида».
16.50 «Сеними, шошмай тур!» М/ф.
17.10 «Мулоҳаза учун мавзу».
17.40 «Хуқуқшунос маслаҳати».
17.45 «Афиша».
18.00 «Санъатимиз хазинасидан».
18.50 «Интервью».
19.00 «Адолат тарозиси». Т/с 9-қисм.
20.25, 22.00 «Телекурьер-маркет».
20.35 «Самимият ила».
20.55 «Истеъдод».
21.20 Мумтоз наволар.
21.30 «Пойтахт». /рус/.
21.50 «Эко-Пойтахт». /рус/.
22.10 «Кино SMS со звёздами».
22.15 «Война невест». Х/ф.

Якшанба

7.25 Кўрсатувлар тартиби.
7.30, 13.00 «Салом, Тошкент!»
8.30, 9.25, 14.00 «Анонс».
8.35, 15.45 «Карвонсарой».
8.45 Мумтоз наволар.
8.55 «Эсмеральда». Т/с
9.25, 14.00 «Анонс».
9.30 «Пойтахт».
9.40 Бизнес-Пойтахт».
9.45 Сериал: «Ўзи уйланмаган со-вчи». Т/с
10.10 «Саргузаштлар ороли».
10.30 «Пойтахт». /рус/.
10.40 «Мысли вслух».
10.45 «Эко-Пойтахт». /рус/.
10.55 «Интервью».
11.05 «Кинотакдим».
11.30 «Утган кунлар». Б/ф.
14.05 «Афиша».
14.15 «Самимият ила».
14.35 «Катта бўлишни ҳоҳламай-ман». Б/ф.
15.55 «Болаликка қайтиб».
16.15, 20.25 «Телекурьер-маркет».
16.25 «Ишдаги ишқ». Б/ф. 1-2 қис-млар.
18.55 «Менинг шахрим».
19.20 «Премьера».
19.40 Мумтоз наволар.
19.45 «Нима учун?»
20.35 «Тошкент оқшомлари».
21.05 «Мысли вслух».
21.10 «Все о туризме».
21.40 «Кино SMS со звёздами»:
«Миллионер из трущоб», «Последний легион», «Путешествие в Индию».

Душанба

7.00, 14.00 «Салом, ёшлар!»
7.40 «Мультипанорама».
7.50, 13.00, 16.10 «Даврнинг бо-
ласи».
8.00 «Фолиб». Т/с.
8.40 «13-студия».
9.00, 21.00 «Гўзаллик ортида». Т/
с.
9.50 «Ҳаёт симфонияси».
10.00 «Давр». Ҳафта якуни.
10.30 «Қишлоқ тараққиёти».
10.50 «Чемпион».
11.10 «Мўъжизавий дунё».
12.00, 19.30 Сериал: «Туташ тақ-
дирлар».
12.50 «Келажак эгалари».
13.20 «Қора ўрдак». М/с.
13.40 «Сирли ўрмонча».
14.40 «Муголаа».
15.10 «Сехрли қўллар».
15.50 «Баркамоллик сари».
16.00, 19.00, 22.00 «Давр».
16.20 «Миллий мультфильм».
16.30 «Катта танаффус».
17.00 «Шерлок Холмс ва доктор
Ватсон». Б/ф. 1-қисм.
18.10 «Қорақалпоқ ёшлари».
18.30 «Кўклар наволари».
18.50 «UzEX».
20.20 «Давр мавзуси».
20.40 «Автопатруль».
21.55 «Иқлим».
22.30 Жаҳон киноси: «Келажакка
қайтиб». 1-қисм.
00.20 «Миллий мерос».

Сешанба

7.00, 14.00 «Салом, ёшлар!»
7.40 «Мультипанорама».
7.50, 13.10, 16.10 «Даврнинг бо-
ласи».
8.00 «Фолиб». Т/с.
8.40 «Умр баҳори».
9.00, 21.00 «Гўзаллик ортида». Т/
с.
9.50, 12.50, 18.50 «UzEX».
10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 22.00
«Давр».

Душанба

7.00 «Хайрли тонг!»
7.05, 7.55, 8.25, 11.00, 11.45, 13.25,
15.10, 17.55, 18.20, 19.05, 21.40 Анонс.
7.15, 8.15, 18.45, 21.45, 00.15 Хабар-
лар.
7.25, 13.05, 18.00 Болалар майдонча-
си:
Тонгги гимнастика. «Спортландия».
Мультфильм. «Дастхат».
8.00 «Тренируемся вместе».
8.30 «Малахов +».
9.20 Футбол. Узбекистон чемпионати.
«ШУРТАН» - «ДИНАМО»
11.05 «Жасур болалар».
11.35 Футбол. 1 - лига, тур ҳисоботи.
11.50 «Спорт - менинг ҳаётим».
12.10 «Ринг қироллари».
13.00 Рақамлар, натижалар, рейтинг-
лар.
13.30 Футбол. чемпионат Испани.
15.15 Кёрлинг. Чемпионат мира.
16.15, 22.35 ИнтерФутбол.
18.25 «Арена».
19.10 Футбол тарихи. Хужжатли сери-
ал.
19.35, 22.00 Саломатлик хазинаси.
19.40 Баскетбол. МБА.
21.10 Футбол шарҳи.
22.05 «Эртага футбол».
22.25 ИнтерФутбол

Сешанба

7.00 «Хайрли тонг!»
7.05, 8.25, 11.00, 12.30, 13.25, 15.10,
16.35 Анонс.
7.15, 8.15, 20.00, 21.45, 25 Хабарлар.
7.25, 13.05, 18.00 Болалар майдонча-
си:
Тонгги гимнастика. «Спортландия».
Мультфильм. «Дастхат».
7.55 «Арена».
8.30 «Малахов +».
9.20 Футбол. Осиё чемпионлари Лига-
си. «Сепакхон» (Эрон) - «Пахтакор»
(Узбекистон)
11.05 Футбол шарҳи.
11.35 Кёрлинг. Чемпионат мира.
12.35 Футбол тарихи. Хужжатли сери-
ал.
13.00 Рақамлар, натижалар, рейтинг-

Душанба

07.00, 08.30, 10.05, 13.50, 17.00,
20.20, Узбек наволари
08.00, 15.00, 18.30 Сериал «Жас-
сига ухшаши йук»
09.30 «Топ-10»
11.30 «Железный человек» худ.-
фильм
14.20 Prime time (рус)
14.30 «Премьера» (рус)
15.30 Мультфильм
19.10 Сериал «СОФЛИК»
1-қисм
21.00 Сериал «ЛАС-ВЕГАС»
22.00 Комедия по понедельникам:
«ПОЕЗДКА В АМЕРИКУ» худ.фильм
00.05 Миксер

Сешанба

07.00, 07.40, 08.30, 10.35, 13.35,
17.00, 18.10, 20.20 Узбек наволари
07.30 Prime time (рус)
08.00, 15.00, 18.30 Сериал «Жас-
сига ухшаши йук»

10.10 «Давр мавзуси».
10.30 «Камалат йўли».
11.10 «Мўъжизавий дунё».
12.00, 19.30 Сериал: «Туташ тақ-
дирлар».
13.20 «Қора ўрдак». М/с.
13.40 «Ош бўлсин».
14.00 «Салом, ёшлар!»
14.40 «Илҳом қанотлари».
15.20 «Ўзбегим».
15.50 «Баркамоллик сари».
16.20 «Миллий мультфильм».
16.40 «Чашма».
16.45 «Қишлоқдаги тенгдошим».
17.00 «Шерлок Холмс ва доктор
Ватсон». Б/ф. 2-қисм.
18.10 «Келажак эгалари».
18.20 «Ватан меҳри».
18.40 «Ёшлик баёзи».
20.20 «Катта ўйин».
21.55 «Иқлим».
22.30 Жаҳон киноси: «Келажакка
қайтиб». 2-қисм.

Чоршанба

7.00, 14.00 «Салом, ёшлар!»
7.40 «Мультипанорама».
7.50, 13.10, 16.10 «Даврнинг бо-
ласи».
8.00 «Фолиб». Т/с.
8.40 «Соғлик - бойлик».
9.00, 21.00 «Гўзаллик ортида». Т/
с.
9.50, 12.50, 18.50 «UzEX».
10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 22.00
«Давр».
10.10 «Автопатруль».
10.30 «Ватанпарвар».
11.10 «Мўъжизавий дунё».
12.00, 19.30 Сериал: «Туташ тақ-
дирлар».
13.20 «Қора ўрдак». М/с.
13.40 «Сирли ўрмонча».
14.40 «Рўзгор мактаби».
15.20 «Инсон психологияси».
15.50 «Баркамоллик сари».
16.20 «Миллий мультфильм».
16.30 «Китоб - офтоб».
16.40 «Баркамоллик йўлидан».

Чоршанба

7.00 «Хайрли тонг!»
7.05, 7.55, 8.25, 11.00, 13.55, 17.55,
18.20, 19.05, 21.40, 22.25 Анонс.
7.15, 8.15, 18.45, 21.45 ХАБАРЛАР.
7.25, 13.35, 18.00 Болалар майдонча-
си:
Тонгги гимнастика. «Спортландия».
Мультфильм. «Дастхат».
8.00 «Наша семья».
8.30 «Малахов +».
9.20 Футбол. Осиё чемпионлари Лига-
си. «Пахтакор» (Узбекистон) - «Ал
Айн» (БАА) Тўғридан - тўғри олиб кўра-
тилади.
20.25 «Ўзбекистон спорти».
21.10, 22.00 Саломатлик хазинаси.
21.15 Футбол тарихи Хужжатли сери-
ал.
22.05 Оғир атлетика. Ўсмирлар ва
ёшлар ўртасида Осиё чемпионати.
23.35 ИНТЕРФутбол

Чоршанба

7.00 «Хайрли тонг!»
7.05, 7.55, 8.25, 11.00, 13.55, 17.55,
18.20, 19.05, 21.40, 22.25 Анонс.
7.15, 8.15, 18.45, 21.45 ХАБАРЛАР.
7.25, 13.35, 18.00 Болалар майдонча-
си:
Тонгги гимнастика. «Спортландия».
Мультфильм. «Дастхат».
8.00 «Наша семья».
8.30 «Малахов +».
9.20 Футбол. Осиё чемпионлари Лига-
си. «Пахтакор» (Узбекистон) - «Ал
Айн» (БАА)
11.05 Оғир атлетика. Ўсмирлар ва
ёшлар ўртасида Осиё чемпионати.
13.05 Футбол тарихи. Хужжатли сери-
ал.
13.30 Рақамлар, натижалар, рейтинг-
лар.
14.00 Футбол. Осиё чемпионлари Лига-
си. «Бунёдкор» (Узбекистон) - «Зо-
бахан» (Эрон)
15.40 Кёрлинг. Чемпионат мира.
16.15, 00.55 ИнтерФутбол.
18.25 «Шикоат».
19.10 Оғир атлетика. Ўсмирлар ва
ёшлар ўртасида Осиё чемпионати.
21.10, 22.00 Саломатлик хазинаси.
21.15 Футбол тарихи. Хужжатли сери-
ал.
22.05 «Ўзбектелефильм» намоиш эта-
ди: «Забт этилмаган чўққилар». Хуж-
жатли фильм.

Чоршанба

09.30 Сериал «Софлик» 11.30 «По-
ездка в Америку» худ.фильм
15.30 Мультфильм
17.30 Премьера (узб)
18.00 Prime time (рус)
19.10 Сериал «СОФЛИК»
2-қисм
21.00 Сериал «ЛАС-ВЕГАС»
22.00-01.00 «ХРАНИТЕЛИ» худ.-
фильм

Чоршанба

07.00, 08.30, 10.35, 17.00, Узбек
наволари
08.00, 15.00, 18.30 Сериал «Жас-
сига ухшаши йук»
09.30 Сериал «Софлик» 11.30 «Хра-
нители» худ. фильм
14.20 Prime time (рус)
14.30 «Кинокурьер»
15.30 Мультфильм
19.10 Сериал «СОФЛИК»
3-қисм
20.30 M-files
21.00 Сериал «ЛАС-ВЕГАС»

YOSHLAR

17.00 «Шерлок Холмс ва доктор
Ватсон». Б/ф.
18.10 «Кўклар наволари».
18.30 «Чемпион».
20.20 «Ватан меҳри».
20.30 «Yoshlar-FM».
21.55 «Иқлим».
22.00 «Давр».
22.30 Жаҳон киноси: «Келажакка
қайтиб».

Пайшанба

7.00, 14.00 «Салом, ёшлар!»
7.40 «Мультипанорама».
7.50, 13.10, 16.10 «Даврнинг бо-
ласи».
8.00 «Фолиб». Т/с.
8.40 «Бугундан эсдалик».
9.00, 21.00 «Гўзаллик ортида». Т/с.
9.50, 12.50, 18.50 «UzEX».
10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 22.00
«Давр».
10.10 «Баркамоллик йўлидан».
10.30 «Эверест».
11.00 «Ҳаётбахш наволар».
11.10 «Мўъжизавий дунё».
11.40 «Тасвир ва таассурот».
12.00, 19.30 Сериал: «Туташ тақ-
дирлар».
13.20 «Қора ўрдак». М/с.
13.40 «Қорақалпоқ ёшлари».
14.40 «Катта ўйин».
15.20 «Yoshlar-FM».
15.50 «Баркамоллик сари».
16.20 «Миллий мультфильм».
16.40 «Кичиктойлар боғи».
16.50 «Ёшлик баёзи».
17.00 «Шерлок Холмс ва доктор
Ватсон». Б/ф.
20.20 «Кўклар наволари».
20.30 «KINOMANIYA».
21.00 «Гўзаллик ортида». Т/с.
21.55 «Иқлим».
22.30 Жаҳон киноси: «Роузлар
жанги».

SPORT

22.30 Футбол. Осиё чемпионлари Лига-
си. «Ал иттиҳод» - «Бунёдкор» (Ўзбе-
кистон)
00.45 Футбол. 1 - лига, тур ҳисоботи.

Пайшанба

7.00 «Хайрли тонг!»
7.05, 8.25, 11.00, 13.25, 16.50, 17.55,
18.20, 19.05, 20.40 Анонс.
7.15, 8.15, 18.45, 21.45 ХАБАРЛАР.
7.25, 13.05, 18.00 Болалар майдонча-
си:
Тонгги гимнастика. «Спортландия».
Мультфильм. «Дастхат».
7.55 «Шикоат».
8.30 «Малахов +».
9.20 Футбол. Осиё чемпионлари Лига-
си. «Ал иттиҳод» - «Бунёдкор»
11.05 Оғир атлетика. Ўсмирлар ва
ёшлар ўртасида Осиё чемпионати.
12.35 Футбол тарихи. Хужжатли сери-
ал.
13.00 Рақамлар, натижалар, рейтинг-
лар.
13.30, 23.35 Интерфутбол.
15.10 Баскетбол. МБА.
16.55 Футбол. Англия чемпионати ша-
рҳи.
18.25 «Женская сборная».
19.10 Оғир атлетика. Ўсмирлар ва
ёшлар ўртасида Осиё чемпионати.
20.10, 22.00 Саломатлик хазинаси.
20.15 Футбол тарихи. Хужжатли сери-
ал.
20.45 Бадий гимнастика. Ўзбекистон
чемпионати.
22.05 Футбол. Испания чемпионати ша-
рҳи.
22.55 «ПроФРИНГ».
23.45 Футбол. 1 - лига, тур ҳисоботи.

Жума

7.00 «Хайрли тонг!»
7.05, 8.25, 11.00, 13.25, 15.10, 17.55,
19.20, 21.40 Анонс.
7.15, 8.15, 18.45, 21.45, 1.20 ХАБАР-
ЛАР.

TV-MARKAZ

22.00 Киноколлекция: «21 ГРАММ»
худ.фильм
00.20 Миксер

Пайшанба

07.00, 07.40, 08.30, 10.35, 13.50,
17.00, 18.10, 20.20 Узбек навола-
ри
07.30 Prime time (рус)
08.00, 15.00, 18.30 Сериал «Жас-
сига ухшаши йук»
09.30 Сериал «Софлик»
11.30 «21 грамм» худ. фильм
14.30 Премьера (узб)
15.30 Мультфильм
16.30 «Baby Terra Landiya»
18.00 Prime time (рус)
19.10 Сериал «СОФЛИК»
21.00 Сериал «ЛАС-ВЕГАС»
22.00 «ПЕРЕПРАВА» худ. фильм
00.10 Миксер

Жума

7.00, 14.00 «Салом, ёшлар!»
7.40 «Мультипанорама».
7.50, 13.10, 16.10 «Даврнинг бо-
ласи».
8.00 «Фолиб». Т/с.
8.40 «Автопатруль».
9.00, 21.00 «Гўзаллик ортида». Т/
с.
9.50, 12.50, 18.50 «UzEX».
10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 22.00
«Давр».
10.10 «Чемпион».
10.30 «Сехрли қўллар».
11.10 «Мўъжизавий дунё».
12.00, 19.30 Сериал: «Туташ тақ-
дирлар».
13.20 «Қора ўрдак». М/с.
13.40 «Сирли ўрмонча».
14.40 «13-студия».
15.00 «Тараннум».
15.50 «Баркамоллик сари».
16.20 «Миллий мультфильм».
16.40 «Тошкент илҳомлари».
16.50 «Келажак эгалари».
17.00 «Финист-сарлочин». Б/ф.
18.20 «Зулфия издошлари».
18.30 «Ватан меҳри».
18.40 «Ёшлар ва таълим».
20.20 «Бугун».
21.55 «Иқлим».
22.30 Жаҳон киноси: «Кўнгил ка-
лити».

Шанба

7.00, 14.00 «Салом, ёшлар!»
7.40 «Мультипанорама».
7.50, 13.10, 16.10 «Даврнинг бо-
ласи».
8.00 «Фолиб». Т/с.
8.40 «Табассум қил!»
9.00, 21.00 «Гўзаллик ортида». Т/
с.
9.50, 12.50, 18.50 «UzEX».
10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 22.00
«Давр».
10.10 «Катта танаффус».

Жума

7.25, 13.05, 18.00 Болалар майдонча-
си:
Тонгги гимнастика. «Спортландия».
Мультфильм. «Дастхат».
8.55 «Забт этилмаган чўққилар». Хуж-
жатли фильм.
8.30 «Малахов +».
9.20, 13.30 ИнтерФутбол.
11.05 Оғир атлетика. Ўсмирлар ва
ёшлар ўртасида Осиё чемпионати.
12.35 Футбол тарихи. Хужжатли сери-
ал.
13.00 Рақамлар, натижалар, рейтинг-
лар.
15.15 Бадий гимнастика. Ўзбекистон
чемпионати.
16.15 «ПроФРИНГ».
17.05 Теннис. Чарльстон турнири.
18.25 «Баркамол авлод».
19.05 «Улоқ - кўпқари».
19.25 Футбол тарихи. Хужжатли сери-
ал.
19.50, 22.00 Саломатлик хазинаси.
19.55 Бадий гимнастика. Ўзбекистон
чемпионати.
21.00 «БРЕЙН - РИНГ». Интеллектуал
ўйин.
22.05 «Аптека слушает».
22.50 Евроголллар.
23.25 Футбол. Чемпионат германии.
«Кёльн» - «Бохум».

Шанба

7.30 «Хайрли тонг!»
7.35, 8.20, 8.45, 11.15, 13.25, 15.55,
18.35, 20.55 Анонс.
7.45, 8.45, 18.45, 21.00 ХАБАРЛАР.
7.55, 13.05 Болалар майдончаси:
Тонгги гимнастика. «Спортландия».
Мультфильм.
8.25 «Баркамол авлод».
9.00 Футбол. Чемпионат Германии.
«Кёльн» - «Бохум».
10.40 «Улоқ - кўпқари».
10.55 «Женская сборная».
11.20 «Файтер».
11.45 Бадий гимнастика. Ўзбекистон
чемпионати.
12.35 Футбол тарихи. Хужжатли сери-
ал.
13.00 Рақамлар, натижалар, рейтинг-

Жума

07.00, 08.30, 10.35, 14.30, 17.00,
18.00, 19.00 Узбек наволари
08.00, 15.00, 18.30 Сериал «Жас-
сига ухшаши йук»
09.30 Сериал «Софлик»
11.30 «Переправа» худ. фильм
14.20 Prime time (рус)
15.30 Мультфильм
17.30 Премьера (рус)
21.00 «Bollywood Markazida»
22.00 «SEN UCHUN» хинд бадий
фильми
00.30 Миксер

Шанба

07.00, 07.40, 14.00, 16.50, 18.10,
19.35 Узбек наволари
07.30 Prime time (рус)
09.00 Мультфильм
10.30 «Bollywood Markazida»
11.30 «Sen uchun» хинд бадий
фильми
15.00 «ЭРАГОН» худ.фильм

10.40 «Кенжатайдан кўрк, эй
ганим». Б/ф.
11.50 «Болалар табассуми».
12.00, 19.30 Сериал: «Туташ тақ-
дирлар».
13.20 «Қора ўрдак». М/с.
13.40 «Чашма».
13.50 «Зулфия издошлари».
14.40 «Золушка». М/ф.
15.55 «Баркамол авлод».
16.20 «Миллий мультфильм».
16.30 «Эверест».
17.00 «Зулматни енгиб». Б/ф.
18.35 «Ватан меҳри».
18.55 «Баркамоллик сари».
20.20 «Айланай».
20.40 «13-студия».
21.55 «Иқлим».
22.30 Жаҳон киноси: «Қаҳратонда
қолган қиз».

Якшанба

7.00 «Yoshlar-FM».
7.30 «Кўклар наволари».
7.40 «Табассум қил!»
8.00 «Тонгги парвоз».
8.30 Миллий кино: «Нотаниш».
9.50 «Ватан меҳри».
10.00 «Ватанпарвар».
10.40 «Роботлар». М/ф.
12.00 «Якшанба нонушаси».
12.20 «Ҳикоя».
12.40 «Айланай».
13.00 «Алибобо ва қирқ қароқчи».
Б/ф.
15.10 «Дуторчи қизлар».
15.30 «Соғлик - бойлик».
15.50 «Болалар табассуми».
16.00 «Катта танаффус».
16.30 «Қора китоб». Б/ф.
18.10 «Навбатчи».
18.30 «Кўклар наволари».
18.50 «Баркамоллик сари».
19.00 «Давр». Ҳафта якуни.
19.30 «Тараннум».
20.20 «Рўзгор мактаби».
21.00 Жаҳон киноси: «Шунчаки
таътил».
22.30 «Yoshlar-FM».
23.00 Жаҳон киноси: «Кинг-Конг».

Якшанба

7.30 «Хайрли тонг!»
7.35, 8.40, 10.25, 11.15, 15.45, 17.25,
19.50, 21.25 Анонс.
7.45 «Тренируемся вместе».
8.00 «Кувноқ стартлар».
8.45 Футбол. Чемпионат Англии. «Тот-
тенхэм» - «Челси».
23.20 «RING».
23.40 Футбол. Чемпионат Италии. «Ин-
тер» - «Ювентус».

Якшанба

7.30 «Хайрли тонг!»
7.35, 8.40, 10.25, 11.15, 15.45, 17.25,
19.50, 21.25 Анонс.
7.45 «Тренируемся вместе».
8.00 «Кувноқ стартлар».
8.45 Футбол. Чемпионат Англии. «Тот-
тенхэм» - «Челси».
10.30 «БРЕЙН - РИНГ». Интеллектуал
ўйин.
11.20 Футбол. Чемпионат Италии. «Ин-
тер» - «Ювентус».
13.00 Рақамлар, натижалар, рейтинг-
лар.
13.05 «Спорт и дети».
13.20 Футбол. Узбекистон чемпионати.
«Андижон» - «Металлург».
15.00 «Стать ближе». Ток - шоу.
15.50 Теннис. Чарльстон турнири.
16.55 «Соғлом оила».
17.30, 21.30 ХАБАРЛАР.
17.55 Футбол. Чемпионат Италии. «Сам-
пдория» - «Милан». Прямая трансля-
ция.
19.55 «Спорт - менинг ҳаётим».
20.15, 22.00 Саломатлик хазинаси.
20.20 Бадий гимнастика. Ўзбекистон
чемпионати.
22.05 Футбол. Узбекистон чемпионати.
«Олмалик» - «Пахтакор»
23.55 Футбол. Чемпионат Испании.
Прямая трансляция.
1.50 «Ринг қироллари».
2.40 «Хайрли тонг!»

Жума

17.30 «Кулинарный гид»
18.00 Prime time (рус)
19.00 «Топ-10»
20.30 «Бизнинг мусика»
21.30 «Премьера» (узб)
22.00 «ПОСЛЕ ПРОЧТЕНИЯ СЖЕЧЬ»
худ.фильм
23.40-02.00 «Другое видео»

Якшанба

07.00, 11.00, 13.10, 17.00, 18.10,
20.10, 21.00 Узбек наволари
09.00 Мультфильм
10.30 «Baby Terra Landiya»
11.30 «После прочтения сжечь» худ.-
фильм
15.00 Сериал «Жассига ухшаши
йук»
17.30 M-files
18.00 Prime time (рус)
19.30 Звездапад: «Царь Эдип»
20.30 «Кинокурьер»
21.30 «Премьера» (рус)
22.00 «СМЕРТЕЛЬНАЯ ГОНКА» худ.-
фильм
00.00 Миксер

Хар гал китоб дўконига кирганимда тафаккурнинг сирли оламига тушиб қолгандай ҳайратланаман. Болаларини етаклаб олган оналар, кўлида китоб билан кўзлари чакнаб дўкондан чиқаётган ёшлар, тафаккур оламига ғарқ бўлиб янги китоб танлаётган одамларни кўриб, маърифатга интилаётганлар сафи ортганидан кўнглим тоғдек кўтарилади.

Китоблар ёғдуси

Китобнинг тарбиявий аҳамияти ҳақида ҳар қанча гапирса ҳам оз. Аммо ҳануз «Болаларимиз китоб ўқимай қўйди» деб зорланаётган баъзи ота-оналарни кўриб юрагингга нина санчилгандай бўлади. Бунга ким сабабчи?! Болага китоб олиб бермаган, ўзи ҳам ёлчотиб китоб ўқимаган ота-онами ёки ўқувчисида китобга ҳавас уйғотолмай сарсон бўлган ўқитувчи?!

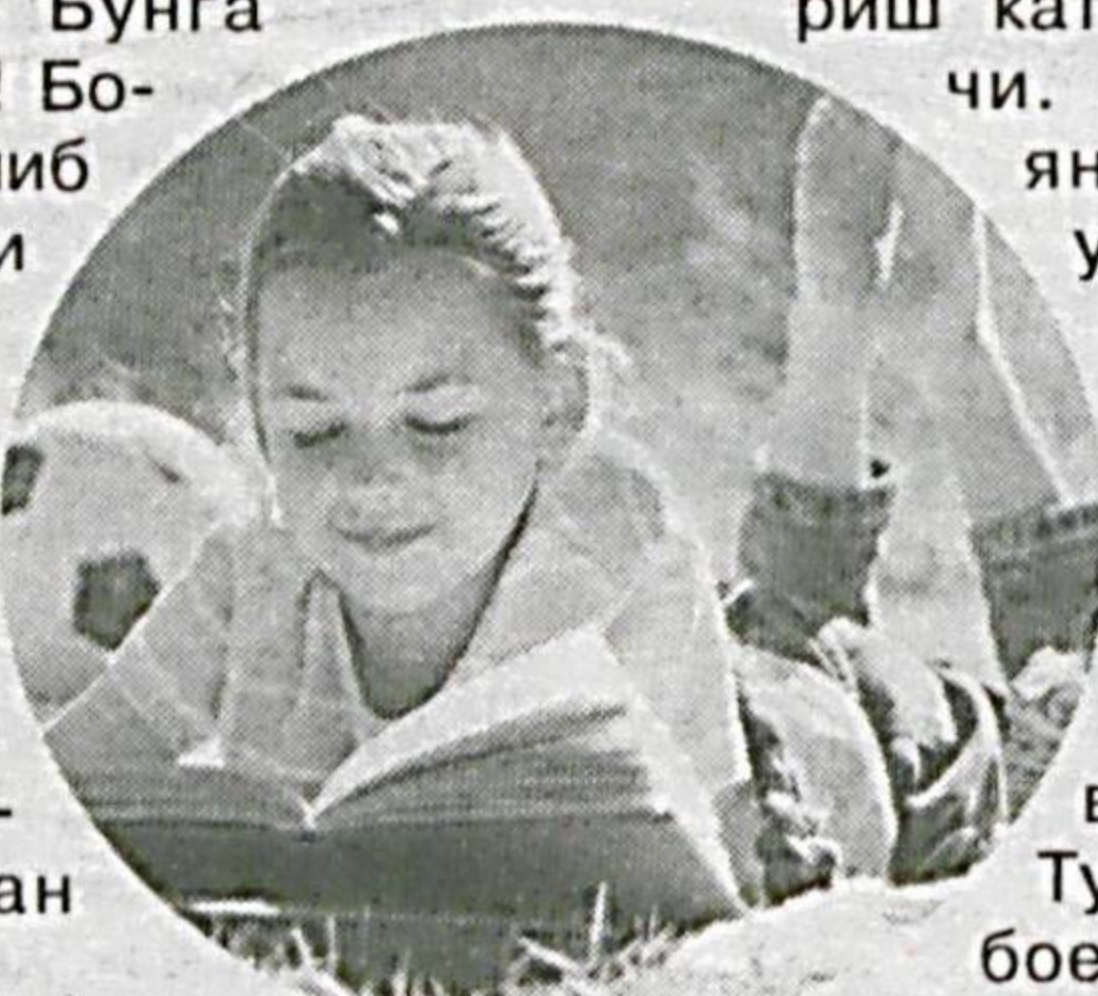
Тўғри, бугун компьютер, ахборот асри. Компютер олиб бериб, бола ундан ҳамма нарсани билиб олаверади, деган фикрда юрган ота-оналар ҳам кўп. Унутмаслик керакки, компютер ҳеч қачон китоб ўрнини босмайди.

Мактабдан келиб компютер олдиға ўтирса ота-она фарзандим олам билан танишяпти, деб хурсанд бўлади.

Аслида-чи?! Балки у ёшига номуносиб сайтларга кираётгандир. Кераксиз ўйинлар билан вақтини совураётгандир. Бола ҳамиша ота-она назоратида бўлиши шарт.

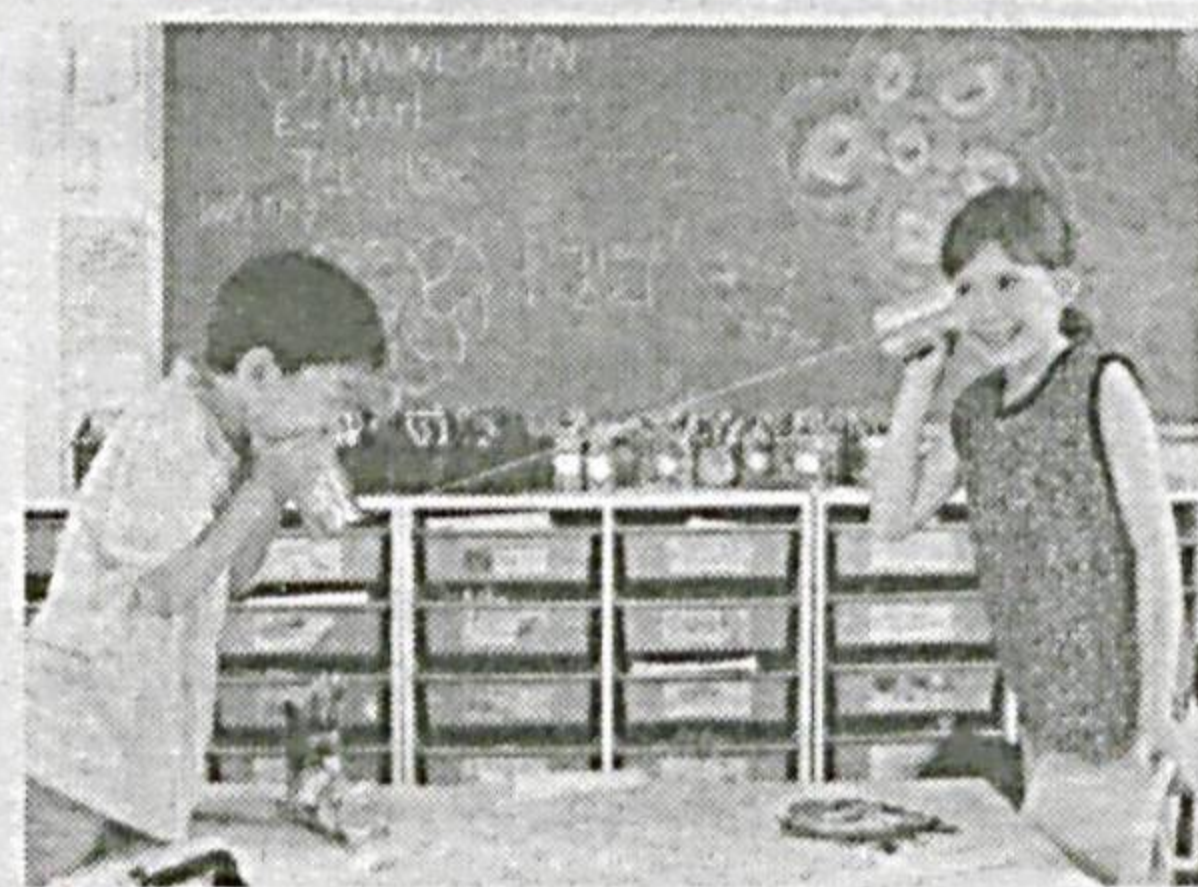
Болани китобга қизиқтириш катталарнинг бурчи. Бугунги кунда янги алифбода улар учун кўплаб қизиқarli китоблар чоп этилмоқда. Айниқса, Худойберди Тўхтабоев, Анвар Обиджон, Турсунбой Адашбоев, Кавсар Турдиева каби ёзувчи ва шоирларнинг асарлари болалар учун энг яхши маънавий озиқ бўлиши шубҳасиз. Шундай экан, оилавий китобхонликни йўлга қўйишимиз зарур. Негаки, китоб болани эзгуликка етаклайди.

Ҳалима ЖУМАНИЁЗОВА,
Республика
маънавият-тарғибот
маркази бўлим мудири

Ҳаммаси эътиборга боғлиқ

Кўпинча ишдан кеч қайтаман. Бошим оғриб турган пайтларда уйда бажаришим керак бўлган вазифалар оғир туюлади. Шундай чоғларда бир нарса — ёшларга оз бўлса-да таълим бераётганим менга юпанч бўлади. Дарсда

бошқа ишларга чалғиб, билиб-билмай асабимни бузган, сўнгра бошини эгиб ёнимга келадиган айрим ўқувчиларимни ҳам кечириб юбораман.

Башарият яратилибдики, одамлар худо берган ақл-заковат туфайли тараққиётнинг турфа кўри-нишларига гувоҳ бўлиб келмоқда. Ҳозиргача қанчадан-қанча кашфиётлар қилинди. Лекин бугунги даврда инсон илм-фаннинг энг юксак чўққиларини забт эта олди десак, адашмаймиз. Бундай янгиликлар, ихтиролар самарасини юрти-мизнинг исталган шаҳар ёки қишлоғида кўриш мумкин. Уларнинг яхши томонларини эътироф этамиз. Шу билан бирга тараққиёт мўъжизаларининг айрим жиҳатлари дунё аҳлини андак ўйлантириб қўяётгани ҳам сир эмас. Йигирма-йигирма беш йиллар олдин интернет, компютер деган гаплар қулоғимизга ё чалинган, ё чалинмаганди. Бугун компютер, мобил телефон, аудио-видео ускуналар кириб бормаган хонадонни топиш қийин.

Бу яхшими, ёмон? Шаҳарни-ку қўяверинг, олис қишлоқдаги мактаб ёхуд коллеж ўқувчиси ўз уйида туриб, жаҳоннинг турли нуқталаридаги одамлар билан сўзлашса, ўзи истаган кутубхона ёхуд таълим муассасаси билан алоқа ўрнатса, етти иккимдан дўстлар орттирса, бунинг нимаси ёмон? Бу ёшларимизнинг замон билан ҳамнафаслиги, ҳеч кимдан кам эмаслигининг аққол исботи-ку! Йигит-қизларимиз компютер, ин-

тернет сирларини пухта ўзлаштираётганидан гурурлансак арзийди. Чунки юрт равнақини, жаҳон аҳли билан ҳамқадам юришни ахборот технологиялари, илм-фан ютуқларисиз тасаввур этолмаймиз. Лекин ҳамма ёшлар ҳам бу воситалардан эзгу ниятда фойдаланаяптими деган савол кишини ўйлантиради. Ҳозир жойларда маърифий-тарбиявий, мафкуравий ишлар қамрови кенгайиб, савияси ҳам ошганини эътироф этиш билан бирга, унинг таъсири аҳолининг барча қатламларига етиб бормаётганини тан олмоқ жоиз.

Маҳаллаларда ўтадиган маросимларда қатнашиб тураман. Бу хил йиғилишларда албатта ибратли воқеалар тилга олинади. Хўш, бир болага етти маҳалла ота-она деган нақл қаёқда қолди? Биз нега назарий гаплар билан чекланиб қоламиз? Алоҳида таъкидлаб ўтиш керакки, аҳоли орасида тарбияга муҳтож турли қатламлар бор. Уларга ким таъсир ўтказади, инсофга чакириб, тўғри йўл кўрсатади? Президентимиз ташаббуси билан амалга оширилаётган кенг қўламли ишлардан кўзланган мақсад ҳам қадриятларимизни кадрловчи, диёнатли, билимдон, янги замон кишиларини тарбиялашдир. Ана шу улғувор мақсад йўлида бир жону бир тан бўлиб ҳаракат қилиш фурсати аллақачон етган. Бу ҳар биримиз учун ҳам қарз, ҳам фарздир.

Умида ЭРГАШЕВА,
1-Республика тиббиёт коллежи
ўқитувчиси

Ота қадимдан ҳурмат ва эҳтиромга муносиб зот саналади. У ўтирган уйнинг томига чиқишни гуноҳ деб билганлар. Гапини синдириш тугул, юзига тик боқишга ҳам тарбияли оила фарзандининг ҳадди сизмаган. Фарзандлар ҳам моддий, ҳам маънавий жиҳатдан отасининг ёрдамига эҳтиёж сезишган. Оталар ҳам оила ва фарзандлари олдидаги масъулиятни бирон сония унутмаган. Ҳозир-чи?

Зукко ўқувчи анлаганидек, мақолада ота масъулияти тўғрисида мулоҳаза юритишни жоиз деб билдик. Бу нозик масалани ёзишни анчадан бери режалаштириб юрсам-да, масъулиятини юракдан ҳис қиладиган, ота номини оқлайдиган охсларнинг кўнглига қаттиқ ботмасмикан деб ўйлардим.

Яқинда туман хотин-қизлар қўмитасида ишлайдиган бир танишимнинг гапи менга туртки бўлди.

«Иш вақтим аллақачон тугаган бўлса-да, қабулимда одам кўплиги боис анча қолиб кетдим. Эндигина эшикни қулфлаб турсам бир эркак шошиб келиб қолди. — Опа, тез бизнинг уйга бормасангиз бўлмайди, — деди у қон оқаётган пешонасига қўлидаги рўмолчасини босиб. — Қаранг, хотиним мени не ахволга солди. Ўзи ишдан кеч келди-да, пул сўрасам, уриб бошимни ёрди.

Эркак бўлиб ўтган воқеа тафсилотларини гапираяпти-ю менинг кўнглим бузилиб кетаяпти. Шундай бўлса-да, эшикдан келгани ит қопмас деганларидек, унинг гапларини тинглашга мажбур эдим.

— Укажон, мен «женсовет»да ишлайман, «мужсовет»да эмас. Шу гавдангиз билан нозик елкасига рўзғор ташвишини ортган аёлингизнинг устидан шикоят қилишга уялмадингизми? — дедим у гапини тугатгандан сўнг. — Сиз ҳам ишласангиз, аёлингизга кўмаклашсангиз бўлмайди? Қани сиздаги ўзбек эр-

какларига хос гурур, орият?!

Шунда у худди мен ноҳақдек норози бўлиб кетди.

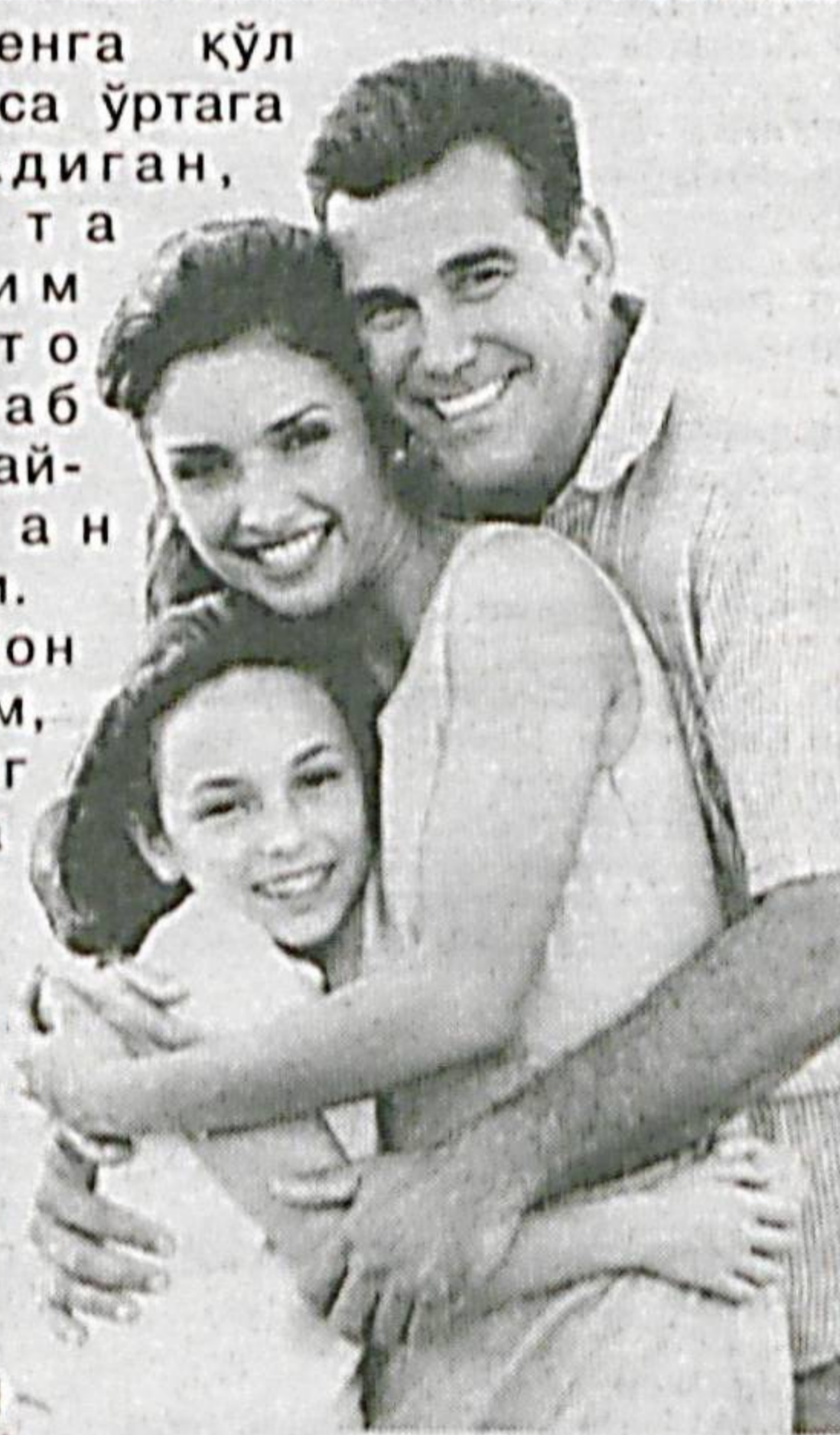
Эр — ярим пир дейдилар. Ўзбек аёли ҳар қанча оғир бўлмасин, турмуш юмушларининг барчасини зиммасига олади. Чунки болаларининг оч қолишини ҳеч бир она истамайди. «Ярим пир»нинг бефарқлигини

Ота масъулияти

кўриб ўзи ҳаракатга тушади. Кун бўйи ишлаб чарчаганига қарамай уйга шошади. Келибоқ кутиб турган бир дунё ишларни саранжомлашга тушади. Уззу кун вақтини телевизор қаршида ёки чойхонада ўтказган эр эса камига аёлни тергай бошлайди. «Нега овқат ҳалигача тайёр эмас? Нега телефонингни ўчириб қўясан? Соат неча бўлди?». Ишдан сўнг бозорга кириб бозорлик қилиб келган ожиза дастлаб ҳолатни тушунтирмоқчи бўлади. Лекин эр тинмай тирноқ остида кир қидираверади. Ҳар нарсанинг меъёри бор. Сабр косаси тўлган аёл «портлайди». Хотинининг гап қайтариши эрга ёқмайди. Эркаклиги эсига тушиб муштини ишга солади. Асаблари таранг хотин ҳам ўзини ҳимоя қилишга чоғланади. Энди айтинг-чи, аёлингнинг оғзидан ҳақоратли сўзлар чиқишига ёки капкиру чўмичнинг учишига ким сабаб бўлаяпти? Афсуски, бундай ҳолни кўп оилада кузатиш мумкин.

Ҳеч эътибор қилганмисиз, мактаблардаги ота-оналар йиғилишига фақат аёллар боради. Мақтовни ҳам, танбехни ҳам оналар эшитади. Пул йиғиш масалалари ҳам улар зиммасида. Камига ўқитувчиларнинг аксарияти аёллар. Бундан кўриниб турибдики, фарзандлар хулқ-атвори, ўқишини назорат қилишдек масъулиятни ҳам оталар четлаб ўтишяпти. Фарзандлар, айниқса ўғил болаларнинг тарбияси учун отанинг эътибори жуда муҳим. Хуқуқбузарлик қилаётган, ўқимай, ишламай юрган ёшларнинг рўйхатини таҳлил қилиб чиқсак, аксариятининг отаси «тайёрга айёр» бўлиб қолган. Улар учун қора қозон ни-

У менга қўл кўтарса ўртага тушадиган, катта ўғлим ҳатто силтаб ташлайдиган бўлди. «Жон болам, отанг чўчка бўлса боғлаб оқ,

манинг ҳисобига қайнапти-ю фарзандлар нима билан шуғулланаяпти, барибир. Ётишга иссиқ жой, ейишга овқат бўлса кифоя. Зерикканда хотинини тергаб, уриб-туртиб қолишдан бошқасини ўйлаб ҳам кўрмайди.

«Ўзим отасиз ўсанман, — дея хикоя қилади қўшни аёл. — Фарзандларимни ота меҳридан мосуво қилмай деб ҳўжайинимнинг барча камситишларига чидадим. Дастлаб турмушимиз бир меъёрда кетди. Худо бизга уч ўғил ва бир қиз берди. Ҳўжайиним аста-аста ароққа ружу қўйди. Сўнг алламаҳалгача уйга келмайдиган, келса ҳам фарзандлари ахволи билан қизиқмайдиган бўлди. Сабабини сўрасам, иши юришмаётганлиги учун ароқ ичаётганини айтиб, уришга тушарди. Минг қийинчиликлар, ота-онамнинг ёрдами билан фарзандларимни оёққа турғаздим. Ўғилларим эсини танигач маст-аласт юрадиган отасидан ор қила бошлашди.

дейишган. Нима бўлса ҳам шу одам сенинг отанг, — уни туртиб яна гуноҳга қолма», — десам, ўғлим: «Она, бизнинг қорнимизни тўйдирмаган, сизни ҳар доим ҳақорат қиладиган бу одамни ота дегим келмайди. Кўчаларда тентираб юрганини кўрсам дўстларимнинг олдида юзим шувут бўлади. Нега вақт борида, кичкиналимиздаёқ шу одам билан ажрашиб кетмагансиз?» — дейди. Мана йигирма йил тортган азобимга фарзандларимдан эшитган гапим.

Бундай ҳолатлар кун сайин кўпайиб кетаётгани, эркакларимиз оғирнинг устидан, энгилнинг остида ўтишга ҳаракат қилаётгани ачинарли.

Шарқда ҳамиша эркак аёлдан бир поғона устун қўйилган. Шукурки, ҳали бу улғу номга лойиқ оталаримиз, ака-укаларимиз бисёр. Улар борлиги учун ҳам оталар эъзозда.

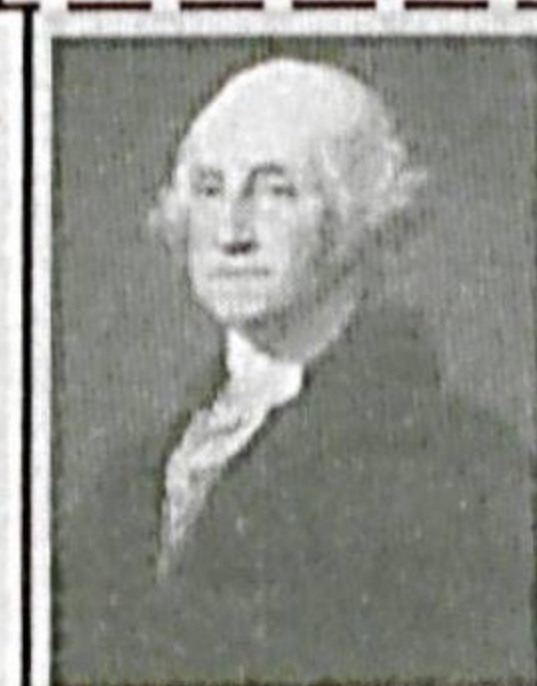
Дилфуза АБДУЛЛАЕВА

Тугалланмаган санъат асарларининг энг машхур ўнталиги

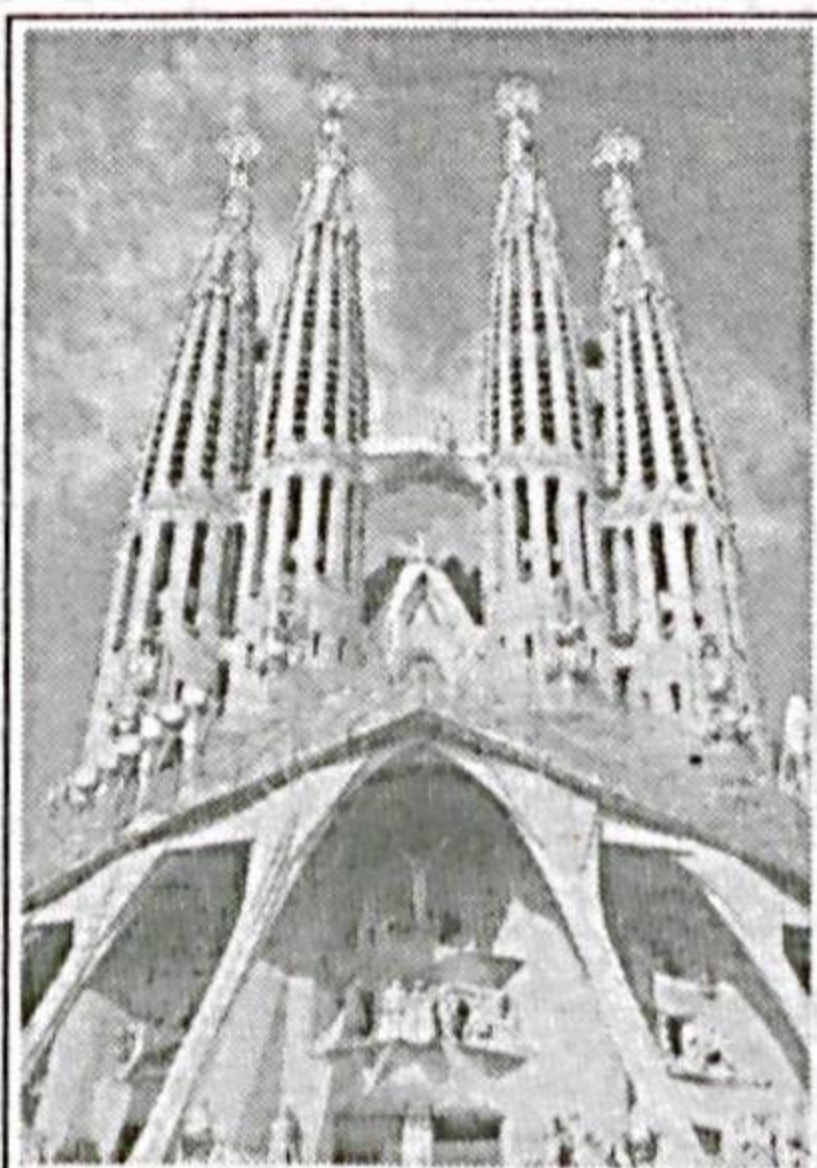
Моцартнинг «Реквием» асари

1791 йил. Волфганг Амадей Моцартнинг ўлимидан биров аввал номаълум шахс яширин равишда машхур бастакордан оламдан ўтган рафикасининг дафн маросимида чалиниши учун «Реквием»ни яратишни сўрайди. Кейинги миш-мишларга қараганда номаълум касалликка чалинган Моцарт ўлими яқин бўлгани учун ҳам бу ишга бел боғлайди ва баъзиларнинг фикрича у асарни ўз дафн маросими учун ёзади. Моцарт иш ниҳоясига етмасдан вафот этади. Асарни эса унинг шогирдларидан бири — Франц Зюсмайер якунлайди. Шундан сўнг асар сирли буюртмачига етказилади. Маълум бўлишича, у ғалати феъл-атвори ҳамда мусиқа асарларини «қайта ишлаб», ўз композицияси сифатида эълон қилиши билан танилган граф Франц фон Валзер эди. Охир-оқибат Моцартнинг хотини асарнинг эрига тегишли қисмини танийди, аммо асарнинг айнан қайси қисми кейин ўзгартирилгани ёки қўшилгани номаълумлигича қолган.

Хозирги 1 долларлик АҚШ купюрасидаги Жордж Вашингтон портрети кўпгина қирол ва президентлар портретининг муаллифи, машхур расом Гилберт Стюарт томонидан чизилган экан. Лекин портрет ниҳоясига етказилмаганлиги ҳаммага ҳам маълум эмас. Расом портретни ўзида сақлаб қолиш ва керак бўлганда осонгина нусха олиш учун атайлаб якунламаган экан. Айтишларича, Стюарт портретдан қарийб етмишта нусха олган ва ҳар бирини ўртача юз доллардан сотган. Лекин асил нусхани 1828 йили вафот этгунига қадар ҳам якунламаган. Вашингтон эса унинг бу қилигидан қаттиқ норози бўлган ва ҳатто бир куни унинг устахонасига келиб, портретни йўқ қилишни талаб қилган экан.

Тарихда кўпгина санъат асарлари, меъморий обидалар уруш, сиёсий тартибсизлик, молиявий муаммо ёки муаллифнинг вафот этиши каби сабаблар туфайли тугалланмай қолган. Уларнинг аксарияти вақт ўтиши билан йўқолган ёки унутилиб кетган. Лекин да Винчи ёки Моцарт каби ўз касбининг усталарига тегишли баъзи асарлар ҳатто тугалланмаган ҳолда ҳам шедевр ҳисобланади. Қуйида ана шундай асарларнинг энг машхур ўнталиги эътиборингизга ҳавола этилади.

Гауди. «Муқаддас оила» ибодатхонаси

Барселонада жойлашган, 1882 йилдан буён қурилиши якунланмаган, ўзига хос дизайн ва меъморий гўзалликка эга «Муқаддас оила» рим-католик ибодатхонасини янги тарихнинг энг қадимий меъморий лойиҳаси дейиш мумкин. Ушбу ғайриоддий бино лойиҳаси машхур меъмор Антонио Гауди томонидан яратилган. Гауди лойиҳа устида қарийб 40 йил ишлаган ва ҳатто умрининг сўнгги 15 йилини фақат унга бағишлаган. Аммо у 1926 йилда, қурилиш якунланишидан олдин вафот этган. Сўнг лойиҳа унинг ёрдамчисига топширилган. Лекин бу вақтга келиб Испанияда бошланган фуқаролар уруши қурилишни давом эттиришга монелик қилди. Устига-устак, 1936 йилда юз берган ёнғинда Гаудининг устахонасида сақланаётган ибодатхона чизмалари ва макетларнинг кўп қисми ёниб кетган. Кейинроқ бу йўқотишларнинг маълум қисмини тиклашга муваффақ бўлинди ва қурилиш 1952 йилдан яна давом этди. Қурилиши тугалланмаган ҳолда ҳам «Муқаддас оила» ибодатхонаси Барселонанинг энг машхур жойларидан ҳисобланади ва мамлакат ҳукуматининг маълум қилишича, бино 2010 йилда омма учун очилади.

Гилберт Стюарт. Жордж Вашингтон портрети

Орсон Уэллс. «Шамолнинг бошқа томони»

Орсон Уэллс — америкалик актёр, режиссёр ва сценарист. Унинг филмлари ўз даврида техник ечимлар нуқтаи назаридан алоҳида эътироф этилган. У 1967 йилда Чарлз Уильямснинг «Жонсиз гирдоб» новелласи асосидаги «Чуқурлик» филмининг суратга олишни бошлайди. Лекин сёмкалар филм тугалланишидан анча олдин асосий роллардан бирининг ижроچиси Лоуренс Харлининг вафоти туфайли тўхтатилади. Кейинроқ филмнинг сақланиб қолган материаллари Мюнхен кинотеатри томонидан таҳрир қилинган ва намойиш этилган.

Уэллс АҚШга қайтганидан кейин сценарийси 1960-йилларнинг охирида ёзилган «Шамолнинг бошқа томони» филмини суратга ола бошлади. 1972 йилда иш тахминан 96 фоиз якунланганини эълон қилди. Лекин лойиҳа якунланмагани сабабли филмнинг қутилган премераси бўлиб ўтмади.

Самюэл Тэйлор Колриж. «Қубла Хан»

Самюэл Тэйлор Колриж — инглиз шоири, танқидчи, файласуф ва ўз даври адабий мухитининг атоқли вакиллари. Унинг энг машхур асарларидан бири «Қубла Хан» ҳисобланади. Колриж бу асарни 1797 йили Англия қишлоқларидан биридаги фермада яшаган пайтида ёзган. Колриж ғийҳанд эди ва, айтишларича, кунларнинг бирида у Узоқ Шарқ ҳақидаги китобни муталаа қилар ва ўз асари сюжети ҳақида ҳаёл суғарар экан, пинакка кетади. Уйғонгандан сўнг асарининг илк 50 мисрасини қозоғга туширади. Лекин миясини туманлаштираётган наркотик модда таъсирида бутунлай бошқа ишга чалғиб кетади. Колриж бир соатлардан сўнг қайтганида эса эпик поэма унинг хотиридан кўтарилган эди. Муаллиф ўша иш қайфиятига қайтишга кўп уринади ва охири ҳафсаласи пир бўлиб, асарни тугалладан бош тортади. Хозир унинг бу поэмаси энг машхур тугалланмаган ёзма асар ҳисобланади.

Чарлз Диккенс. «Эдвин Друд сирини»

Чарлз Жон Гаффам Диккенс — инглиз ёзувчиси, 19-асрнинг инглиз тилида ижод қилган буюк прозачиси, гуманист, дунё адабиёти намояндасидир.

«Эдвин Друд сирини» романи катта маҳорат билан бошланган. Лекин унинг қандай якун топиши ва моҳияти қандайлигини била олмаймиз, чунки асар якунланмаган. 1870 йил 9 июнда йиллар эмас, меҳнат, тартибсиз ҳаёт ва бошқа кўнгилсизликлар қаритган 58 ёшли Диккенс Гейдсхиллда юрак хуружидан вафот этди.

Кейинроқ асарни тугаллашга баъзи уринишлар бўлган. 1873 йили Томас Жеймс исмли киши Чарлз Диккенс услубини сақлаган ҳолда асарни тугаллаганини маълум қилади. Кўпгина машхур ёзувчиларнинг маъқулагани ва унинг Диккенс услубига фавқулодда ўхшашлиги сабаб йиллар давомида асарнинг Жеймс тугаллаган шакли Америкада якуний китоб сифатида тарқалди.

Брюс Ли. «Ўлим рақси»

Кўпчилик кино ва шарқ яккакураши шайдолари қалбида чуқур из қолдирган бу исм барчамизга яхши таниш. Брюс Ли умри давомида Америка ва Гонконг кино саноатида актёр, режиссёр ва сценарист сифатида фаолият юритди. У ўз устида муттасил ишлади, кун-фу йўналишидаги билимларини доимо ошириб борди, мавжуд жанг техникаларига янгилик қўшишга ҳаракат қилди ҳамда ўзининг жит кундо услубини ишлаб чиқди.

1970-йилларнинг бошида Брюс Ли учта филмда суратга тушди ва дунёнинг энг буюк жанг санъати усталаридан бири сифатида шуҳрат қозонди. 1972 йилда эса «Ўлим рақси» филмида суратга туша бошлади. Лекин сирли равишда вафот этди ва филмни тугата олмади.

Унинг сўнгги филмини суратга олиш ишлари 5 йилдан сўнг дублёрлар ёрдамида ниҳоясига етказилди ва катта муваффақият қозонди, шунингдек, дунёда кун-фу санъати ва шарқ жанг санъатига қизиқиш ортишига сабаб бўлди.

Советлар саройи

Москвадаги Советлар саройи совет ҳукумати томонидан 1937 йили қурилиши бошланган улкан меъморий лойиҳа эди. Бу бино маъмурий марказ бўлиши мўлжалланган, қурилиши тугалланганидан кейин эса дунёнинг энг баланд иншоотларидан бири бўлиши керак эди.

Меъмор Борис Иофаннинг лойиҳаси 272 та лойиҳа орасидан умумхалқ танловида танлаб олинган ва узоқ муҳокамалардан сўнг тасдиқланган эди. Иккинчи жаҳон урушининг бошланиши бино қурилишига нуқта қўйди ва унинг пўлатдан кўтарилган синчи бузиб олинди, темирйўл кўприклари ва бошқа ҳарбий эҳтиёжлар учун ишлатилди. Урушдан кейин лойиҳани ниҳоясига етказиш масаласи кўп ўртага ташланди ва қурилиш майдони 1958 йилгача бўш ётди. Лекин охири Советлар саройи қурилишидан воз кечилди.

Жими Хендрикс. «Қуёшнинг илк нурлари»

Жими Хендрикс машхур Америка мусикачиси, қўшиқчи ва бастакор. Американинг «Time» журнали 2009 йили Хендриксни тарихдаги энг буюк гитарачи деб атади. У рок мусиқа йўналиши тарихидаги юксак маҳоратли санъаткорлардан бири сифатида тан олинган.

Хендрикс унинг энг қобилиятли гитарачи сифатида тан олинишига сабаб бўлган учта албом ёзди. У ижодий гуруҳи тарқалиб кетганидан кейин «Қуёшнинг илк нурлари» албомини ёзишга киришади. Афсуски, муаллиф кўп миқдорда уйку дори истеъмол қилиши оқибатида албомни ёзиш ишлари бошлангунга қадар ҳаётдан кўз юмади.

Халкимизнинг минг йиллар оша яшаб келаётган анъана ва қадриятлари замирига сингиб кетган хикматлар миллий ўйинларимизда ҳам мужассамдир. Ахир ҳавасланиб толхивичдан «той» миниб, «улоқ» талашган, совукдан калтираб турсак-да, эски чопонга ўралиб кўпқари майдонидан кўз узмаган болалик дамларимиз афсона эмас-ку!

«Ким неча отини от эмас, суюкли биродарим, номусим ҳам орим, бу дунёда борим деб атаган чавандозлар ўтмади... Бизникиям бир шинавандалик-да, шундай гурунглари дилимизни ром этади...». Агар газетамизни давомли кузатиб бораётган бўлсангиз, бу сўзлар кимники эканини сездингиз. Топдингиз, бу одам Абдунаби Абдиевдир. Яқиндагина унинг «Ўтов гурунглари»дан бахраманд бўлган эдик. Энди у Мухтор Пардаев билан биргаликда сизу бизни тоғ ён бағирларига — кўпқари томошасига чорлайди. Бунда масофа аҳамият касб этмайди. Бунинг учун муаллифларнинг тоғма-тоғ юриб, кўпни кўрган кексаларни гапга солиб тўплаган «Кўпқари гурунглари»га кўлоқ тутсангиз кифоя. Мол талашмай ор талашган неча-неча алпомишларнинг дарани гўмбурлатиб улоқ чопайгани, инсоннинг энг яқин дўсти саналмиш афсонавий отлар пишириги кўз олдингизда бирма-бир жонланади. Бора-бора конингиз жунбушга келаётганини хис қила бошлайсиз.

Биринчи қисм МУҚАДДИМА

1

Биродарлар, кўпқарининг оҳанрабои деймизми, меҳриғиёи деймизми, хуллас бир шоҳиди бўлганни умр бўйи ўзига асир этадиган нимасидир бор.

Бўлмаса неча минг йиллардирки, авлоддан авлодга ўтиб, қондалари сайқал топиб, мухлислари от, чавандозлари зот, тарафқашлар ор, чекка-чемардан кўз қирини ташлаган сулув қизлар ёр талашувчи бу удум яшармиди?

Кейинги юз йилликда кўпқарининг бошига не-не кунларни солишмади.

Уни иллат деб ҳам аташди. Зиллат (залолат) тамғасини босиб, таъқиқ ҳам қилишди.

Қизил империя даврида «хукумат одамлари» мингминг мухлис қалбини забт этиб келган отларни мажбуран гўштликка тортиб олишди.

Барибир кўпқари яшайверди.

Улоқчи халқи уни бир зум бўлсин унутмади.

Ҳавас исқанжасида толхивичдан той миниб, «улоқ» талашган болалик кимнинг хотирасидан мосуво бўларди.

Совукдан зир қақшаб, бурни оқса-да эскигина чопонга ўралиб кўпқари майдонидан кўз узмаган болалар афсона эмас, бу сиз, бу биз, бу ҳаммамиз.

Қайсидир суворий «бу ёққа қара, болажон, отимни совутиб кел» деб жилвони қўлига тутқазганини мўлтираб кутган ўсмирлар — бўлғуси чавандозларимиз.

Ким неча отини от эмас, суюкли биродарим, номусим ҳам орим, бу дунёда борим деб атаган чавандозлар ўтмади.

Уларнинг даврасига бир кирсангиз, қайта-қайта кўпқари гурунглари кўмсайверасиз.

Ахир ёш бир ерга бориб, соч-соқол қировга айланса-да, кўнгил қаримаса не қилишсин, юрак ҳовурини хотиралар билан бошилади-да.

Ҳалиям қалбан майдонга талпиниб туришади. Қўйиб берсанг тулпорига миниб, ҳайё-хуйт деганча майдонга киргудай сиёғи бор.

Бизникиям бир шинавандалик-да, шундай гурунглари дилимизни ром этади.

Қўлоғимизга чалинганлар ботинимизда қайта-қайта сайқал топиб, бирин-бирин оқ қозоғга тўкилади.

2

Кўпқари икки хил кўринишда чопиларкан.

Аксарият чўл қишлоқларида улоқ чавандозлар тўдасига махсус ҳавозадан ташланаркан.

Тоғлиқлар ер улоқ чопишаркан.

Улар ҳавозадан ташланган улоққа тан беришмайди:

— Гирроми кўп, баковул

кимнинг тарафдори бўлса, ўшанга ўнғай қилиб ташлайди, ер улоқда ҳаммада бир хил имконият, такани ерга эгилиб кўтармасанг, талашиб-тортишмасанг нима қизғи бор? — дейишади.

Тўғри, кўпқари майдонида бир-бирини қўллаганга не етсин.

Аммо, улоқ ҳавозадан ташланганда беш-ўнтаси жам бўлиб, зот оларини ўраб олиб, солимга рақибнинг қўлини ҳам теккизишмаскан.

ни устига босмасидан тиниб-тинчишни билмас экан.

3

Эшитсак, туёғидан ўт чақнаган тулпорларда хосият кўп бўлар экан.

Бу забонсиз жонивор ўз соҳиби сингари вақти келганда қайғудан аччиқ-аччиқ кўз ёш тўкиб, зафар қучганда қувончдан ял-ял яшнаши ҳам ҳақиқат экан.

Э-э-э, ким нима деса деяверсин, отда ҳам кўнгил бўларкан.

энг яқин йўлдоши ҳам, юрагини очарли сирдоши ҳам от бўларкан.

СИРЛИ ПАНЖА ИЗЛАРИ

1

Ўзбекнинг нимаси кўп — уруғлари, элатлари, ҳар элининг ўзига хос удумлари кўп.

Тоғлиқ кўпқарисиз тўй тутмас, кўпқарисиз ўтган тўйни тўй демас экан. Кўпқарига турли томонларга хабарчи юборишга ҳожат қолмас, бир тўйда иккинчиси жар солиниб кетавериларкан. Таъбир жоиз

бўлса, кўпқари тоғлиқлар хонадониди тўйнинг асосий воқеаси саналаркан. Олдинги тўйда жар этилган қишлоққа турфа ёқдан отлиқлару пиёдалар гуррос-гуррос энавераркан. Чавандозлари энг аввал етиб келаркан.

Тўй бўлаётган қишлоқ одамлари оқсоқолининг: — Фалон ерлик чавагонлар сеникига қўноқ, — деб айтишини илҳақ бўлиб қуттишаркан. Қўноқ олиш фахр саналаркан, кўпқари майдонидида қўноқ эгаси уйда тунаган чавандозлар ютуғини ўзиники деб биларкан. Кейин эса анча вақтгача:

— Бизнинг қўноқ чавагонлар фалон солимни ҳалоллади, — деб гапириб юраркан. Ўтган асрнинг йиғирманчи йиллари донг таратган терсоқарлик Бойтўра чавандоз ҳақида илк марта ана шундай узунқулоқ гурунглاردан эшитдик. Эшитганларимиз тинчимизни ўғирлаб, кўпқари гурунглари маромига етказиб айтадиган кишиларни қидиришга тушдик.

— Сизлар ҳозир ўзимизнинг чўл қишлоқларидан бирида истиқомат қилаётган Холмат акани суриштиринг, топсангиз истагингизга етишасиз, домла жуда хотираси кучли одам, болалигида эшитганларини ҳам шу кун бўлиб ўтгандек айтиб беришга қодир, — маслаҳат берди танишларимиздан бири.

Бу дарақдан севиндик, негаки Холмат домлани анчадан бери танир, ёнгинамиздаги Гулистон қишлоғида яшагани билардик.

Излаб борганимизда Холмат ака Бойметов уйда экан.

— Чавандозлар ҳақида маълумот йиғиб юрибмиз деглар, жуда соз, хайрли иш, қани, ичкариланглар. Жовли малимни чақиртирман, ҳар ҳолда у киши чавандоз, мен кўп воқеаларни унутган бўлишим мумкин, лекин у киши мендан кўра ҳам кўпқарига яқинроқ, бу гурунглари эшитавериб қулоғи қотган.

Домла суҳбатчидан одам, у киши кирган даврада зерикшига ўрин йўқ, бир суҳбатини олсангиз қайта-қайта кўмсайверасиз.

— Ҳар ҳолда бизам чўллик бўлиб қолдик, от-эшак, қўй-эчки дегандек... Болалар турли соҳада иш-лапти, ўзимиз энди наби-ралар даврасида қарилик гаштини сураямиз.

Домланинг «чўллик бўлиб қолдик» деган гапида жон бор, Деҳқонободнинг Терсоқаридан ўттиз-қирқ хонадон Помуқ чўлида ўтган асрнинг саксонинчи йиллари ташкил топган совхозга кўчиб келганига чорак аср бўлди.

— Чўлда ҳам ўзимиздек бағрикенг одамлар яшар экан, тезда эл бўлдик, Жовли малим эса бу ерга кўчиб келган илк йилларимиз помуқлик машхур Ҳаким полвоннинг отини миниб кўпқариларда ҳам қатнашди. Биласизларми, бизда ер улоқ чопилади, бу ерда эса така ҳавозадан ташланар экан, раҳматли Ҳаким полвон тоғлиқлар қўшилган давраларда:

— Инсофларинг борми, бир солим ҳавоза улоқ қилсангизлар, иккинчи солими меҳмонлар учун ер улоқ бўлсин, ҳа-ҳа, чавандознинг зўри ер улоқда кучини кўрсатади, — дер эди.

Давраимизга Жовли чавагон Шакарвон қўшилгандан кейин гурунгимиз янада кўр олди, икки отахоннинг кексалардан эшитмишлари илк ҳикоямизга мавзу бўлди.

2

Инқилоб туфайли элнинг суюкли оқсоқоли, савхотли Раҳимқул бой умри давомида ҳалол меҳнати билан тўплаган мол-мулкидан бир йил илгари Нишон яйловларига ҳайдатган юзтача қўй-эчкисиде дамаганда бир кунда мосуво бўлди. Хонумонидан айрилган бой боласини олдирган бўридек зир қақшар, дардини кимга айтганини билмай хуноб эди.

Ҳалиям Яратган эгам инсон зотида жуссасидан ҳам каттароқ сабр-тоқатни ато этган экан. Чорасиз қолган Раҳимқул бой тақдирнинг бу синовига ҳам дош берди. Оллоҳ йигитнинг ризқини ерга сочиб қўяркан, ундан ҳар йигит ўз насибасини тераркан. Соч-соқолига қиров қўнган оқсоқол мол-дунёсидан айрилгани билан касб-коридан айрилмаганидан минг чандон хурсанд эди. Ҳар ҳолда ўзи қариган бўлса-да, Бойтўраси ота-боболаридан мерос чавандозликнинг этагидан тутди. Ўзиям Бойтўра тенгдошларининг зўри, юрагида бир ҳовуч кўри бор йигит бўлиб етишди.

(Давоми бор)

Баҳор келиши билан баъзи кишилар тиббий зулукни излаб қолишади. Улардан: «Нима учун зулук солдирасиз?» — деб сўрасангиз, «Ҳаром қон тинчлик бермаяпти, юз-қулоқларим лўқиллаб оғрийди, зулук солдирмасам яра тошиб кетади», — деб жавоб беришади.

Қадим замонлардан бери табиблар хаста кишиларни зулук ёрдамида даволашган. Уларнинг таъбирича, зулук киши организмидан «ҳаром қон»ни сўриб олади. Бу усул ҳозирги

Сўнгги йилларда Фарбий Европа мамлакатлари ҳамда АҚШда зулук эл оғзидан тушмай қолди. Бунга Уэлсда зулукларни кўпайтириш ва ўрганиш бўйича махсус лаборатория ташкил этган инглиз шифокори Рой Сойернинг тадқиқотлари ва тажрибалари туртки бўлди. Рой Сойер техника ва тиббиётнинг энг сўнгги ютуқлари ҳам зулуклар ўрнини боса олмайди, деган хулосага келди. Шифокор тажрибаси билан зулукнинг асосий сирининг нодир компоненти бўлган сўлагидан эканлигини исботлади. Дарвоқе, зулук сўлагидан таркибидан киши танасига ижобий таъсир

лан озиқланади. Тиббиёт зулуклари кўриниши чўзинчоқ бўлиб, узунлиги ўзгариб туриши мумкин. Зулукнинг 2 та сўргичи бўлиб, уларнинг бири танасининг бош қисмида, иккинчиси тугал қисмида жойлашган. Одатда зулук олдинги сўргичлари воситасида қон сўради. Олдинги сўргичининг ичида, оғиз қисмида 3 та жағ бўлиб, уларда 90 та жуда майда ва ўткир тишлари бўла-

ҚОН ТОЗАЛОВЧИ якони зоти

замон тиббиётида ҳам қўлланмоқда. Қон томирлари деворлари шамоллаши, яллиғланиши сабабли уларда тўсиқлар пайдо бўлади. Натижада, қон томирдан меъёрида ўтолмайди. Солинган зулук эса тўсиқни излаб топади ва қуюлиб қолган қонни сўриб олади. Пировардида қон айланиши изига тушади. Ўрни келганда бир мисол келтирамиз: матбуот хабарларига кўра, америкалик бир боланинг қулоғини ит тишлаб узиб олади. Шифокорларнинг саъй-ҳаракати туфайли қулоқ жойига тикилади. Аммо ҳадеганда уланган қулоқ супрасига қон юрмайди. Нима қилиш керак? Шунда зулук ёрдам беради, боланинг қулоғида қон айланиши тикланади!

Замонавий текширувнинг кўрсатишича, зулук қўллаш қон айланишини яхшилайди, қон таркибига самарали таъсир этади. Аъзо ва тўқималардан қон ўтишини тезлаштиради.

Яқин-яқингача ҳам кўпгина шифокорлар хасталикларни даволашни зулуксиз тасаввур этишмасди. Ундан юрак хасталикларидан тортиб, бўгин касалликларини даволашгача фойдаланишган.

Зулукни муайян даражада фан-техника тараққиётининг қурбониси десак бўлади. Чунки қисқа вақт ичида уларнинг ўрнини мукамал деб тахмин қилинган доривор воситалар эгаллади. Бироқ олимлар тиббиёт ривожини энг юқори чўққиларни забт этишига қарамай, қон босими — гипертонияни даволашда зулукдан самаралироқ восита мавжуд эмас деб ҳисоблашмоқда.

кўрсатадиган бир қатор кимёвий моддалар, жумладан, махсус коагулянт моддалар бўлиб, улар қон таркибидан пайдо бўладиган хавфли тромбларнинг сўрилиб кетишига ёрдам беради. Натижада қон тозаланиб, томирларда равон оқади. Шу билан бирга, зулук сўлагидан томирларни кенгайтиради, иммунитетни кучайтиради.

Тош асрига оид даволаш усули бугунги кунда ҳам асқотмоқда. Юрак-қон томирлари, тромбофлебит (вена девори яллиғланиб, унда тромб ҳосил бўлиши), жарроҳликдан сўнг қон айланишини тиклашда, миокард инфаркти, ўткир нефрит (буйракнинг яллиғланиши)да, аёллар ҳамда тери хасталикларидан, беланги, чипқон, ҳуснбузар кабиларни даволашда ҳам зулукдан фойдаланилади.

Тиббиётда бделлотерапия деб юритилувчи муолажа тури (юнонча бделла — зулук, терапия — даволаш) мавжуд. Яна гирудотерапия усули ҳам дейилади. Чунки зулук қон сўраётганида ўзидан қоннинг ивимайдиган гирудин ферментини ишлаб чиқаради. Бу фермент сўлак билан томирга ўтади ва қоннинг ивишига йўл қўймайди.

Зулук чувалчанглар авлодига мансуб бўлиб, унинг олти юздан ортиқ тури бор. Улар орасида фақат қон сўриб яшовчилари ўнтани ташкил қилади. Қон сўрмайдиган зулуклар одатда ўсимлик шарбатлари, ҳайвон оқсиллари, органик қолдиқлар би-

ди. Шу сабаб, зулук тезда терини тишлаб, унга ёпишиб олади. Қизиги шундаки, зулук ёпишар экан, ўткир майда хитинли тишлари билан бир онда терини кесади, бунда чивинчақандек бўлади. Баъзан зулук чаққанида киши сезмай қолиши ҳам мумкин, чунки зулук ўзидан жароҳатланган жойга оғриқсизлантирувчи модда пуркайди, ивишга хотима берувчи моддаси билан бемалол қонни сўриб олаверади. Тўйгандан сўнг ўзи жароҳатлаган жойга зарарсизлантирувчи антисептик модда билан ишлов беради. Зулук танага яхшироқ ёпишиши учун шу жойни ширин сув билан намлаш тавсия этилади. Зулук ярим соатдан бир соатгача ёпишиб туради. Ўртача 3-10 мл. қон сўради. Зулук сўрган жойдан 10 мл.дан 30 мл.гача қон чиқиши мумкин. Бир кишига 6-12 тагача зулук қўйиш мумкин. Териси қалин бўлган жой — қўл-оёқ кафтларига зулук қўйилмайди. Зулук кўпинча қулоқ ортига, юрак ва жигар устига қўйилади. Тромбофлебит касаллигида қон томирининг икки томони 6 см. оралиққа шатранжлаб қўйиб борилади. Тери касалликларидан озорланган жойга қўйилади. Ҳар бир зулукка бир марта қон сўрдирилади.

Тиббий зулукнинг бўйи 12 см, оғирлиги 2 грамм бўлади, ранги тўқ яшил, орқасида узунасига кетган зарғалдоқ йўллари бўлади. Одатда тим қора зулуклар

ишлатилмайди. Зулукнинг хашаки турлари ҳам бор. Улар тиббий зулукдан ранги, қиёфаси билан ажралиб туради. Зулук фақат дорихоналардан олинган, у солинган сув тоза, лекин қайнатилмаган бўлиши керак. Идишдаги сувни ҳар кун янгилаб туриш лозим. Қудуқ ёки водопровод суви зулук учун зарарли. Бундай сувнинг оз миқдори ҳам уни нобуд қилиши мумкин.

Муолажа учун зулукнинг яроқчилигини аниқлаш мақсадга мувофиқдир. Бу қуйидагича синалади: зулукнинг устига бармоқ теккизилганда у таранглашади, қўзғалувчанлигини ошириб, идишдан чиқиб кетишга ҳаракат қилади. Бу унинг яхши, яроқли, соғломлигидан дарак беради. Агар зулук сувда туриб қолиб, тугунлашиб ёки бадани майинлашиб қолса, ундан фойдаланмаслик керак. Мабодо зулукнинг қўзғалувчанлиги камайса, керакли миқдорда қон сўриб олмаса, у илиқ сув билан намланган пахта билан авайлаб артилади, шунда «уйқу»даги зулукнинг иши дадиллашиб, сўриш қобилияти ошади. Шуниси қизиқарлики, зулук асосида янги дори тури — «Пиявит» яратилди. Бу дори тромбофлебитда, паришонхотирликка қарши, қон босимини пасайтиришда малҳам бўлади. Лекин бу дори ҳозирча оммавий равишда ишлаб чиқарилгани йўқ, синовдан ўтказилмоқда. Халқ орасида зулук ёрдами-

да бавосилни даволаш бўладими деган савол туғилиши тиббий. Ҳа, зулук қўйиш амали бор. Болалаб чиққан бавосил пилларининг ҳар бирига биттадан зулук қўйилади. Ҳалқоблаиб қолган қонга тўйинган зулук ўзи тушади. Кўп ўтмай бавосил пиллари қуришиб, тузалади. Яна бошқа усул: зулук қуриштилади, сўнг обдон майдаланади ва алоэ шираси, ўсимлик мойи (масалан, кана-кунжут) билан омукта қилинади. Тайёр бўлган суртма бавосилга қўйилади. Шунинг ёдда сақлаш керакки, зулук қўйгандан кейин совуқ сув ичмаслик даркор. Аччиқ, шўр нарсалар ҳам истеъмол қилинмайди.

Зулукни қўйгач, унинг шишганига қараб тўйди деб гумон қилиб, куч билан ажратишга уринмаслик керак. Зулук тўйгандан сўнг ўзи тушиб кетади. Агар тушиб кетмаса, спиртга намланган пиликча билан тушириб юборилади. Зулук танадан тушганидан сўнг жароҳатга мутлоқ тоза (стерил) боғлов қўйилади. Жароҳат ўрнидан 6-24 соат мобайнида қон сизиб чиқиб туриши мумкин. Қон шимилган боғловни олиб ташламасдан жароҳат устма-уст боғлаб турилади.

Зулукни баҳорда қўйиш мумкин. Уни шифокор маслаҳати билан қўллаш керак.

**Мирзамир
МИРЗАШАРИПОВ,
доришунос**

Хapkидo

Мухаммад АМИН
(ЎЗА) олган суратлар

Усталар устаси Тошкентда

Мамлакатимизда спорт соҳасига қаратилаётган катта эътибор ўз самарасини бермоқда. Қайси спорт турини олиб қараманг, албатта, вакилларимиз турли мусобақалардан шода-шода медаллар билан қайтишяпти. Эришилган юрак марралар халқаро майдонда ҳам эътироф этилмоқда.

Яқинда бир гуруҳ корейлик хapkидo усталари мамлакатимизда бўлиб, Ўзбекистонда хapkидo жанг санъатининг ривожига яратилган шарт-шароитлар ва мазкур спорт турини янада оммалаштириш йўлида олиб борилаётган ишлар

билан танишдилар. Хapkи Му-сулвон федерацияси президенти, гранд мастер қора белбоғ 9 Дан соҳиби Ле Гван Гэ ҳамда Поханг Хapkидo ассоциацияси президенти, қора белбоғ 8 Дан соҳиби Ле Су Йонг бошчилигидаги делегация қарийб бир ҳафта Тошкентда меҳмон бўлди. Улар бир қатор очик турдаги фестивал ва семинарларда иштирок этиб, ўзбек спортчиларининг эришган ютуқлари билан танишдилар. Шундай тадбирлардан бири Тошкент давлат циркида уюштирилди. 120 нафардан зиёд спортчи иштирок этган фестивалда ўзбекистонлик

хapkидo жанг санъати усталарининг кўргазмали чиқишлари намойиш этилди.

Унда спортчиларнинг хёнг — машқлар, нак поп — узунлика сакраш, баландликка сакраш, хожинсул — пичоқ, қилич, узун ёғоч ҳужумларидан ҳимоя, санжил бонг — чакки билан бажариладиган машқлар, тан бонг — калта ёғоч машқлари, чунг бонг — ўрта узунликдаги ёғоч машқлари, чанг бонг — узун ёғоч машқлари, чин ким хёнг — қилич билан бажариладиган машқлар, терренг — спарринг, кёхпа — предметлар синдириш сингари кўргазмали

чиқишлари спорт ихлосмандларида катта таассурот қолдирди.

Ўтган йили халқаро мусобақалардаги иштирокимиз ёмон бўлмади, — дейди Тошкент шаҳар Хapkидo федерацияси вице президенти, Осиё гранд мастери, қора белбоғ 5 Дан соҳиби Алиакбар Васихов. — Август ойида Жанубий Корейнинг Поханг шаҳрида хapkидo бўйича халқаро очик турнир бўлиб ўтди. Унда 12 давлатдан 35 та жамоа голиблик учун баҳс олиб борди. 1500 иштирокчи 10 та дастур бўйича ўз чиқишларини намойиш этишди.

Унда 3 нафар вакилимиз ҳам иштирок этиб, Алиакбар Васихов 2 та олтин ва 1 та бронза медалига эгалик қилган бўлса, Акмал Васихов 1 та кумуш ва 2 та бронза медали соҳиби бўлди. Белла Хегай 2 та бронза билан кифояланди. Яқунда жамоамиз умумий ҳисобда 8 та медални кўлга киритиб, 2 ўринни кўлга киритди.

Жорий йилнинг ноябр ойида Жанубий Корейнинг Поханг шаҳрида хapkидo спорт жанг санъати бўйича очик турдаги мусобақа бўлиб ўтади. Мазкур тадбирда муваффақиятли қатнашиш учун ҳозирдан тайёргарлик бошланган.

Нарзулла МАХАМОВ,
«Ishonch» мухбири

Ушу

Сараланганлар сараси

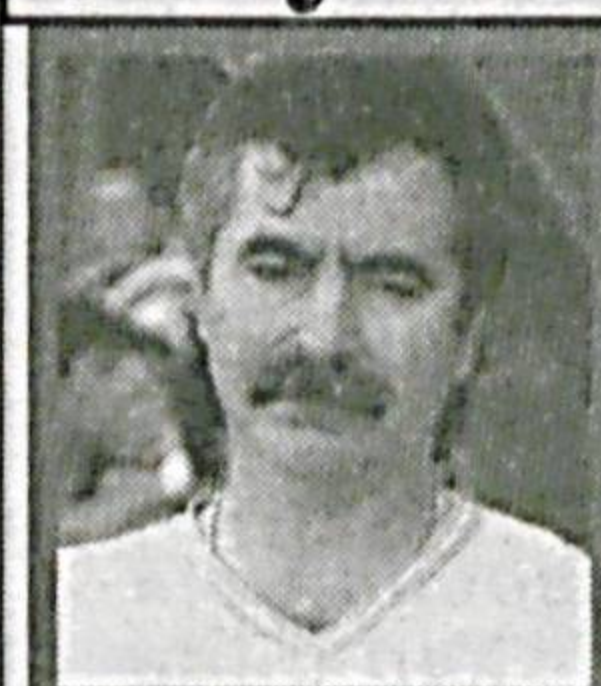
Ушу бўйича Ўзбекистон чемпионати якунига етди. Мусобақада уч юз нафарга яқин спортчи голиблик учун баҳс олиб борди.

Шарқ яккакурашлари ва жанг санъат маркази ҳамда Ўзбекистон ушу федерацияси томонидан уюштирилган тадбир спортчиларимиз учун жорий йилнинг ноябр ойида Хитойнинг Гуанчжоу шаҳрида ташкил этиладиган Осиё ўйинлари ва декабр ойида Сингапурда ўсмирлар ўртасида ўтказиладиган жаҳон чемпионатига саралаш вазифасини ўтаб берди.

Мусобақада пойтахт вакили Ж. Салимжонов, О. Эргашев, М. Хонтўраев, Р. Юсупов, О. Сирожиддинов, Тошкент вилоятидан Н. Йўлдошев, Ш. Абдураимовлар галаба қозонишди.

Қизлар ўртасида кечган баҳсларда Тошкент шаҳридан М. Комилова, Д. Анварова, И. Тожиева, Д. Латипова, З. Аҳмадова, Жиззах вилоятидан М. Бозорова, анжиджонлик Д. Абдурахмоновлар олтин медалларга сазовор бўлишди.

Футбол

«Локомотив» футбол клуби бош мураббийи **Вадим Абрамов** Ўзбекистон терма жамоаси бош мураббийи этиб тайинланди.

Терма жамоада янги бош мураббий!

Ушбу қарор ЎФФ Ижроия қўмитаси йиғилишида қабул қилинди. Мураббийлар штаби яқин кунлар ичида тасдиқланади. Таъкидлаш жоизки, қарорга кўра В.Абрамов ўзининг энди собиқ жамоасидаги фаолиятини якунлаб, бор эътиборини терма жамоага қаратиши лозим.

ЎФФ Терма жамоалар маркази бош директори этиб эса Аскар Толибжонов тайинланди.

Бош соврин ўзбек қизида

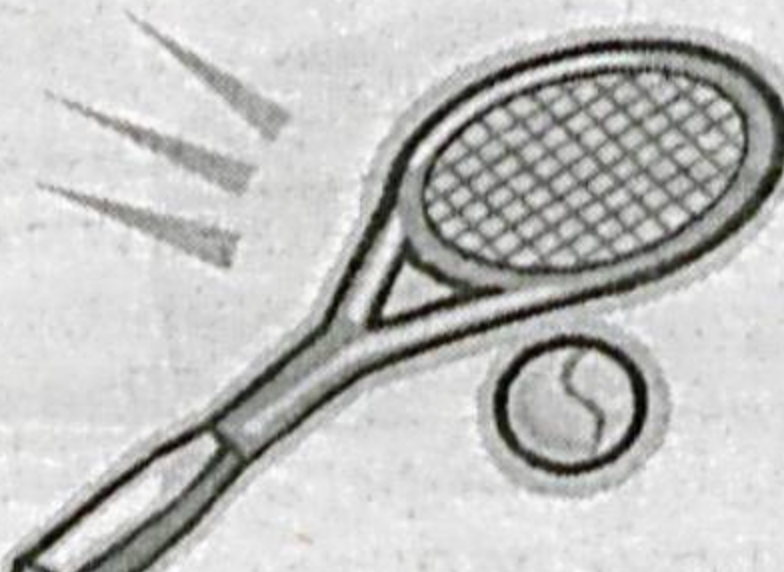
Наманганда теннис бўйича ўсмирлар ва қизлар ўртасида ўтказилган Халқаро теннис федерацияси (ITF) мусобақалари тақвимида киритилган турнирда иштирок этаётган ўзбекистонлик иқтидорли спортчи Нигина Абдураимова мусобақани галаба билан якунлади.

Ўндан ортик давлатдан келган теннисчилар иштирокидаги мусобақанинг қизлар ўртасидаги яқкалик баҳсларида ҳамюртимиз беларуслик Даря Лебешевани 4:6, 6:2, 7:6, россиялик Алёна Тарасовани 6:1, 4:6, 6:4, Евгения Свицзовани 6:0, 6:1, Маргарита Гаспаряни 6:3, 6:2 ҳисобида мағлуб этди.

Бош соврин учун ўтказилган ҳал қилувчи беллашувда Нигина беларуслик

Виктория Кисилёвага қарши кортга тушиб, 6:4, 6:3 ҳисобида зафар қозонди.

Кези келганда Гулнора Умарова мураббийлигида шуғулланаётган 15 ёшли Нигина Абдураимова 2009 йили Халқаро теннис федерацияси мусобақалари тақвимида жой олган Фарғонадаги «Fergana Cup», Тошкентдаги «NBU Cup», Туркиядаги «Енка» ва «Nazmi Bari Cup» каби халқаро турнирларнинг яқкалик беллашувларида ҳам галаба наҳидасини сурганлигини таъкидлаш лозим.

Теннис

Пауэрлифтинг

Чирчиқ олимпия захиралари коллежида пауэрлифтинг бўйича Ўзбекистон чемпионати бўлиб ўтди. Унда 200га яқин спортчи қатнашди.

Бу сафарги мамлакат чемпионатининг ўсмирлар беллашувида Тошкент вилояти вакили Вячеслав Марцев ва навоийлик Константин Рожидаев шоҳсупанинг

Майдонда тошкентлик ва навоийликлар

юқори поғоналарини банд этди.

Ёшлар ўртасида навоийлик Улуғбек Дилмуродов ва Юрий Антонов олтин медалга эришган бўлса, катталар ўртасидаги баҳсларда Тошкент вилояти вакили Хайрулла Расулов ҳамда навоийлик Илҳом Бўриев биринчи ўринга лойиқ кўрилди.

Хотин-қизлар баҳсида пойтахтлик Хумора Норбўтаева, Алёна Сомова, Тошкент вилоятидан Рамиля Сирожиддинова, Элмира Исомиддинова, Елена Цой, андиджонлик Муҳтарам Алиева, навоийлик Зарифа Козлан ва Элмира Рамилёваларнинг қўли баланд келди.

Хотин-қизлар спорти

Қарши Олимпия захиралари коллежида Болалар спортини ривожлантириш жамғармаси соврини учун мактаб ўқувчи қизлари ўртасида енгил атлетика бўйича «Баҳор маликалари — 2010» худудий мусобақаси бўлиб ўтди.

Манежда «Баҳор маликалари»

Унда Қашқадарё вилояти туманлари ҳамда Бухоро, Сурхондарё, Навоий, Самарқанд вилоятлари терма жамоалари қизлари 60, 200, 400, 800, 4x200 метрга эстафета югуриш, узунликка ҳамда баландликка сакраш, теннис тўпини улоқтириш бўйича мусобақалашди.

— Ушбу анъанавий мусобақа бу йил тўртинчи бор ташкил этилди, — дейди жамғарманинг оммавий спорт тадбирларини ўтказиш бўлими бошлиғи Хусан Насруллаев. — Бундан мақсад — қишлоқ жойларда жисмоний тарбия ва спорт билан оммавий шуғулланишни тарғиб қилиш, ёшлар, айниқса, қизларнинг баркамол ва соғлом бўлишида кўмаклашишдан иборат.

И.ИСОМИДДИНОВ

Халқимиз севган ўйин

Яқкабоғ туманидаги «Корабайир» МЧЖ Отчопарида ёшлар ўртасида улоқ-кўпкари бўйича Баркамол авлод йилига бағишланган Ўзбекистон чемпионати ташкил этилди.

Унда Қашқадарё, Фарғона, Наманган, Сирдарё ва Тошкент вилояти терма жамоалари баҳс олиб борди.

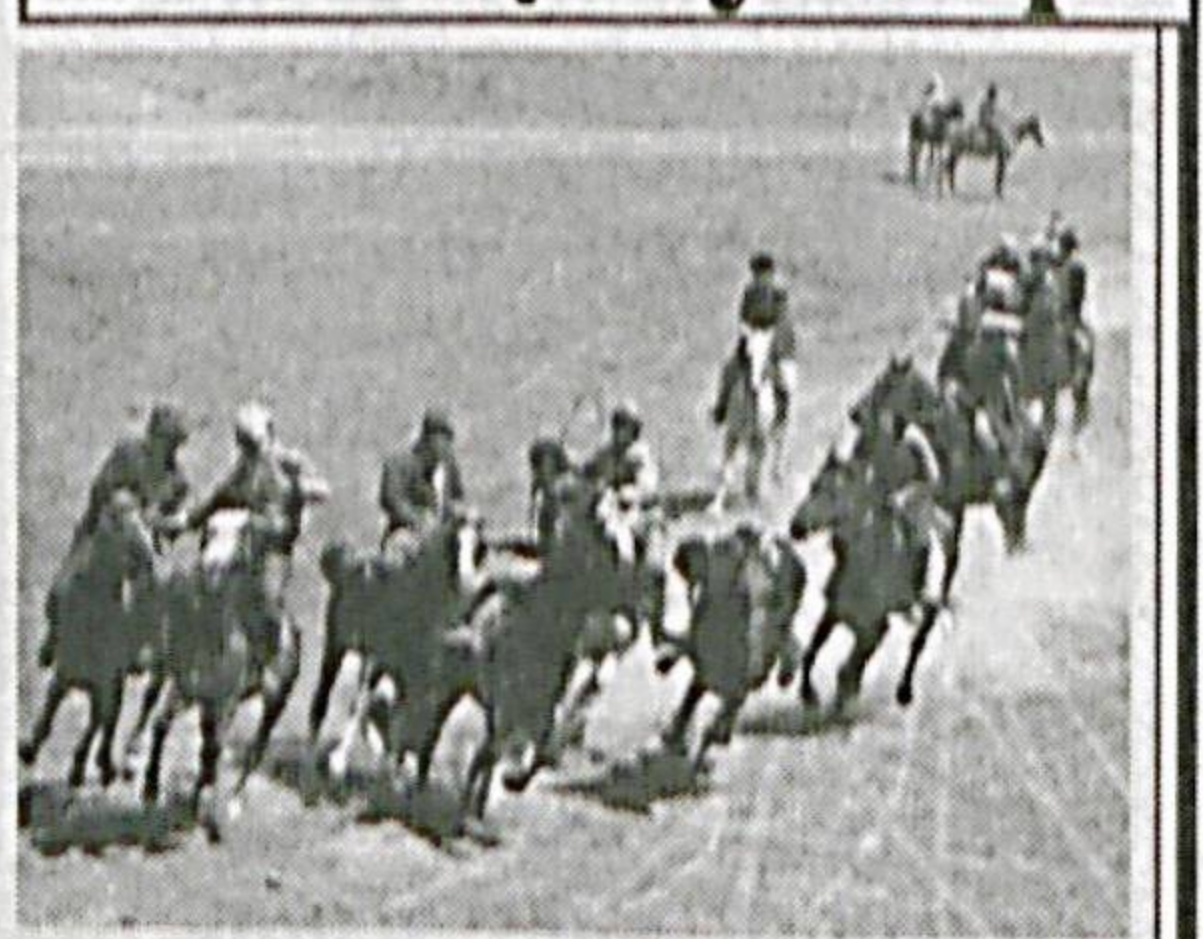
Чемпионат мурасасиз курашлар остида ўтди.

Финал учрашувида Тошкент ва Қашқадарё вилоят терма жамоалари рўбарў келди ва тажриба бобида устун бўлган меҳмонлар 3:1 ҳисобидаги галабани кўлга киритди.

Учинчи ўрин фарғоналикларга насиб этди.

— Улоқ-кўпкарини халқимиз севиб ўйнайди, томоша қилишади, — деди Ўзбекистон улоқ-кўпкари федерацияси бош котиби Жўрақўзи Турдиматов. — Лекин баъзи вилоятлар маданият ва спорт ишлари бошқ-

Улоқ-Кўпкари

армалари жамоаларни мусобақаларга жўнатиш борасида сусткашликка йўл қўйишмоқда. Ваҳоланки, ёшлар маҳорати мусобақаларда шаклланади.

Акмал АБДИЕВ,
«Ishonch» мухбири

Ўзбекистон давлат муассасалари ва жамоа хизмати ходимлари касаба уюшмаси Марказий кенгаши жамоаси Марказий кенгашнинг Қорақўл тумани бўйича вакили Тўрақул Эшмуродовга отаси

ХАМРО бобонинг вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Жонсиз йўловчи

Буюкбританияда яшовчи икки немис аёли вафот этган қариндошларининг жасадини самолётга чиқаришга уринди. Бу ҳақда BBC News хабар тарқатди.

66 ёшли Гитта Ярант ва 41 ёшли Анке Анушич шанба куни Ливерпул аэропортида 91 ёшли мархум Курт Вилли Ярантни Берлин рейсига рўйхатдан ўтказётганида қўлга олинган. Мархум қора кўзойнак таққан ҳолда ногиронлар аравачасида ўтирар эди. Аэропорт хизматчилари унинг соғлиғидан хавотирланиб, текширганида қария оламдан ўтгани маълум бўлган.

Мархумнинг хотини ва ўғай онаси эканлиги аниқланган аёллар гўёки Ярантни ухляпти деб ўйлашган. Уларнинг сўзига кўра, яқинда мархумни ўпка шомоллашидан даволашган. Аҳоли яхшиланган, Германияга кетишга қарор қилишган. Ярант ва Анушич Алцгеймер хасталиги билан оғриган бемор мурдадек оқариб кетган бўлса-да, лекин аэропортга етиб келгунча тирик эди, деб туриб олишди.

Тахминларга кўра, мурдани аэропортга таксида олиб келишган. Такси компанияси эса воқеа улар учун «жиддий иш» эканини айтиб, ҳодисани изоҳлашдан бош тортган.

Ярант ва Анушич ўлим ҳақида ўз вақтида хабар бермаганлиқда гумон қилинмоқда. Ҳозир аёллар товон пули эвазига озодликка чиқарилган, уларнинг иши судда 1 июн куни кўриб чиқилади.

Суматра оролларида зилзила

«Agence France Presse»нинг хабар беришича, чоршанбага ўтар кечаси Индонезиянинг Суматра оролларида кучли зилзила содир бўлди.

АҚШ геология хизмати берган маълумотга кўра, маҳаллий вақт бўйича 5:15 да юз берган зилзиланинг кучи 7,8 баллни ташкил этган, зилзила маркази эса 46 километр чуқурликда бўлган.

Хабарларга қараганда маҳаллий ҳокимият аҳолини цунами юз бериши ҳақида огоҳлан-тирган. Ҳозирча жабрланганлар ёки қурбон-

лар ҳақида маълумот йўқ.

Эслатиб ўтамиз: Индонезия сайёранинг сейсмологик фаол нуқтасида жойлашган бўлиб, «Тинч океани олов ҳалқаси» деб аталадиган ҳудуднинг бир қисми ҳисобланади. Минтақада йилига тебраниш кучи ўртача 4 баллга тенг етти минг зилзила содир бўлиши қайд этилган.

102 ёшли мактаб ўқувчиси

Кампирнинг маҳаллий газетага берган интервьюсидан кейин унинг орзуси ҳақида эшитган мактаблардан бирининг маъмурияти Ма Сюсианга ўқиш имкониятини яратиб бера олишини маълум қилган. Натижада кампир бир кунга биринчи синф ўқувчиси бўлди: дарсларда яхши эшитиш учун эшитиш аппаратидан, ўқиш учун эса лупадан фойдаланди.

Газетанинг маълум қилишича, Ма Сюси-

ан тўққизта фарзандни вояга етказган, уларнинг кўпчилиги олий маълумотли. Унинг ўғли, 58 ёшли И.Фэнсиннинг ҳикоя қилишича, болалигида онаси болаларини ўқитиш учун қимматбаҳо тақинчоқларини сотишдан ҳам қайтмаган.

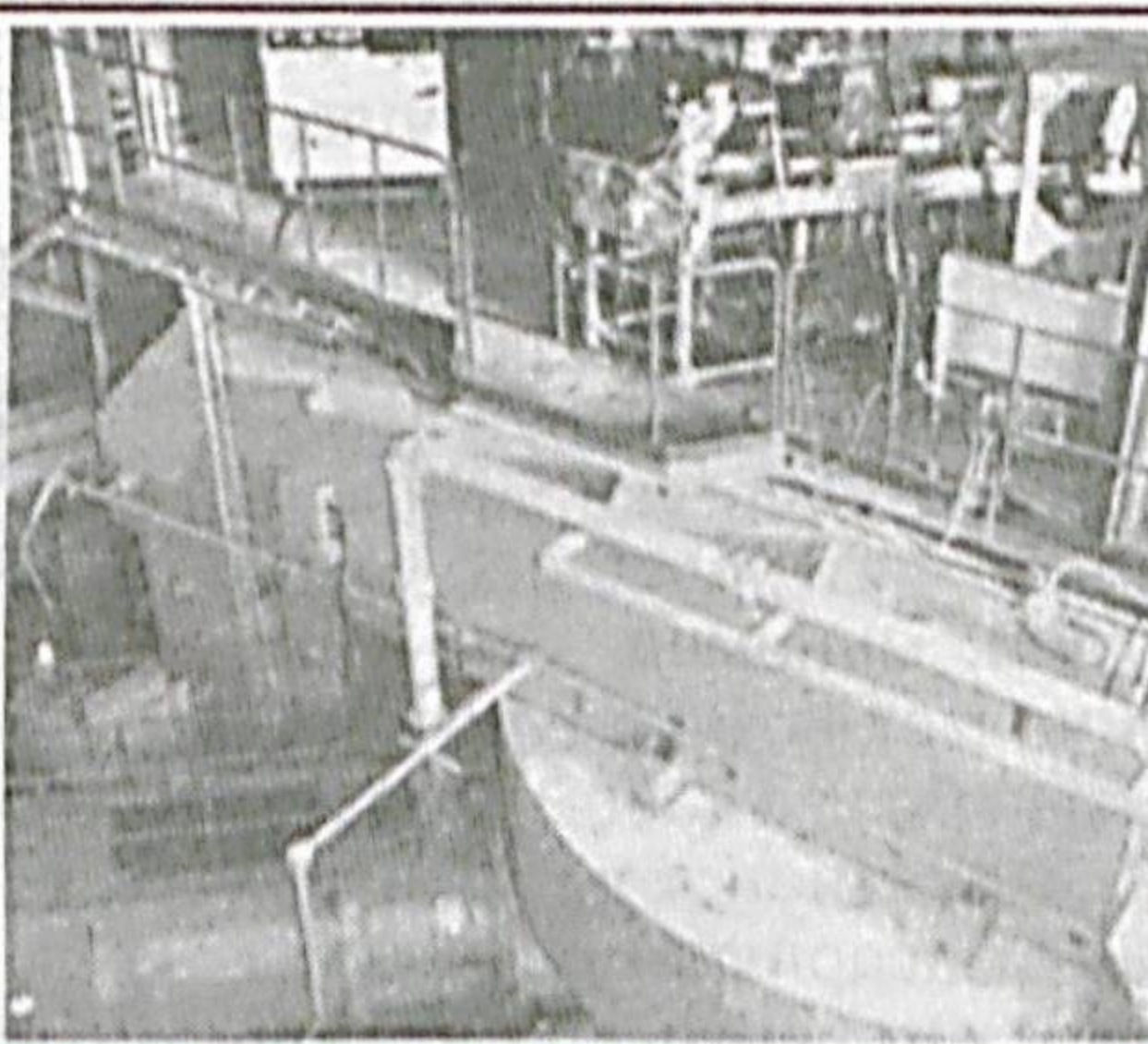
Бир кунлик ўқишдан кейин Ма Сюсиан мураббийлар ва ўқувчиларга миннатдорчилик билдирди ва дарсларни ўзлаштиришга сўз берди.

«Хитойнинг Шандун вилоятида яшовчи 102 ёшли аёл илк бора мактабга борди», — деб хабар беради маҳаллий «Qilu Evening Post» нашри. Ма Сюсиан исмли бу кампир 13 ёшидан ишлашга ва 18 ёшида турмушга чиқишга мажбур бўлгани сабабли мактабда ўқиёлмаган ва бу ҳақда бир умр орзу қилган экан.

117-унсур

Россия ядро тадқиқотлари бирлашган институти олимлари (ОИЯИ) АҚШлик ҳамкасблари билан ҳамкорликда Менделеев жадвалидаги 117-унсурни синтезлаштиришди. Бу ҳақда тадқиқот раҳбари академик Юрий Оганесян маълум қилди.

Олимлар янги элементни ҳосил қилиш учун нишонни «Берклий-249» қурилмасидан калций-48 ионлари билан институтнинг У-400 тезлаштиргичи ёрдамида ўққа тутишди. Натижада ҳали расмий ном берилмаган 117-унсурни ҳосил қиладиган олпига ҳодиса қайд қилинган. Ушбу тадқиқот юзасидан тажрибалар 2009 йилнинг июн ойида бошланган эди.

Рио-де-Жанейрода тошқин

Бразилиянинг Рио-де-Жанейро штатида қаттиқ ёмғир ёғиши оқибатида юзага келган тошқин қурбонларининг сони 95 тага етди. Тахминларга кўра қурбонлар сони юздан ошиши мумкин.

Бир сутка ичида Рио-де-Жанейрога 28 сантиметр ёғин ёққан. Бу эса ўртача йиллик ёғиннинг беш фоизини ташкил қилади. Шаҳарда 33 киши сел ва кўчки қурбони бўлган. Қурбонларнинг қолган қисми шаҳар атрофида яшовчилардир.

Ҳозир штатда фавқуллодда вазият жорий қилинган, шаҳарларда эса қутқарув ишлари олиб борилмоқда.

Шаҳар ҳокимияти вакилининг сўзига кўра, Рио-де-Жанейро шаҳрининг ёмғир мавсумига тайёргарлик даражаси «нолга тенг ва ҳатто ундан ёмон бўлган». Шаҳар мэри Эдуарду Паэш юзага келган вазиятни «ҳақиқий даҳшат» деб атади. Ёмғир оқибатида асосий йўللار сув остида қолган, аэропорт ҳам бир неча соатга ишдан чиққан. Ҳокимият транспорт тизимининг бутунлай «фалаж» ҳолга тушганини тан олди.

Аждаҳонинг турдоши

Филиппинда баҳайбат калтакесакларнинг янги тури топилди. Ушбу судралиб юрувчининг узунлиги икки метр, вазни эса ўн килодан ошади. Олимлар бу топилмани «Biology Letters» журнапида таърифлашди.

Баҳайбат судралувчининг ДНК таҳлили унинг комод аждаҳоси оиласига мансублигини кўрсатди ва ҳайвон «Varanus bitatawa» турига киритилди. Маҳаллий аҳоли бундай калтакесакни «bitatawa» деб аташи боис тур номига ҳам шу сўз асос қилиб олинди.

Баҳайбат калтакесаклар ҳақидаги афсоналар Филиппинда кенг тарқалган. Бундан ташқари, маҳаллий аҳоли бу мавжудотларнинг гўшти жуда тўйимлилигини таъкидлашади. Лекин тадқиқотчилар бу ҳайвонни 2009 йил ёзида талабалар овчилардан сўраб билгунига қадар топа олмаган эди.

Утган йили бошқа бир тадқиқотчилар гуруҳи комод аждаҳоларининг келиб чиқиши тафсилотларини аниқлашга муваффақ бўлишди. Маълум бўлишича, Индонезиянинг баъзи оролларида ҳаёт кечирувчи бу мавжудотларнинг асил ватани Австралия экан.

Интернет хабарлари асосида Сардор ҲИМАТОВ тайёрлади

oliy baxt

МУАССИС:
Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси

Бош муҳаррир
Абдухолик
АБДУРАЗЗОҚОВ

Таҳрир хайъати:

Алла Долженкова,
Анвар Юнусов,
Довуд Мадиев
(Бош муҳаррир ўринбосари),
Жаҳонгир Шарофбоев
(масъул котиб),
Маъмура Адилова,
Мирзохид Содиқов,
Нормамат Аллаёров,
Носирхон Акбаров,
Ойсулув Нафасова,
Пиримкул Қодиров,
Соғиндиқ Ниетуллаев,
Шамси Эсонбоев

Бизга қўнғироқ қилинг:

Котибият: 256-52-78
Хатлар бўлими: 256-85-43

Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 0116-рақам билан рўйхатга олинган.
IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Офсет усулида босилди.
Бичими А-3.
Ҳажми 4 босма табоқ.

Манзилимиз:

100165, Тошкент шаҳри,
«Бухоро» кўчаси, 24-уй.
Нашр кўрсаткичи: 133; 134

Газета ҳафтанинг
сешанба, пайшанба
ва шанба кунлари чиқади.

Сотувда эркин парҳа

Муаллифлар фикри
таҳририят нуқтаи назаридан
фарқланиши мумкин.
Нашримиздан кўчириб
босилганда «Ishonch»дан
олинганлиги кўрсатилиши шарт.
Тижорат аҳамиятига молик
материаллар (h) белгиси
остида чоп этилади.

E-mail: mail@ishonch.uz

«Шарқ» нашриёт-матбаа
акциядорлик компанияси
босмахонасида
чоп этилди. Корхона
манзили: «Буюк Турон»
кўчаси, 41-уй.

Навбатчи котиб:

Ж.Шарофбоев

Навбатчи:

А.Абдуллаев

Мусаххих:

Н.Раҳимова

**Саҳифаловчи-
дизайнер:**
Х.Абдужалилов

Босишга топшириш
вақти - 21.00
Топширилди - 21.00

Буюртма Г—352

Тиражи: 19324

ISSN 2010-5002

1 3 4 5

Учрашув

Халкимиз ҳаётида мусика азалдан бекиёс ўрин тутиб келади. Самарканд яқинидаги Мўминобод қишлоғидан 3300 йил муқаддам суякдан ясалган найнинг топилгани ҳам бунга далилдир.

Хар бир халқда қадриятга айланган мумтоз оҳанглар бор. Шу маънода дўмбира, чанқовуз, дутор, доира каби ўзбек чолғуларининг садоси умуммиллий оҳанглари. Юртимизда улўф боболаримизнинг мусика соҳасидаги буюк аъёнларини давом эттириш, миллий меросимизни асраб-авайлаш ва ёш авлодга безавол етказиш мақсадида «Шарқ тароналари», «Ўзбекистон — ватаним маним», «Янги авлод» сингари кўплаб танлов ва фестиваллар ўтказиб келинмоқда. Телевидение ва радиода «Тараннум», «Оҳанрабо», «Мумтоз наволар» каби кўрсатув ва эшиттиришлар мухлисларга ҳавола қилинмоқда.

Ҳам устоз, ҳам шогирд

Юртимизда Наврўз байрами кенг нишонланган кунларда телевидение орқали намойиш этилган «Тараннум» кўрсатуви кўпчиликка манзур бўлди. Унда истеъдодини намойиш этган кўплаб хонандалар қатори жарангдор овоз соҳиби Хайрулло Сафаровнинг чиқиши ҳам мухлис ва мутахассисларда катта қизиқиш уйғотди.

Хайрулло Сафаров санъатни шунчаки давлат орттириш ё доврўқ қозониш воситаси деб билмайди. У икки илоҳий мўъжиза — сўз ва куй ҳосиласи бўлган кўшиқни инсонни англаш йўли деб тушунади. Агар у буларни англамаганида эди, ҳозир ҳам бир пайтлардагидек Сурхон воҳасидаги тўйларни қизитиб юрверган бўларди.

Хайрулло Сафаров ўн икки йил аввал Тошкент банк коллежига оддий комендант бўлиб ишга кирди. Термиздаги мусика билим юртида олган билимларини Низомий номидаги педагогика университетининг мусика факултетида давом эттирди. Ҳозир у Тошкент банк коллежида маънавий-маърифий ишлар бўйича бадий раҳбар. Ёшларга мусикадан таълим бериш билан бирга, ўзини ҳали ҳам Ўзбекистон халқ хофиз Оролмирозо Сафаров ва Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Қахрамон Комилов сингари таниқли хо-

нандаларга шогирд деб билади.

Хайрулло аканинг «Спорт» телеканалидаги «Беллашув» кўрсатувида фарғоналик хофиз Анвар Султонов билан кўшиқ айтгани ҳануз мухлислар ёдида. Кун кеча «Тараннум» кўрсатувининг кетма-кет икки сониди унинг истеъдодидан баҳраманд бўлган кўплаб санъат шинавандалари чин маънода хурсанд бўлишди. Президентимиз Ислам Каримовнинг «Юксак маънавият — енгилмас куч» асарида нафақат мавзу ва мусика, балки саҳна ҳаракатларида ҳам очиқдан-очиқ ажнабий «оммавий маданият» кўринишларига тақлид қилиш ҳолатлари чинакам санъат мухлисларини ранжитмасдан қолмаслиги таъкидланади: «Айниқса бизнинг миллий аъёнларимизга, ахлоқ-одоб қоидаларига мутлақо тўғри келмайдиган клиппар, турли тиллардаги сўзларни қориштириб ёки талаффузни атайлаб бузиб айтиш каби номуносиб ҳаракатларни айрим ёш ижрочилар ўзи учун қандайдир янги услаб деб билаётгани, менимча, санъатни, унинг моҳиятини тушунмасликдан бошқа нарса эмас».

Ҳақиқатдан ҳам чинакам санъат асарлари ҳамиша инсоний камолотга, тасаввур ва тафаккурни бойитишга хизмат қилади.

Хайрулло Сафаровнинг кўшиқлари ҳақиқий миллий

кўшиқлардир.

Унинг ижросидаги Тоҳир Қаҳҳор сўзи билан айтилувчи «Булбул хониши» кўшигини тингларкансиз, сокин тунда ўзини излаётган овоз борлигини қамраб олади:

Осуда ойдинлик

хокимлигида

Кимнидир ахтарар

ненинг товуши.

Ойдин кечаларнинг

сокинлигида

Кимнидир ахтарар

булбул хониши...

Албатта, оталар ҳақида айтилган кўшиқлар кўп. Аммо ҳар бир юрак уни ўз меҳри, кечинмалари билан янгилаб боради. Шоир Қўчқор Норқобил шеъри билан айтилган «Нуроний отахоним» кўшиғи ҳам миллий қадриятларимизнинг классик кўриниши — падари бузрукворга эҳтиром туйғуси билан йўғрилган:

Фалаклардан тушувчи

ўғитларда сиз борсиз,

Ҳар сўзингиз кўнгилга

тўкилади ғуборсиз.

Болам дея кеча-тонг,

бир умрга бедорсиз,

Вояга етказдингиз

ранж ила озорсиз...

Амир Темури бобомиз ҳақида кўплаб бадий-публицистик асарлар, филм ва кўшиқлар яратилган. Шундай улўф аъёнларни давом эттирган ҳолда хонанда Хайрулло Сафаров ҳам шоир Эгам Дўст сўзи билан «Соҳибқирон» кўшигини ижро этган:

Эрк йўлида маёқ бўлди

юлдузингиз,

«Тузуқлар»ингизни ўқир

ўғил-қизингиз,

Муқаддас деб билди

ўзбек босган изингиз,

Мўътабардир авлодларга

мерос сўзингиз,

Эл тилида мангу

сўнмас дostonим,

Сизга олқиш, сизга

таъзим, Соҳибқироним...

Кўшиқ матни жуда таъсирчан. Асил санъаткор ҳамиша сўз ва куйни ҳис қилади. Уларни ўз қалбининг призмасидан ўтказиб, янги асар яратади. Бугунги кунда эса мусика навқирон авлодларнинг юксак маънавият руҳида камол топишида бошқа санъат турларига қараганда кўпроқ ва кучлироқ таъсир кўрсатмоқда. Шу маънода бугун куй-кўшиқлар воситасида ёшлар қалбида миллий иммунитетни шакллантириш масаласи жуда муҳим. Улўф аждодларга муносиб ворислик туйғуси, ўзбек феноменида асрлар оша яшаб келаётган орномус, шарм-ҳаё сингари миллий тушунчаларимиз ёш авлодга мусика воситасида сингдирилса, самаралироқдир.

Хайрулло Сафаровнинг педагогик ва ижрочилик фаолияти ана шу мақсадга йўналтирилган.

Умид ЁҚУБОВ,

журналист

● Кўзгу олдидаги аёл

Кўрдим юзингни...

Эллик ёшдан ошган кўпгина аёллар юзларидаги ажин, ҳар хил доғларни кўриб, ўзларига эътибор бермайдиган, ойнага қарамайдиган бўлиб қолишади. Бунинг олдини олса бўлади. Фақат аёл ўзини севиши, эҳтиёт қилиши ва бунинг учун озгина вақтни аямаслиги лозим. Ҳозирги кунда юз парвариши ҳақида кўп маълумотлар, маслаҳатлар мавжуд. Лекин уларни билиб-билмай қўллаш ёмон оқибатни келтириб чиқариши мумкин. Нохуш ҳолатларнинг олдини олиш учун косметика воситаларидан тартиб билан фойдаланишни ҳам билиш зарур.

Кўпиклар, геллар юз терисини ёғ ва чангдан халос этади, молочколар эса юз терисига чуқур сингиб, уни косметика воситаларидан тозалайди. Юз яхшилаб тозаланганидан сўнг тониклар ишлатилади. Улар юздаги чарчоқни олади, уни силлиқ ва таранг қилади, кремларнинг таъсирини кучайтиради. Кундузги ва кечкурунги кремлар намликни нормал ҳолатда сақлаб, юзни юмшатади, қуруқшав ва тиришишни йўқотади, ажиндан ҳимоя қилади. Юз терисини кўёш таъсиридан ҳимоя қилиш хусусиятига эга кремлардан фойдаланган маъқул. Чунки кўёш юзни қуритади, унга доғ тушишига сабаб бўлади.

Доимий парҳез натижасида ҳам юзга ажин тушиши мумкин. Айниқса А, Е ва С витаминлари организмни керак бўлган озуқа моддалари билан таъминлайди. А витамини тери тўқималарининг тикланиши ва ривожланишига ёрдам беради. У сабзи ва исмалоқ таркибида мавжуд. Е витамини қаришни тезлаштирувчи омилларга қарши қурашади. У ёнғоқ, авокадо, исмалоқ ва турли кўкатларда бор. С витамини тери қайишқоқлигини оширувчи коллаген синтезида иштирок этади. У цитрус мевалар, кўк гармдори, киви, қора смородина, гулқарам таркибида мавжуд.

Ошқозон бузилиши, асаб билан боғлиқ хасталиклар терида намойиш бўлади. Кўп асабийлашиш терини қуритади, ҳимоя қатламни кучсизлантиради, қувватнинг бекорга сарфланишига олиб келади. Айрим дори-дармонлар, кир ювиш воситалари, синтетик матолар терига ноўй таъсир кўрсатиб, қаришни тезлаштиради.

Фойдали маслаҳатлар

Биринчи навбатда юз терисига эҳтиёткорлик билан муносабатда бўлишни ўрганинг.

...

Совуқ сув терини таранглаштириб, юмшоқ қилади.

...

Буг жуда фойдали бўлиб, ёғ безлари фаолиятини нормаллаштиради, терини тозалайди ва ёшартиради.

...

Терига ҳар хил арзон косметика воситаларини суртиб бўлмайди. Иложи борица бир хил фирма маҳсулотларидан фойдаланиш керак.

70 фоиз аёлнинг юз териси сезувчан бўлиб, улар ўзларига мос косметик воситаларни косметолог билан маслаҳатлашган ҳолда танлашлари шарт.

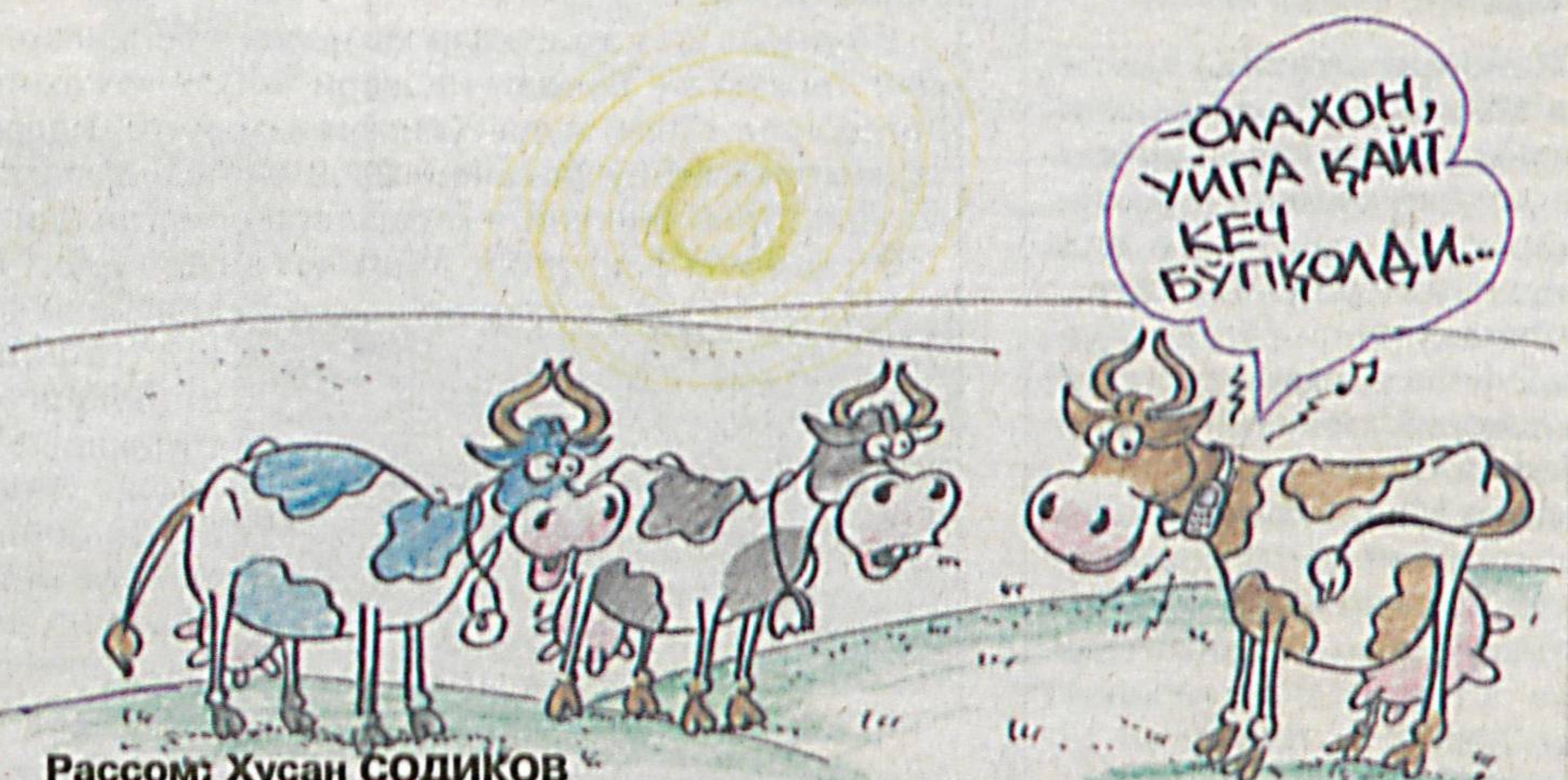
Наргиза ЖУРАБЕКОВА

Келинг, бир қулишайлик

Эр-хотин ёлғиз қолиб, ёшлик дамларини эслай бошлашди.
— Дадаси, эсингиздами, мени доим девор ортидан хуштак чалиб чақирардингиз?
— Мен хуштак чалиб итимни чақирсам, сен ўзинг чиқиб келардинг...

— Шу десанг, бир кун, жасурлигим жўшиб, бир хамла билан бўрининг думини кесиб ташладим.
— Нега айнан думини?
— Кимдир мендан олдин бошини кесиб кетибди.

Икки дангаса гаплашиб ўтирган экан. Биттаси:
— Қанийди, ҳафтада икки кун ишласакда, беш кун дам олсак, — деса, иккинчиси:
— Қанийди, ўша икки кун ҳам шанба, якшанбага тўғри келса — дермиш...

Рассом: Хусан СОДИҚОВ